

Mitä on lääkärien kollegiaalisuus 2000-luvulla?

LÄÄKÄRI 2013 -TUTKIMUKSEN
VAPAIDEN VASTAUSTEN ANALYYSIÄ

Riitta-Liisa Haukilahti ja Lääkäri 2013 tutkimusryhmä

LÄÄKÄRILIITTO
LÄKARFÖRBUNDET

Alkusanat

Lääkäri 2013 -tutkimus on kuudes osa sarjassa, joka alkoi Nuori lääkäri 88 -tutkimuksesta. Aiemmat tutkimusraportit on julkaistu viiden vuoden välein sosiaali- ja terveysministeriön julkaisusarjassa (Kataja 1989, Virjo 1995, Hyppölä 2000, Vänskä 2005, Heikkilä 2009 ja Sumanen 2015). Kyselytutkimuksilla on saatu näkökulma lääkärin kokemuksiin ja mielipiteisiin koulutuksesta, työstä, arvoista ja asenteista sekä näissä tapahtuneista muutoksista.

Vuoden 2013 tutkimuksen perusjoukon muodostivat alle 70-vuotiaat Suomessa asuvat ja laillistetut lääkärit. Kysymykset ovat toistettavuuden takia olleet pääosin strukturoituja, mutta jokaiseen kyselyyn on sisällytetty myös vapaasti vastattavia kysymyksiä ajankohtaisista aiheista. Lääkäriliitto otti vuoden 2013 teemakseen kollegiaalisuuden ja siksi saman vuoden kyselyyn liitettiin kysymyksiä kollegiaalisuudesta. Analyysi strukturoidun paneelin vastauksiin on julkaistu aiemmin Lääkärilehdessä (Saloranta ym. 2015). Nyt käsillä olevassa raportissa esitellään lääkärin omat näkemykset 2000-luvun kollegiaalisuudesta vapaiden vastausten perusteella. Asiasta on julkaistu myös lyhyt yhteenvetoartikkeli Suomen Lääkärilehdessä (Haukilahti R-L, Virjo I, Mattila K. Mitä kollegiaalisuus on 2000-luvulla? Suom Lääkäri 2019;74:398–9.).

FT Riitta-Liisa Haukilahti on tutkimusryhmän jäsenenä tehnyt valtavan työn luokitellessaan 2 720 lääkärin vastaukset 18 pääluokkaan ja yhteensä 180 alaluokkaan. Hänen ansiotaan on myös vastaukset kokoava analyysi, joka edeltää luokiteltujen vastausten tiedostoa. Olemme hänelle syvästi kiitollisia ja arvostamme hänen sitkeyttään.

Kiitämme kaikkia tutkimukseen osallistuneita lääkäreitä, joiden aktiivinen ja huolellinen paneutuminen vastaamiseen on tuottanut tämän merkittävän tutkimusaineiston. Tutkimuksen käytännön toteuttamisen on mahdollistanut toimiva yhteistyö Suomen Lääkäriliiton sekä Tampereen ja Itä-Suomen yliopistojen kesken. Sosiaali- ja terveysministeriö on tukenut tutkimusta taloudellisesti, mistä esitämme parhaan kiitoksemme.

Helsingissä, joulukuussa 2018

Lääkäri 2013 tutkijaryhmä

Hannu Halila
LKT, dosentti, varatoiminnanjohtaja
Suomen Lääkäriliitto

Riitta-Liisa Haukilahti
FT, tutkija

Teppo Heikkilä
LT, hankejohtaja,
Uusimaa 2019 -hanke,
Uudenmaan liitto

Harri Hyppölä
LT, dosentti, ylilääkäri
Kuopion yliopistollinen sairaala

Elise Kosunen
LT, professori, Tampereen yliopisto
ylilääkäri, Pirkanmaan
sairaanhoitopiiri

Santero Kujala
LL, lääkintöneuvos
Suomen Lääkäriliitto

Kari Mattila
LKT, emeritusprofessori
Tampereen yliopisto

Markku Sumanen
LT, apulaisprofessori
Tampereen yliopisto

Jukka Vänskä
VTM, tutkimuspäällikkö
Suomen Lääkäriliitto

Irma Virjo
LT, emeritaprofessori
Tampereen yliopisto

Sisällys

ALKUSANAT	1
SISÄLLYSLUETTELO	2
JOHDANTO	7
AINEISTO JA MENETELMÄ	8
TULOKSET	9
Kollegojen väliset suhteet	9
Yhteiset periaatteet	9
Kielteiset käsitykset	10
Myönteiset käsitykset ja vaihtelu	10
POHDINTA	12
Lähteitä	12
VASTAUSTEN LUOKITTELU	13
ARVOSTUS JA KUNNIOITUS	14
Arvostus ja kunnioitus	15
Kollegan, toisten, oman itsen, ihmisen, erilaisuuden arvostus ja kunnioitus, kunnioitus lääkärinä ja ihmisenä	15
Ammattitaidon, ammatillisuuden, lääkäriprofession, ammattikunnan arvojen arvostus ja kunnioitus, kansainvälinen arvostus	16
Erikoisalojen ja sektorien arvostus ja kunnioitus	16
Toisen työn, toiminnan, valintojen, ratkaisujen arvostus ja kunnioitus, arvostava ja kunnioittava yhteistyö, arvostava konsultointi	17
Arvostava ja kunnioittava avoimuus, avunanto, keskustelu, kuunteleminen, käytös, suhtautuminen, vuorovaikutus, mielipiteiden arvostus ja kunnioitus	17
Arvostuksen puute, arvostuksen tai kunnioituksen ansaitsemisen kriteerit	18
AVOIMUUS, REHELLISYYS JA LUOTTAMUS	19
Luottamus kollegan työhön ja ammattitaitoon, luottamuksellisuus	20
Rehellisyys, suoruus, totuudenmukaisuus; rehellinen vuorovaikutus, kommunikaatio, käytös, palaute, yhteistyö; asioiden sanominen suoraan; totuudenmukainen informaatio	20
Avoimuus yleisesti	21
Avoin suhtautuminen, avoin asenne, keskinäinen avoimuus	21
Avoin vuorovaikutus, avoin kanssakäyminen	21
Avoin kommunikaatio, avoin keskustelu, avoin vuoropuhelu	21
Avoin yhteistyö, avoin palautteen antaminen, avoimuus virheiden osalta	22
Avoin ilmapiiri, avoin yhteisöllisyys, avoin työtapa, avoin tiedon vaihtaminen	22
EETTISYYS JA SUVAITSEVAISUUS	23
Tasa-arvo, tasavertaisuus, tasapuolisuus – suhtautuminen, kohtelu, ikäryhmät, keskustelu, erikoisalut, yhteistyö	24
Ymmärtäminen	24
Suvaitsevaisuus	24
Hyväksyntä	25
Ennakkoluulottomuus, avarakatseisuus	25
Eettisyys, suoraselkäisyys, rohkeus	25
Oikeudenmukaisuus	26

Epäitsekkyys	26
Ei arvostella/moitita/tuomita kollegaa tai ammattiryhmää	26
Ei moitita kollegaa selän takana, ei juoruilla	27
Ei arvostella kollegaa julkisesti	27
Ei moitita kollegaa potilaalle	27
Puhutaan positiivisesti kollegoista	28
HYVÄ KOHTELU JA LOJAALISUUS	29
Empatia, myötätunto, myötäeläminen, toisen asemaan asettuminen	30
Hyväntahtoisuus, armeliaisuus, nöyryys	30
Inhimillisuus, hyvät ihmissuhteet, ihmissuhdetaidot	30
Positiivinen, rakentava suhtautuminen, tasapainoisuus, tervehenkisyys	31
Lojaalisuus, yhteisymmärrys	31
Solidaarisuus, yhtä pitäminen, toistensa puolien pitäminen	31
Yhteenkuuluvuus, me-henki, samassa veneessä oleminen	32
Reiluus, rehtiys	32
Ystävyys, toveruus, toverillisuus	32
Työtoveruus, työkaveruus, kumppanuus	33
Käytös, käytöstavat	33
Kohteliaisuus, huomaavaisuus	33
Ystävällisyys, hienotunteisuus	34
Joustavuus, helppous	34
Kohtelu, asiallisuus	35
Kohtele kuten toivoisit itseäsi kohdeltavan	35
AUTTAMINEN JA TUKEMINEN	36
Auttaminen, avunanto, auttamishalu, avun pyytäminen, antaminen, saaminen, tarjoaminen, auttaminen ammattiasioissa, käytännön työssä	37
Tukeminen, hoitopäätösten tukeminen, tuki hyvinä ja huonoina hetkinä	37
Kannustaminen	38
Vertaistuki	38
KOLLEGASTA HUOLEHTIMINEN	39
Huomioon ottaminen	40
Välittäminen	40
Kiinnostus ja kollegan tunteminen	40
Kuunteleminen	41
Huolehtiminen, kaveria ei jätetä	41
Jaksaminen, työhyvinvointi	41
Työkyky, henkilökohtaiset ongelmat, puuttuminen ongelmiin, sairastuminen, hoitoonohjaus	42
Kollegapotilas	42
VUOROVAIKUTUS	43
Vuorovaikutus	44
Kanssakäyminen	44
Vuorovaikutussuhde	44
Vuorovaikutustaidot, sosiaalisuus	45
Lähestyttävyyys, läsnäolo	45
Kommunikaatio, neuvottelu	45
Keskustelu, vuoropuhelu	45
Kysyminen, vastaaminen	46

Mielipiteet, näkökulmat	46
Suorapuheisuus	46
Ratkaisukeskeinen keskustelu	47
Tervehtiminen	47
Verkostoituminen	47
Some, sähköinen viestintä	47
NEUVONTA JA PALAUTE	48
Palaute	49
Myönteinen tai kielteinen palaute	49
Kritiikki, kriittisyys, arviointi, arvostelu	49
Rakentava palaute, rakentava kritiikki	50
Kiitos, kehuminen, tunnustus	50
Ohjaus, opetus, opastus	50
Neuvonta, neuvon kysyminen	51
Perehdytys	51
Tiedon ja kokemuksen jakaminen, vaihtaminen, tietopohjainen kollegiaalisuus	51
TYÖOLOJEN JA TYÖYHTEISÖ	52
Työympäristö, työolot, työjärjestelyt	53
Palaverit	53
Tietotekniikka	53
Kiire, päivystys	53
Oma työpaikka	54
Lääkäriyhteisö	54
Työnantaja, esimies, johtajuus	54
Yhteisöllisyys	55
Yhteishenki, hyvä henki	55
Työilmapiiri	55
Asioiden jakaminen työssä, hyvä arki, toimiminen yhteisten asioiden puolesta	56
Yhteen hiileen puhaltaminen, yhtä köyttä vetäminen	56
Yhteisöön sitoutuminen, vastuunkanto työyhteisöstä	56
Työyhteisön henkilösuhteet, työporukka	57
Vapaa-ajan yhteisyys	57
Yhteisöllisyyden puute	57
Muut ammattiryhmät, moniammatillisuus	57
TYÖN ONGELMATILANTEET	58
Virheisiin tai ongelmiin puuttuminen ja niiden peittäminen	59
Kollegojen tukeminen ongelmatilanteissa	59
Ongelmien ratkaiseminen yhdessä, aktiivisuus ongelmien hoidossa, auttaminen työongelmissa	60
Kollegan moittiminen, virheiden korostaminen	60
Virheitä sattuu kaikille	60
Virheistä oppiminen	61
Virheiden ehkäisy	61
YHTEISTYÖ JA KONSULTAATIOT	62
Yhteistyö, yhteistyötaidot	63
Yhteistyö potilaiden parhaaksi	63
Yhteistyön muita tavoitteita	64

Erikoisalojen, sektorien, ikäryhmien ja ammattiryhmien yhteistyö	64
Työtaakan jakaminen	64
Kollegan osaamisen hyödyntäminen	65
Tiimityö, ryhmätyö	65
Yhteistyötä ei tarpeeksi	65
Konsultaatiot	65
SUHDE TYÖHÖN JA TYÖN KEHITTÄMINEN	66
Vastuu, vastuun jakaminen	67
Oma vastuu	67
Yhteinen vastuu, tasapuolinen osallistuminen	67
Työpanos, ahkeruus, oman osuuden hoitaminen	68
Kollegan työn tunteminen	68
Puuttumattomuus kollegan toimiin	68
Toiminta potilaiden parhaaksi, potilaiden ja väestön etu, omien etujen unohtaminen	69
Potilaiden hoito, potilaiden asiat, potilaiden mielipiteet ja vaatimukset	69
Muut tavoitteet, yhteiset tavoitteet	70
Työn, oman alan ja koko terveydenhuollon kehittäminen	70
Ammatilliset vaatimukset	70
Terveydenhuollon haasteet ja yhteiskunnalliset velvoitteet	71
TOIMIPAIKAT, ERIKOISALAT, YHTEISKUNTA	72
Yhteiskunta	73
Terveydenhuoltojärjestelmä, resurssit, säästöpaineeet, toimintaperiaatteet	73
Sektorit ja hoitotasot, lääkäriyhmät	74
Tiedonkulku	74
Erikoisalot, monialaisuus	74
Toimipaikat, työnantajat: pth, esh, yksityinen, sairaala/tk	75
Vuokralääkärit, keikkalääkärit	75
Suhteet mediaan	75
LÄÄKÄRIYS JA LÄÄKÄRIKUNTA	77
Lääkäriys, professio, traditiot, arvot, periaatteet, lääkäriinvala, Hippokrates, imago, maine	78
Ammatti-identiteetti, ammattikäsitys, ammattiyhteisyys, esikuvat, esimerkillisyys	78
Lääkärikunta, lääkärimäärä, ikäryhmät, asema, hierarkia	79
Työhön sitoutuneisuus, uravalinnat, elämänarvot, sidonnaisuudet	79
Monikansallisuus, ulkomaalaiset lääkärit, kansainvälisyys	80
Lääkäriliitto, edunvalvonta, palkat, yhteisten asioiden ajaminen	80
Lääkäriliiton kollegiaalisuusohjeet	80
Yksittäisten lääkärien edunvalvonta	81
Lääkärikunnan yhteenkuuluvuus, samassa veneessä, yhteiset tilaisuudet	81
NUORET KOLLEGAT	82
Nuorten apu, tuki, kannustus, kuunteleminen, huolehtiminen	83
Nuorten ohjaus, opetus, opastus, perehdytys, kouluttaminen, tutorointi	83
Nuorten tuki ja opettaminen	84
Nuorten oppiminen, nuorilta oppiminen	84
Mestari-kisällisuhde	84
Nuorille annettu palaute ja kiitos	85

Nuorten ja kokeneempien välinen vuorovaikutus ja arvostus	85
Nuorten palkat, edut, sitoutuneisuus	85
Nuorten erilainen ajattelutapa, nuorten kollegiaalisuus	85
KOULUTUS JA AMMATTITAITO	86
Opiskelu, itsensä kehittäminen, oppiminen, tietotulva, ammattitaidon ylläpito	87
Täydennyskoulutus	87
Lääketiede, koulutus, lääketieteen kehitys	88
Ammattitaito, osaaminen, asiantuntijuus, ammatillisuus, kokemus	88
Hoitolinjat, hoitoratkaisut, työtavat, toimintatavat	89
Hoitosuosituksot	89
Uskomushoidot	89
Tutkimus, oppiarvot, akateemiset ansiot	90
KOLLEGIAALISUUS NEGATIIVINEN	91
Itsekkyyys, omien etujen ajaminen, epätasa-arvo	92
Kateus	92
Itsensä korottaminen	92
Riitely	93
Kilpailu	93
Raha, taloudellinen etu	93
Töykeys	94
Kielteiset määritteet	94
Kollegiaalisuutta ei ole, ei toimi. Onko sitä?	95
Merkitys rivien välissä	95
Mennyt huonompaan suuntaan	95
Mennyt huonompaan suuntaan tietystä ajasta	96
Mitä pitäisi tai ei pitäisi tehdä kollegiaalisuuden kannalta	96
KOLLEGIAALISUUS POSITIIVINEN TAI VAIHTELEVA	97
Yleisiä määritteitä	98
Myönteiset määritteet	98
Vaihteleva kollegiaalisuus	98
Mennyt parempaan suuntaan	99
Mennyt parempaan suuntaan tietystä ajasta	99
Pysynyt samanlaisena	99
Pysynyt samanlaisena verrattuna tiettyyn aikaan	99

Johdanto

Kollegiaalisuuden teemavuonna 2013 Lääkäriliitto toi esiin kollegiaalisuuden merkitystä, ja joulukuussa 2013 päivitettiin Lääkäriliiton kollegiaalisuusohjeet, jotka oli julkaistu vuonna 1999 (1). Uusissa kollegiaalisuusohjeissa korostetaan tasa-arvoa, kunnioitusta ja suvaitsevaisuutta. Lääkäriys yhdistää kollegoja, vaikka työnkuvat vaihtelevat. Toimitaan yhdessä potilaiden parhaaksi, hyödynnetään kollegojen ammattitaitoa ja konsultointia. Mahdolliset erimielisyydet sovitaan suoraan kollegan kanssa, ja potilaalle ei moitita kollegaa. Kollegan puutteelliseen ammattitaitoon ja henkilökohtaisiin ongelmiin puututaan ja tarjotaan apua. Ammattietiikkaa ja kollegiaalisuutta toteutetaan iästä ja asemasta riippumatta. (2)

Vuoden 1999 ohjeessa mainittiin, että lääkäri ei saa loukata muiden ammattikuntansa ryhmien oikeuksia ja kollegiaalisuudesta huolehtiminen on lähinnä esimiesten velvoitteena. Vuoden 2013 ohjeen mukaan kollegiaalista käytöstä pitää vaatia kaikilta kollegoilta, siinä korostetaan tasa-arvoista ja kunnioittavaa suhtautumista ja eri ryhmien osaamisen hyödyntämistä. Vanhemman ohjeen mukaan kollegan päihde- ym. ongelmista piti ilmoittaa Lääkäriliittoon. Uudempaan ohjeeseen on lisätty tiedotusvälineitä, sosiaalista mediaa ja konsultaatioita koskevat kohdat.

Kollegiaalisuus oli teemavuonna esillä Suomen Lääkärilehden pääkirjoituksissa. Lääkärikunnalta odotetaan aktiivisuutta terveydenhuollon kehittämisessä ja tähän tarvitaan ammattikunnan yhtenäisyyttä, kollegojen arvostusta ja yhteisiä ammattieettisiä arvoja. Kollegiaalisuudesta on apua, kun lääkärikunnan on kannettava vastuuta yhteiskunnan antamista tehtävistä. Arvostava käytös kollegoja kohtaan ja kollegojen tukeminen kuuluvat kollegiaalisuuteen ja edistävät työilmapiiriä ja työhyvinvointia. (3)

Kollegiaalisuus oli aiheena vuoden 2014 Lääkäripäivillä. Kollegiaalisuuteen kuuluva kollegan osaamisen arvostaminen ja hyödyntäminen ja yhteistyö todettiin edellytykseksi potilastyön onnistumiselle, koska kukaan ei voi hallita kaikkea. Lääkäriin etiikan mukaista on kollegan ammatillinen tukeminen ja neuvominen. Kollegiaalisesti toimivan työyhteisön tuki on tärkeää myös ongelmatilanteissa. (4)

Kollegiaalisuus ei aina toteudu, koska lääkäriyryhmien välillä on ristiriitoja ja voidaan esittää epäilyjä toisen ryhmän pätevyyttä ja eettisyyttä kohtaan (5). Taloudellisten etujen korostaminen ja kilpailu voivat uhata kollegiaalisuutta. Myönteinen kollegiaalisuus on reilua työtoveruutta, joka auttaa lääkäriä selviämään työpaineista. Hyvässä työyhteisössä keskustellaan avoimesti, arvostetaan kollegojen ammattitaitoa, tuetaan nuoria kollegoja ja tunnetaan yhteenkuuluvuutta. (6) Kollegiaalisuuden haasteena voivat olla palkkausasiat tai sosiaalisen median ilmiöt, mutta jokainen on kuitenkin itse vastuussa toimintansa kollegiaalisuudesta (7). •

Aineisto ja menetelmä

Lääkäri 2013 -tutkimuksessa oli kysymys 'Mitä on mielestäsi 2000-luvun kollegiaalisuus', johon oli mahdollista vastata vapaamuotoisesti. Yhteensä 2720 lääkäriä oli vastannut kysymykseen. Vastaukset luokiteltiin aihepiirien mukaan Excel-ohjelman avulla pääluokkiin ja alaluokkiin. Kaikki samassa vastauksessa esiintyvät aihepiirit luokiteltiin. Vastaukset luokiteltiin myös sen mukaan, oliko niissä mainittu kollegiaalisuudesta myönteisiä vai kielteisiä piirteitä vai molempia. Annettuja vastauksia verrattiin ikäryhmittäin, vastaajat oli jaettu viiteen ikäryhmään. •

Tulokset

Suurimmaksi vastausluokaksi tuli arvostus ja kunnioitus, johon liittyviä mainintoja oli esittänyt runsas kolmannes vastaajista. Auttamisen tai tukemisen oli maininnut neljäsosa vastaajista. Vähintään kymmenesosa vastaajista oli esittänyt kommentteja aiheista yhteistyö, työyhteisön ongelmat, potilaiden etu, ymmärtäminen, käyttäytyminen ja kommunikaatio. Nuorimmat ikäryhmät olivat esittäneet vanhempia enemmän käyttäytymistä ja yhteistyötä koskevia kommentteja. Vanhemmat ikäryhmät esittivät osuuttaan enemmän kielteisiä käsityksiä kollegiaalisuudesta. Myönteisiä tai neutraaleja kommentteja kollegiaalisuudesta oli esittänyt lähes kolme neljäsosaa vastaajista, sekä myönteisiä että kielteisiä lähes viidesosa ja pelkästään kielteisiä noin kymmenesosa. Vastaajista noin viidesosa oli maininnut vain yhden kollegiaalisuuteen liittyvän asian, noin kymmenesosa vastaajista oli maininnut vähintään seitsemän asiaa. Seuraavassa on kooste vastauksissa esiintyneistä asioista ryhmiteltyinä kollegojen välisiin suhteisiin, kollegiaalisuuteen vaikuttaviin yhteisiin periaatteisiin, kollegiaalisuuden huonoon toteutumiseen sekä kollegiaalisuuden myönteistä kehitystä ja vaihtelua kuvaaviin mainintoihin.

KOLLEGOJEN VÄLISET SUHTEET

Kollegiaaliseen suhtautumiseen kuuluu kollegojen työn ja persoonan kunnioitus. Arvostetaan kollegojen ammattitaitoa, kokemusta, työtapoja, hoitoratkaisuja ja erityistaitoja. Kollegojen välillä vallitsee tasa-arvo riippumatta erikoisalasta, ammattiasemasta tai työsuhteen laadusta. Ammatillisen yhteenkuuluvuuden taustalla on yhteinen pohjakoulutus ja yhteinen ymmärrys ammatin raskaudesta ja haasteista. Perusasenne kollegoja kohtaan on avoin ja lojaali, kohdellaan kaikkia kollegoja asiallisesti ja tasapuolisesti. Kollegat ovat helposti lähestyttäviä, kommunikaatio on luottamuksellista ja voidaan keskustella vaikeista ongelmista.

Työyhteisössä ollaan avuliaita ja joustavia ja vaalitaan hyvää yhteishenkeä. Voidaan avoimesti esittää kysymyksiä ja ehdotuksia, ei salailla eikä syytellä. Onnistumisista annetaan kollegoille tunnustusta, negatiivinen palaute annetaan henkilökohtaisesti. Nuoria kollegoja tuetaan ammatillisessa kehittämisessä. Nuorten ja kokeneempien välisestä kanssakäymisestä kasvaa yhteenkuuluvuuden tunne.

Kollegoja neuvotaan ja ohjataan, omat tiedot ja taidot tarjotaan kollegojen käytettäväksi. Neuvon kysy-

miseen ja konsultaatioihin suhtaudutaan ystävällisesti, kokemattomia neuvotaan tasapuolisesti yli työnantajarajojen. Konsultaatiovastaukset ovat asiallisia ja arvostavia, niissä ei ole ylimielistä sävyä. Neuvoja, ohjeita ja yhteistyötä tarvitaan entistä enemmän tietotulvan ja vaatimusten keskellä.

Työyhteisössä edellytetään sitoutuneisuutta ja vastuuntuntoa. Omista töistä huolehditaan ja vastuuta ei siirretä kollegoille virheiden teon pelossa. Työt jaetaan tasapuolisesti ja loma-ajoista pystytään sopimaan. Kollegojen työn tunteminen lisää luottamusta heidän osaamiseensa. Yhteistyö on sujuvaa, tiivistä ja ennakoluulotonta omassa työyhteisössä ja muiden tahojen kanssa. Eri työnantajien alaisuudessa toimivat pystyvät ottamaan potilaasta yhteisvastuun.

Työyhteisössä nostetaan tarvittaessa toiminnan epäkohdat esille ja pyritään ratkaisemaan ne hyvässä hengessä. Virhetilanteiden yhteydessä kollegoja opastetaan ja tuetaan, ei syyllistetä, koska virheitä voi sattua kaikille. Kollegoja ei moitita selän takana julkisesti tai potilaille. Työkykyongelmia ei peitellä kollegiaalisuuden varjolla. Henkilökohtaisissa ongelmatilanteissa kollegoja tuetaan hoitoon hakeutumisessa. Työyhteisössä kannetaan vastuuta kollegojen hyvinvoinnista ja jaksamisesta.

YHTEISET PERIAATTEET

Kollegoille yhteistä on ammattitaidon arvostus ja jokaisen velvollisuutena on huolehtia omasta ammattitaidostaan. Kaikkien lääketieteen alojen uusimpia tietoja ei voi hallita, mutta oman erikoisalansa kehityksessä on pyrittävä pysymään mukana. Lääkärikunnan yhteisenä tavoitteena on potilaiden hyvä hoito ja työn korkea laatu. Työssä toimitaan yhteisesti sovittujen hoitolinjojen ja hoitosuosituksen mukaan. Hoidon vaatimukset ovat kasvaneet ja edellyttävät entistä enemmän konsultointimahdollisuuksia. Sähköinen tiedonvälitys on helpottanut tiedonkulkua ja myös konsultointia.

Lääkärin velvoitteena on osallistua koko terveydenhuollon kehittämiseen. Tavoitteena on koko väestön terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen. Eri aloilla ja erilaisissa tehtävissä toimivien kollegojen työn merkitys pitää ymmärtää kokonaisuuden kannalta. Kollegat vastaavat yhdessä terveydenhuoltojärjestelmään kohdistettuihin haasteisiin, ja yhteiset haasteet myös ylläpitävät kollegiaalisuutta. Potilaiden taholta tulee enenevästi vaatimuksia. Samoin median taholta tulee paineita, ja suhteissa mediaan lääkärikunnalta odotetaan yhtenäis-

tä linjaa. Sosiaalisessa mediassa valtaväestölle esitettyjen suositusten pitää olla tieteellisesti perusteltuja.

Kollegiaalisuuden, yhtenäisyyden ja solidaarisuuden perustana on kuuluminen samaan professioon. Kunniotetaan yhteisiä arvoja ja perinteitä ja pidetään kiinni lääkärinvalasta. Vahva yhteinen ammatti-identiteetti ja ammattilypeys yhdistävät kollegoja. Pyritään ammattikuntana vaalimaan hyvää lääkäriyttä ja huolehditaan oman ammattikunnan maineesta. Korostetaan ammattietoutta huolimatta yhteiskunnan kaupallistumisesta.

Kollegiaalisuutta on myös edunvalvonta, jossa huolehditaan palkkauksesta ja työhyvinvoinnista. Palkan pitää olla oikeudenmukainen suhteessa työmäärään ja vastuuseen, ja samassa työpaikassa ei pidä olla erilaisista palkkaa sen mukaan, minkä työnantajan palveluksessa toimii. Lääkärien koulutustilaisuudet ovat tärkeitä yhteenkuuluvuuden kannalta.

KIELTEISET KÄSITYKSET

Jyrkimpien mielipiteiden mukaan kollegiaalisuutta ei ole lainkaan, ei ainakaan Suomessa. Kollegiaalisuudesta pidetään hienoja puheita, mutta oma etu on jokaiselle tärkein. Verrattuna aiempiin vuosikymmeniin lääkärikunnan yhteenkuuluvuus on heikentynyt. Kollegiaalisuudelle aiheuttavat haasteita lääkärimäärän kasvu, some ja vuokralääkäritoiminta.

Erityisesti itsekkyyden, oman edun ja rahan tavoittelu, on esitetty syyksi kollegiaalisuuden vähenemiseen. Kateus ja lisääntynyt kilpailu heikentävät kollegiaalisuutta. Lääkärikunta on jakautunut eri ryhmiin, enää ei tunneta toisia ja ryhmien välillä on kilpailuasetelma. Kilpailu on kovaa varsinkin yksityispuolella ja vuokrafirmissä. Kateus voi kohdistua vuokralääkärien ja nuorten lääkärien palkkoihin. Esiintyy myös yksittäisten kollegojen mediahakuisuutta, joka voi liittyä taloudellisten etujen tavoitteluun.

Kollegiaalisuuden puutetta osoittaa oman pätevyyden korostaminen ja kollegojen osaamisen kyseenalaistaminen. Kollegoja arvostellaan selän takana, myös potilaille sekä julkisesti tiedotusvälineissä tai sosiaalisessa mediassa. Toisten erikoisalojen kollegoja moititaan ja heidän suunnitelmiaan mitätöidään. Konsultaatioiden yhteydessä esiintyy epäasiallista, ylimielistä käytöstä. Julkisen ja yksityisen sektorin välillä on kielteisiä asenteita, ei pystytty yhteistyöhön eikä oteta yhteisesti vastuuta potilaista.

Kollegojen arvostus ja huomioon ottaminen on heikentynyt menneistä ajoista. Työyhteisöistä puuttuu yhteisöllisyyttä ja avoimuutta. Yhteisesti hyväksytyjä hoitolinjoja ei noudateta ja tietojärjestelmien antamia mahdollisuuksia ei hyödynnetä. Kiire ja stressi heikentävät kollegiaalisuutta. Aina ei virheisiin, osaamattomu-

teen ja työkykyongelmiin puututa, vaan ymmärretään ja peitellään liian pitkään ja suojellaan kollegoja potilaiden kustannuksella.

Osan nuorista kollegoista on todettu olevan ahneita oman edun tavoittelijoita, jotka eivät sitoudu työhön. Nuoret peittävät epävarmuuttaan käyttäytymällä hyökkäävästi eivätkä halua ottaa neuvoja vastaan. Toisaalta esiintyy myös tyyliä käytöstä nuoria kollegoja kohtaan, heitä ei kuunnella eikä opasteta. Vuokralääkärijärjestelmästä monet ovat esittäneet kielteisiä kommentteja, koska se heikentää sitoutumista. Vuokratyöryhtymisen kautta työskentelevien kohtelu voi olla epäkollegiaalista.

Lääkäriliiton on katsottu suuntautuvan liikaa edunvalvontaan muiden ammattijärjestöjen tavoin. Kielteisenä kollegiaalisuutena on pidetty lääkärien yhdessä kokemaa ylemmydentunnetta ja pyrkimystä edistää lääkärien valtaa yhteiskunnassa. Kollegiaalisuus pitää tarvittaessa kyseenalaistaa eikä sitä pidä liikaa korostaa. On myös valitettu, että lääkärikunnan yhteenhiileen puhaltaminen on vähentynyt. Täydennyskoulutukseen säädetyt muutokset ovat osaltaan heikentäneet kollegiaalisuuden toteutumista.

MYÖNTEISET KÄSITYKSET JA VAIHTELU

Osa vastaajista on kokenut kollegiaalisuuden pysyneen perusteitaan melko samanlaisena ja muuttumattomana vuosikymmenien ajan. Lääkärinvalan todettiin edelleen olevan pohjana, ja muutama vastaaja viittasi myös Lääkäriliiton antamiin kollegiaalisuusohjeisiin. Lääkärikunta on tullut heterogeenisemmäksi, mutta kollegiaalisuus on edelleen keskeinen arvo. Yhteinen näkemys terveydenhuollon kehittämisestä vahvistaisi kollegiaalisuutta.

Osa vastaajista katsoi kollegiaalisuuden muuttuneen parempaan suuntaan. Erityisesti omassa työympäristössä kollegiaalisuuteen oli tyytyväisiä. Kollegiaalisuus on aiempaa monimuotoisempaa ja tasa-arvoisempaa ja hierarkia on heikentynyt. Suhtautuminen kollegoihin on kunnioittavaa, avuliasta ja ystävällistä. Konsultaatioiden sujumisesta kannanotot olivat voittopuolisesti myönteisiä, konsultaatioissa saadaan ystävällisempiä vastauksia kuin aiemmin. Nuorten ja erikoistuvien ohjaus on parempaa ja jäsenyöneempää kuin ennen, seniorien ja juniorien välillä on mahdollisuus aitoon vuorovaikutukseen.

Kollegiaalisuuden toteutumisessa on vaihtelua. Ystävien välillä on kollegiaalisuutta, mutta tuntematon kollegaa voidaan kohdella huonommin. Sairaalan sisällä on kollegiaalisuutta, mutta keikkalääkäreitä ja yksityislääkäreitä saatetaan syrjää. Kollegiaalisuus toimii omalla erikoisalalla, mutta yhteenkuuluvuutta puuttuu koko ammattikunnan kesken. Yksittäisten kollegojen välillä on eroja kollegiaalisuuden suhteen. Parhaim-

millaan kollegojen välillä on tukemista ja yhteistyötä, mutta esiintyy myös kyräilyä ja yhteisvastuun puutetta. Yleensä katsottiin, että kollegiaalisuus on tyypillisempää vanhemman polven lääkäreille, mutta oli myös vastakkaisia käsityksiä. •

Pohdinta

Kysely tehtiin ennen vuoden 2013 uusien kollegiaalisuusohjeiden julkaisemista. Muutamat vastaajat olivat viitanneet aikaisempiin eli vuoden 1999 kollegiaalisuusohjeisiin. Vastausten teemat olivat jokseenkin samoja kuin kollegiaalisuusohjeissa ja kollegiaalisuutta koskevissa artikkeleissa. Vastauksista sai vaikutelman, että ohjeisiin on tutustuttu ja kollegiaalisuutta osataan tarkastella monelta kannalta.

Tutkimuskysymyksen 'Mitä on mielestäsi 2000-luvun kollegiaalisuus' voi ymmärtää kahdella tavalla, joko mitä kollegiaalisuuden pitäisi olla tai mitä se on todellisuudessa. Osassa vastauksista lueteltiin monia kollegiaalisuuteen kuuluvia asioita ja vastaukset vaikuttivat ohjeiden toistolta. Osassa taas tuotiin esiin tärkeimpinä pidettyjä asioita ja otettiin myös kantaa niiden toteutumiseen. Noin viidennes vastaajista oli maininnut vain yhden kollegiaalisuutta kuvaavan asian.

Vastauksissa esitettiin mielipiteitä asioista, jotka eivät suoranaisesti koskeneet kollegiaalisuutta, mutta voivat vaikuttaa siihen välillisesti, kuten työolosuhteet, johtaminen, sitoutuminen työhön, ammattitaito, suhteet mediaan ja terveydenhuollon kehittäminen. Toiset katsoivat kollegiaalisuuden parantuneen, toiset huonontuneen. Itsekkyttä, taloudellisten etujen tavoittelua, kilpailua ja kateutta pidettiin syinä kollegiaalisuuden heikentymiseen. Kollegiaalisuudessa todettiin myös vaihtelua, se ei ole yksiselitteisesti hyvää tai huonoa. Lähes kaikista asioista esiintyi toisilleen vastakkaisia näkemyksiä.

Samassa kyselyssä oli tutkimuskysymys "Miten seuraavat kollegiaalisuuteen yhdistetyt asiat toteutuvat nykyisessä työssäsi?" Kysymyksessä oli 12 alakohdtaa, jotka liittyivät mm. luottamukseen, arvostukseen, yhteishenkeen, keskusteluyhteyteen, kokemattomien tukemiseen, yhteistyöhön, rakentavan palautteen saamiseen ja ongelmatilanteiden ratkaisemiseen. Tulosten mukaan valtaosa vastaajista koki kollegiaalisuuden toteutuvan hyvin näillä osa-alueilla. Muita huonommin toteutuivat ristiriitojen ratkaiseminen ja virheelliseen toimintaan puuttuminen. Ikäryhmistä nuoret ja ammattiryhmistä erikoistuvat kokivat kollegiaalisuuden toteutuvan parhaiten. (8)

Kollegiaalisuutta koskevan strukturoidun kysymyksen vastaajamäärä oli lähes kaksinkertainen verrattuna avoimen kysymyksen vastaajiin. Luonnollisesti tulokset olivat samansuuntaisia, koska saman kyselyn vastaajat olivat mukana. Myöskin vapaamuotoisissa vastauksissa myönteiset tai neutraalit vastaukset olivat enemmis-

tönä. Jotkut vastaukset korostuivat, koska vastaajilla oli mahdollisuus valita itse aiheita ja perustella niitä. Myönteisinä tulivat esiin nuorten lääkärin kohtelun ja opastuksen parantuminen sekä konsultaatioiden aiempaa parempi sujuminen. Kielteisinä mainittiin erityisesti vuokralääkärijärjestelmä, kollegojen moittiminen ja sektorien väliset huonot suhteet.

Vapaamuotoisissa vastauksissa tuli esiin kollegiaalisuuteen liittyviä aihealueita, joita ei ollut strukturoidun kysymyksen alakohdissa, kuten käyttäytyminen kollegoja kohtaan, ymmärtäminen, hyväksyminen, avoimuus, huomioon ottaminen, auttaminen, ohjaus, kuunteleminen, vastuu omasta työstä ja eettisyys. Lisäksi oli mainittu välillisesti kollegiaalisuuteen liittyvinä työolosuhteet, esimies-suhteet, toiminta potilaiden hyväksi, ammattitaidosta huolehtiminen, ammattiyhteisyys, hoitolinjat, Lääkäriliitto, tutkimus, oppiarvot, hierarkia, media. Kielteiset käsitykset korostuivat enemmän vapaamuotoisissa vastauksissa.

Kollegiaalisuuteen liittyvät asiat ovat kaikille ammattikuntaan kuuluville tuttuja, mutta ehkä pitäisi huolehtia siitä, että kollegiaalisuutta haittaavat kielteiset ilmiöt eivät yleistyisi. Mahdollisessa myöhemmässä tutkimuksessa voitaisiin strukturoidun kysymyksen aihealueisiin lisätä joi-takin vapaamuotoisissa vastauksissa esiintyneitä aiheita.

LÄHTEITÄ

1. Lääkäriliitto. Kollegiaalisuus (siteerattu 8.2.2015).
2. Lääkäriliiton kollegiaalisuusohjeet (siteerattu 31.3.2018) www.laakariliitto.fi/edunvalvonta-tyoelama/liiton-ohjeet/kollegiaalisuus
3. Niemelä R. Kollegiaalisuuden merkitys kasvaa. *Suom Lääkäril* 2013;68:553.
4. Lääkäripäivät 2014. Kollegiaalisuus ja lääkäriksi kasvaminen. www.laakaripaivat.fi/2014/media/tiedotteet/ennakkoinfon-tiedotteet/kollegiaalisuu... (siteerattu 8.2.2015)
5. Pälve H. Euro koettelee kollegiaalisuutta. *Suom Lääkäril* 2014;69:2337.
6. Pelkonen R. Enemmän kuin ammatti. *Suom Lääkäril* 2013;68:11.
7. Pälve H. Kollegiaalisuus tänään. *Finnanest* 2011;44:178-9.
8. Saloranta L, Kosunen E, Sumanen M ym. Lääkäri 2003 -tutkimus. Kollegiaalisuus toteutuu lääkärin mielestä hyvin. *Suom Lääkäril* 2016;71:2575-81. ●

Vastausten luokittelu

Lääkäri 2013 -tutkimuksessa oli kysymys 'Mitä on mielestäsi 2000-luvun kollegiaalisuus', johon oli mahdollista vastata vapaamuotoisesti. Yhteensä 2720 lääkärää oli kysymykseen vastannut.

Vastaukset lajiteltiin Excel-ohjelman avulla ja lopullisessa luokituksessa oli 180 luokkaa. Viidesosa vastaajista oli esittänyt yhden kollegiaalisuuteen liittyvän asian. Keskimäärin runsas kolme asiaa oli mainittu yhdessä vastauksessa. Seuraavassa on esimerkki vastauksesta, johon sisältyy useita luokiteltuja asioita.

- Ymmärtämistä, suvaitsevaisuutta, rehellisyyttä, huomioimista, auttamista, rohkeutta kysyä, kykyä antaa palautetta. Avoimuutta ja yhdenvertaisuutta unohtamatta. Kollegaa tulee kohdella kuten haluaa itseäänkin kohdeltavan. Kritiikkiä pitää voida antaa, mutta asiallisuutta ei saa unohtaa. Kollegiaalisuutta on hoitaa omat työt. (mies, alle 35 v)

Luokkia yhdistettiin aihepiireittäin ja näihin ryhmiin kertyi vastauksia seuraavasti:

Arvostus ja kunnioitus	854
Auttaminen ja tukeminen	688
Yhteistyö ja konsultaatiot	612
Hyvä kohtelu ja lojaalisuus	554
Suhde työhön ja työn kehittäminen	527
Kollegiaalisuus negatiivinen	508
Eettisyys ja suvaitsevaisuus	470
Lääkäriys ja lääkärinkunta	418
Neuvonta ja palaute	417
Toimipaikat, erikoisalut, yhteiskunta	407
Kollegasta huolehtiminen	378
Vuorovaikutus	361
Työn ongelmatilanteet	360
Työolot ja työyhteisö	352
Koulutus ja ammattitaito	350
Avoimuus, rehellisyys ja luottamus	313
Kollegiaalisuus positiivinen tai vaihteleva	289
Nuoret kollegat	206
Kyselyä kommentoivat ja muut huomautukset	22

Seuraavassa esitetään alkuperäiset sitaatit laaditun luokittelun mukaisessa järjestyksessä. Sitaattien perään on liitetty tieto sitaatin esittäneen sukupuolesta ja ikäryhmästä. Erikoisalaa ei ole mainittu, jotta ei syntyisi vaaraa tunnistaa sitaatin esittäjä. Silti moni vastannut saattaa löytää oman sitaattinsa muiden joukosta. •

Arvostus ja kunnioitus

Arvostus ja kunnioitus

- Aitoa kunnioitusta, avoimuutta, tukea ja yhteistä ammattilypeyttä. (mies, alle 35 v)
- Arvostus, tuki, jakaminen. (mies, 35-44 v)
- Arvostusta ja vuorovaikutusta. (mies, 35-44 v)
- Arvostaa ja ymmärtää. (mies, 55-65 v)
- Perusasiat eivät ole muuttuneet: arvonanto, kunnioitus ja auttaminen. (mies, 65-74 v)
- Arvostusta ja yhteistyötä, ohjausta, luottamusta. (nainen, alle 35 v)
- Kunnioitus, ihmissuhdetaidot, avun antaminen. (nainen, alle 35 v)
- Arvostaminen ja ystävällinen auttaminen aina tilanteen vaatiessa. (nainen, 35-44 v)
- Arvostusta ja hyväksyntää, myös kritiikkiä hyvässä mielessä, silloin kun tarpeen. (nainen, 35-44 v)
- Arvostusta ja huomaavaisuutta, välittämistä. (nainen, 45-54 v)
- Arvostusta, avoimuutta, hienotunteisuutta. (nainen, 55-65 v)
- Arvostusta, auttamista, tasa-arvoa. (nainen, 55-65 v)
- Kunnioitusta vain ansaitusti. (nainen, 65-74 v)

Kollegan, toisten, oman itsen, ihmisen, erilaisuuden arvostus ja kunnioitus, kunnioitus lääkärinä ja ihmisenä

- Kaikkien kollegoiden tasapuolinen arvostus. (mies, alle 35 v)
- Kollegan kunnioittaminen ammattilaisena ja ihmisenä heikkouksineen ja vahvuuksineen. (mies, 35-44 v)
- Toisten kollegoiden kunnioittaminen ja heidän työnsä arvostaminen. (mies, 35-44 v)
- Asiallista, avointa keskinäistä kunnioitusta. Ei mitään sisäänlämpiävää pönötystä. (mies, 45-54 v)
- Arvosta itseäsi ja työtoveriasi. (mies, 55-65 v)
- Kollegan arvostusta ja kunnioitusta henkilönä ja toisen tekemän työn arvostusta. (nainen, alle 35 v)
- Toisen arvostus, toisen arvojen arvostus. (nainen, 35-44 v)
- Kansallista ja kansainvälistä kollegoiden arvostusta ja verkostoitumista. (nainen, 35-44 v)
- Kunnioitettavaa suhtautumista kollegan työhön ja henkilöön. Oman ammattikunnan arvostamista muutenkin. (nainen, 35-44 v)
- Kollegan arvostamista ja kunnioittamista ihmisenä ja ammatillisesti. (nainen, 45-54 v)
- Puhutaan kollegasta arvostavasti ja perusasenne on kunnioittava. (nainen, 45-54 v)
- Nuorempien ja vanhempien kollegoiden tasavertainen arvostaminen. (nainen, 55-65 v)
- Se on aina toisen kollegan arvostamista. Mutta on muistettava, että arvostus tulee hyvin tehdystä työstä potilaan parhaaksi. (nainen, 55-65 v)
- Toisten ihmisten arvostamista ja erilaisuuden arvostamista. (nainen, 55-65 v)

Ammattitaidon, ammatillisuuden, lääkäriprofession, ammattikunnan arvojen arvostus ja kunnioitus, kansainvälinen arvostus

- Kollegiaalisuutta on molemminpuolinen ammatillinen kunnioitus sekä ymmärrys siitä, että tavoite on sama, potilaan paras. (mies, 35-44 v)
- Kollegan arvostus asiantuntijana, kollegalta voi ottaa palkkion ja hänelle myös mielellään maksaa palkkion. (mies, 35-44 v)
- Professionaalisuuden arvostaminen. (mies, 45-54 v)
- Toinen toisensa arvostaminen sekä ihmisenä että saman ammattikunnan edustajana riippumatta kuinka kokenut on. (mies, 45-54 v)
- Kollegoiden välinen arvostus ja tuki ammattikunnan arvoja kunnioittaen. (mies, 55-65 v)
- Kunnioitus toisen ammattitaitoja kohtaan, avunanto pyyteettömästi, yhteisen taustan tuoma ymmärrys. (mies, 55-65 v)
- Kollegan arvostus ammattilaisena ja työtoverina. (mies, 65-74 v)
- Arvostaa toisen ammattitaitoa ja sitä, että eri toimijoilla on erilaiset spesiaalitaidot. (nainen, alle 35 v)
- Kollegan työn, tiedon, taitojen ja yksilöllisten työtapojen arvostamista ja omien tietojen ja taitojen tarjoamista kollegan käyttöön potilaan parhaaksi. (nainen, alle 35 v)
- Toisen ammatillisuuden kunnioittamista, ratkaisujen tukemista ammatillisesti sen ollessa suinkin mahdollista. (nainen, 35-44 v)
- Toisen arvostus ja kunnioitus ammattinsa osaajana vastavuoroisesti. (nainen, 35-44 v)
- Toisen osaamisen ja kokemuksen arvostamista. Myös toisen näkemyksien arvostamista, vaikka ne poikkeaisivat omistani. (nainen, 45-54 v)
- Kollegiaalisuuteen sisältyy kollegan osaamisen ja toiminnan arvostaminen, sen osoittaminen ja toisaalta oman osaamisen ja ammattitaidon jakaminen kollegoiden kesken. (nainen, 55-65 v)
- Toisten erilaisten taitojen ja osaamisen arvostamista. (nainen, 55-65 v)
- Kollegojen ammattitaidon ja ahkeruuden arvostamista. (nainen, 65-74 v)
- Toisen ihmisen persoonan, ammattitaidon, näkemysten ja vakaumuksen kunnioitus. (sp?, alle 35 v)

Erikoisalojen ja sektorien arvostus ja kunnioitus

- On kunnioitettava muita erikoisaloja ja pyrittävä vuoropuheluun ja kehitettävä yhdessä yli erikoisalojen rajojen potilaiden hoitoa. (mies, alle 35 v)
- 2000-luvun kollegiaalisuus on muiden erikoisalojen arvostamista ja joustavaa kommunikointia ja konsultointia. (mies, alle 35 v)
- Eri ikäisiä, kokemustaustaisia ja eri työnantajilla/yksityislääkärinä olevia kollegoita arvostetaan suuntaan ja toiseen. (mies, 35-44 v)
- Arvostetaan eri erikoisaloilla työskenteleviä kollegoita ja heidän työtään. (mies, 45-54 v)
- Eri erikoisalojen, mutta erityisesti erikoissairaanhoidon ja perus/työterveyshuollon lääkärien keskinäinen kunnioitus toisen työtä kohtaan. (mies, 55-65 v)
- Toisten erikoisalojen kollegoitien työn ja osaamisen kunnioittamista ja asiallista yhteistyötä potilasasioissa ilman kilpailua ja toisten alentamista. (mies, 65-74 v)
- Kunnioitetaan kollegaa, myös tulevaa kollegaa, työkokemuksesta, työpaikasta, erikoisalasta, iästä, sukupuolesta, uskonnosta, etnisestä tai sosiaalisesta taustasta riippumatta tasaveroisena ihmisenä ja tasaveroisena kollegana, ammattilaisena/tulevana ammattilaisena, joka pyrkii toimimaan potilaan parhaaksi. (nainen, alle 35 v)
- Perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon molemminsuuntainen arvostus ja kunnioitus. (nainen, alle 35 v)

- Arvostamalla eri erikoisalojen ammattilaisia vähättelemättä kenenkään työtä. (nainen, 35-44 v)
- Eri erikoisalojen välinen ymmärrys ja arvostus. (nainen, 35-44 v)
- Kunnioittamalla kaikkia meitä eri lääkärintöitä tekeviä kollegoja, kaikkia tarvitaan osana meidän yhteisen isänmaamme hyvinvoinnin rakentamisessa. (nainen, 45-54 v)
- Eri ikäpolvien ja erikoisalojen keskinäinen kunnioitus, turhien vastakkainasettelujen (esim. yksityissektori/julkinen terv.huolto) välttäminen. (nainen, 55-65 v)
- Huonompaa kuin 1980-luvulla, eri alojen (erikois-) toistensa arvostaminen on huonontunut. (nainen, 55-65 v)
- Arvostavaa suhtautumista kollegoihin riippumatta heidän erikoisalastaan tai työpaikastaan. (nainen, 65-74 v)

Toisen työn, toiminnan, valintojen, ratkaisujen arvostus ja kunnioitus, arvostava ja kunnioittava yhteistyö, arvostava konsultointi

- Kollegiaalisuuden pitäisi olla arvostusta toisen lääkärin työtä kohtaan. (mies, alle 35 v, ryhmä 1)
- Toisen lääkärin työn ja valintojen kunnioittaminen. (mies, alle 35 v ryhmä 2)
- Erilaisten työtapojen kunnioittaminen ja avoin keskustelu. (mies, 35-44 v)
- Oman ja toisten työn arvostamista. (mies, 35-44 v)
- Kollegan työn arvostaminen, varsinkin sellaisen kollegan, jonka työnkuva on erilainen kuin omani. (mies, 45-54 v)
- Arvostaa omaa työtään ja työnkuvaa, niin että pystyy arvostamaan myös toisen työtä/vastuualueita. (mies, 45-54 v)
- Kollegan toiminnan arvostaminen, kun se on eettisesti kestävä. (mies, 55-65 v)
- Toisen työn arvostamista, sitä ettei vähätellä kollegaa, jos hän on tehnyt parhaansa. Kollegan arvostamista esim. konsultoitaessa eli ammatillisuutta. (nainen, alle 35 v)
- Muiden työn arvostaminen ja kiireen keskelläkin muiden huomioon ottaminen. (nainen, alle 35 v)
- Arvostetaan toisen työtä, annetaan toisen tehdä työ rauhassa. (nainen, 35-44 v)
- Arvostetaan muiden perusteltuja ratkaisuja, vaikka itse ehkä valitsisikin toisin. (nainen, 35-44 v)
- Toisen työn arvostamista, mikä näkyy ”kontakti”-pinnoilla, esim. asialliset lähetteet, kommunikointi ja oman osuuden hyvä hoito toisen työn helpottamiseksi. (nainen, 45-54 v)
- Toista kunnioittavaa yhteistyötä, yhteisten tavoitteiden eteen toimimista. (nainen, 45-54 v)
- Sitä, että kollegan työtä arvostetaan sekä omassa mielessä, että julkisesti - varsinkin potilaskontakteissa. (nainen, 55-65 v)
- Toisen työn ja työtavan arvostaminen ja luottamus toiseen. (nainen, 55-65 v)

Arvostava ja kunnioittava avoimuus, avunanto, keskustelu, kuunteleminen, käytös, suhtautuminen, vuorovaikutus, mielipiteiden arvostus ja kunnioitus

- Muiden lääkärien mielipiteen ja ajankäytön arvostamista. (mies, alle 35 v)
- Kunnioittavaa suhtautumista toisiin lääkäreihin. (mies, 35-44 v)
- Arvostetaan kollegan mielipiteitä ja työtä, mutta voidaan tarvittaessa puuttua niihin potilaan edun niin vaatiessa. (mies, 35-44 v)
- Hyviä käytöstapoja. Toisia kunnioittavaa käytöstä. (mies, 45-54 v)
- Kollegan mielipiteiden arvostusta ja tarvittaessa rakentavaa ohjausta. (mies, 55-65 v)
- Kunnioittava käytös kollegoita kohtaan. (nainen, alle 35 v)
- Arvostava kohtelu konsultaatiotilanteessa. (nainen, alle 35 v)
- Arvostavaa ja avointa suhtautumista kollegan työhön ja persoonaan. (nainen, 45-54 v)
- Kunnioittavaa, rehellistä, kuuntelevaa vuorovaikutusta kollegojen kanssa. (nainen, 55-65 v)
- Kunnioittava avunanto ja yhteistyö. (nainen, 55-65 v)
- Kunnioittava suhtautuminen kollegoihin, tasapuolisesti. (sp?, 65-74 v)

Arvostuksen puute, arvostuksen tai kunnioituksen ansaitsemisen kriteerit

- Ei kummoista, terveyskeskuslääkäreitä ei varsinkaan nuorten lääkäreiden keskuudessa arvosteta. (nainen, 55-65 v)
- Valitettavasti privaattipuolella helposti "mollataan" kilpailevan firman lääkäreitä perusteetta. Yliopistotasolla ei aina arvosteta perusterveydenhuollon lääkäreitä. (nainen, 45-54 v)
- Hiipuva luonnonvara. Tk-lääkärin arvostus hiipuu erikoislääkärin silmissä. Terveyskeskuksessa talvisodan henki. Kestetään, autetaan, periksi ei anneta. (mies, 55-65 v)
- Kollegiaalisuus toimii mielestäni melko huonosti yksityis-julkisen sektorin konsultaatioissa: nimenomaan negatiivisena asenteellisuutena julkisen sektorin kollegalta yksityisen sektorin kollegaa kohtaan. Useinhan, kuten minäkin, lääkärit voivat toimia samaan aikaan molemmilla sektoreilla ja ennen kaikkea potilaita hoidetaan eli ihmisten kärsimystä pyritään vähentämään ja ennaltaehkäisemään. (nainen, 35-44 v)
- Yksityissektorilla toimivat lääkärit kokemukseni mukaan mielellään nihiloivat ehkä oman bisneksen tukemiseksi. (nainen, 65-74 v)
- Perusterveydenhuollon lääkäreihin suhtaudutaan kokemusteni perusteella erikoissairaanhoidossa etenkin kirurgisten alojen osalta vähättelevästi, ylimielisesti. (mies, alle 35 v)
- Terveyskeskusten lääkäreitä ei erikoissairaanhoidossa aina arvosteta, vaikka usein kyseessä on juuri käytännön moniosaaja ja soveltavan hoidon hallitsevia kokeneita kollegoita joilla ei vain ole samanlaista tukiyhteisöä ympärillä. Tämä on romuttamassa kollegiaalisuutta. (mies, 35-44 v)

Avoimuus, rehellisyys ja luottamus

Luottamus kollegan työhön ja ammattitaitoon, luottamuksellisuus

- Työtovereiden arvostus ja luottamus puolin ja toisin, opastaminen ongelmatilanteissa ja potilastyössä. (mies, alle 35 v)
- Luottamus, rehellisyys, potilaiden ja yhteiskunnan terveyden vahvistaminen. (mies, 35-44 v)
- Luottamusta ja kunnioitusta kollegoihin, ehkä hieman rapissut menneistä ajoista. (mies, 55-65 v)
- Luottamusta ja ymmärtämistä. (mies, 55-65 v)
- Luottamuksellinen suhde muihin lääkäreihin, kyky antaa apua ja ottaa sitä vastaan silloin kun sitä tarvitaan. (mies, 65-74 v)
- Sen olemuksen ymmärtää vasta kun työskentelee ei-lääkärikollegojen kesellä. Muualla ei tapaa samanlaista automaattista vaihtolovelvollisuutta, luottamuksellisuutta ja toistensa kunnioittamista. (mies, 65-74 v)
- Luottamusta, tukea, arvostusta, ohjausta, rehellisyyttä. (nainen, alle 35 v)
- Luottamus, toisten työn arvostaminen, toisten tukeminen. (nainen, alle 35 v)
- Luottamusta, kollegan työn arvostusta ja omien kokemusten ja erityisesti tiedon jakamista. (nainen, 35-44 v)
- Kollegiaalisuus luontainen tapa suhtautua työtoveriin, luottamus kollegan toimintaan. (nainen, 35-44 v)
- Luottamus siihen, että kollegat eivät ole laiskoja, eivät ahneita eivätkä tyhmiä, vaan yrittävät parhaansa omasta tontistaan käsin edistää terveyttä. (nainen, 45-54 v)
- Keskinäistä luottamusta ja asioista keskustelemista suoraan, ei selän takana. (nainen, 55-65 v)
- Että omaan työhön liittyvistä kaikista asioista voi keskustella kollegojen kanssa luottamuksellisesti ja turvallisesti potilaan parasta ajatellen. Että yhdessä voimme kussakin tilanteessa miettiä parhaita ratkaisuja ja että voin luottaa, että se mitä sovitaan kollegojen kesken, pitää. (nainen, 65-74 v)

Rehellisyys, suoruus, totuudenmukaisuus; rehellinen vuorovaikutus, kommunikaatio, käytös, palaute, yhteistyö; asioiden sanominen suoraan; totuudenmukainen informaatio

- Rehellisyys, kunnioitus, arvostus, suoruus. (mies, 45-54 v)
- Melkoisen rapistunut. Tuskin enää rehellistä kollegiaalisuutta onkaan. Nuoret eivät edes tiedä mitä se tarkoittaa. (mies, 55-65 v ryhmä 3)
- Rehellinen ja ymmärtäväinen asioiden kohtaaminen. (mies, 55-65 v)
- Rehellisyys, avoimuus, kannustavuus. (mies, 65-74 v)
- Rehellisyys ja toisen työn arvostaminen, mutta myös toisen toiminnan epäkohtiin puuttuminen. (mies, ikä?)
- Rehellisyys puolin ja toisin ja ulkopuolisille. (nainen, alle 35 v)
- Rehellinen, avoin kommunikaatio ja konsultaatio myös kiireessä. (nainen, 35-44 v)
- Rehellistä ja avointa palautteen antamista ja vastaanottamista. (nainen, 35-44 v)
- Sitä, että ongelmiin puututaan rehellisesti ja oikea-aikaisesti. (nainen, 35-44 v)
- Rehellisyys, ystävällisyys, kohteliaisuus ja lojaalisuus kollegaa kohtaan. (nainen, 45-54 v)
- Kesellä kilpailua olla rehellinen ja arvostaa todellista osaamista. (nainen, 55-65 v)
- Rehellinen kanssakäyminen, tukeminen ja keskustelua ongelmatilanteissa. (nainen, 55-65 v)
- Rehellisyyttä, arvostusta, luottamusta, tukea. (nainen, 65-74 v)

Avoimuus yleisesti

- Avoimuus, rehtiys, asioiden ”läpikuultavuus”. (mies, alle 35 v)
- Avoin lojaalius siten, ettei ongelmia/virheitä kuitenkaan pyritä peittelemään. (mies, 35-44 v)
- Rehellisyys, avoimuus, läpinäkyvyys. (mies, 45-54 v)
- Avoimuus, luottamus. (mies, 55-65 v)
- Avoimuutta, yhteistyötä, asioiden puheeksi ottoa. (nainen, alle 35 v)
- Avoimuus, rento työilmapiiri sekä toisen tukeminen ja suvaitsevaisuus ja ymmärtäväisyys. (nainen, 35-44 v)
- Yhteistyötä, dialogia, avoimuutta. (nainen, 35-44 v)
- Avoimuutta, ennakkoluulottomuutta, toisen työn arvostamista. (nainen, 35-44 v)
- Avoin ja rehellinen ongelmien/onnistumisten käsittely, myös potilaan paras huomioon ottaen. (nainen, 45-54 v)
- Avoin, rakentava, kuunteleva. (nainen, 55-65 v)
- Kunnioittava avoimuus. (nainen, 65-74 v)

Avoin suhtautuminen, avoin asenne, keskinäinen avoimuus

- Myönteinen, avoin asenne kollegaa kohtaan. (mies, 55-65 v)
- Keskinäinen avoimuus ja rehellisyys. (mies, 65-74 v)
- Kollegoiden työn arvostamista ja keskinäistä avoimuutta ja rehellisyyttä. (mies, alle 35 v)
- Avoin tasa-arvoinen suhtautuminen. Henkilökohtaisen erilaisuuden hyväksyminen. Rehellisyys ja luotettavuus. (nainen, 35-44 v)

Avoin vuorovaikutus, avoin kanssakäyminen

- Avointa kanssakäymistä, luottamusta. (nainen, 35-44 v)
- Avoin, rehellinen vuorovaikutus ja kollegan tunteminen. (mies, 55-65 v)
- Se on parhaimmillaan avointa vuorovaikutusta yli erikoisalojen. Kollegan tsemppausta ja tukemista. Tiedon ja kokemuksen jakamista. (nainen, 35-44 v)
- Avointa vuorovaikutusta ja keskustelua terveydenhuollon ja hyvinvoinnin teemoista. Toisten arvostamista ja moniarvoisuutta. (mies, 55-65 v)

Avoim kommunikaatio, avoin keskustelu, avoin vuoropuhelu

- Avoin keskusteluyhteys ja rakentava kritiikki. (mies, alle 35 v)
- Avointa ja tasapuolista keskustelua työhön liittyvistä ja työssä aina välillä vastaantulevista ongelmista. (mies, 45-54 v)
- Rehellinen, avoin keskusteluyhteys. (mies, 55-65 v)
- Avointa keskustelua, mahdollisuutta jakaa yhä enemmän eriytyneitä osaamista kollegoiden kesken. (nainen, alle 35 v)
- Avointa keskustelua, ei syyllisen vaan syyn etsimistä! (nainen, alle 35 v)
- Kliinisessä työssä avoin vuoropuhelu, kollegan työn arvostaminen ja kunnioittaminen. (nainen, 35-44 v)
- Avointa keskustelua ammattiin liittyvistä asioista. (nainen, 35-44 v)
- Avoin keskusteluyhteys ilman turhia raja-aitoja eri erikoisalojen välillä. (nainen, 45-54 v)
- Avointa, rehellistä, ammatillista, rakentavaa keskustelua ja kollegoja arvostavaa keskinäistä vuorovaikutusta oman ammattikunnan, lääkärityön ja väestön terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi ja kehittämiseksi. (nainen, 55-65 v)

Avoim yhteistyö, avoin palautteen antaminen, avoimuus virheiden osalta

- Rehellistä, avointa yhteistyötä ja palautetta. (mies, 55-65 v)
- Avoimuus myös virheiden osalta. (mies, 55-65 v)
- Avoin ja suoraselkäinen rehti yhteistyö, jossa kynnys olla yhteydessä on matala ja jossa voi kysyä myös tyhmiä ja puhua virheistään, jotka ahdistavat. (nainen, 45-54 v)

Avoim ilmapiiri, avoin yhteisöllisyys, avoin työtapa, avoin tiedon vaihtaminen

- Avoin ja salailematon työtapa. Avoimuus kysymyksille. (mies, alle 35 v)
- Avoimen ilmapiirin luomista, jossa virheet ja vaikeatkin asiat voidaan keskustella rehellisesti. (nainen, alle 35 v)
- Avoimuus uusille ehdotuksille. (nainen, 35-44 v)

Eettisyys ja suvaitsevaisuus

Tasa-arvo, tasavertaisuus, tasapuolisuus – suhtautuminen, kohtelu, ikäryhmät, keskustelu, erikoisalajat, yhteistyö

- Kollegoiden tulisi aina kohdella toisiaan tasa-arvoisina. (mies, alle 35 v)
- Tasa-arvoinen ja kunnioittava suhtautuminen hierarkian eri tasojen välillä. (mies, 35-44 v)
- Tasa-arvoinen, arvostava ja yhteistyöhakuinen. (mies, 45-54 v)
- Tasavertaisuus ammattiasemasta riippumatta, yhteenkuuluvuuden tunne, helppo konsultointi. (mies, 55-65 v)
- Tasavertaisuutta kollegojen kesken. (mies, 65-74 v)
- Kollegiaalisuus on tasa-arvoa, toisen arvostamista ja auttamista. (nainen, alle 35 v)
- Kollegat ovat tasa-arvoisia iästä ja kokemuksesta riippumatta. (nainen, alle 35 v)
- Tasa-arvoa ja tasapuolisuutta. (nainen, 35-44 v)
- Hyvää ja tasavertaista kommunikointia. (nainen, 35-44 v)
- Tasa-arvoa lääkäriryhmien välillä. Työskentelyä koko terveystalouden yhteistyön eteen. (nainen, 35-44 v)
- Lääkärikollegoiden tukemista tasapuolisesti ja samoin kollegiaalisin periaattein riippumatta siitä, kuka palkanmaksaja on. (nainen, 45-54 v)
- Tasa-arvo työpaikalla, kollegojen työn arvostaminen. (nainen, 55-65 v)
- Tasa-arvo eri spesialiteettien kesken, hyvä yhteistyö ja toisten kollegoiden arvostaminen. (nainen, 65-74 v)

Ymmärtäminen

- Ymmärrys toisen lääkärin työhön. Sellainen, jota muu väestö ei pysty antamaan. (mies, alle 35 v)
- 2000-luvun kollegiaalisuutta olisi sektorit ylittävä kollegiaalisuus, jossa ymmärrettäisiin hiukan nopeammin uutta ajattelua, eikä jäätäisi omiin poteroihin. (mies, 35-44 v)
- Ihmisyyttä ja ymmärtämistä. Asettuminen toisen saappaisiin vaikealla hetkellä. (mies, 45-54 v)
- Pitää ymmärtää asioiden monimutkaisuus ja arvostaa kollegan pyrkimyksiä. (mies, 55-65 v)
- Toisen työn arvostamista, erilaisten työtapojen ymmärtämistä. (nainen, alle 35 v)
- Joustavaa konsultointia eri alojen välillä ymmärtäen, että eri aloilla hallitaan eri asiat hyvin. (nainen, 35-44 v)
- Ymmärretään se, että on erilaisia tapoja toimia lääkärinä (esim. kaikki eivät halua päivystysvaltaiselle alalle). (nainen, 35-44 v)
- Oppia ymmärtämään toisten kollegoiden erilaisia näkökulmia. (nainen, 45-54 v)
- Ymmärtäminen, että työssä joudumme tekemään ratkaisuja hyvin erilaisissa tilanteissa. (nainen, 55-65 v)
- Lääkärien keskinäistä avointa, rehellistä, toinen toistaan myös ristiriitaisissa tilanteissa tukevaa ymmärrystä. (nainen, 55-65 v)
- Ymmärtämistä, välittämistä, avunantoa, tietoa. (nainen, 65-74 v)

Suvaitsevaisuus

- Pirstaloituvan erikoisalaketän välinen suvaitsevaisuus. (mies, alle 35 v)
- Tilan antamista, avarakatseisuutta. (mies, 35-44 v)
- Erilaisuuden sietäminen. (nainen, 35-44 v)
- Avoimuus, suvaitsevaisuus, yhteenkuuluvuus. (nainen, 45-54 v)
- Erilaisuuden suvaitseminen ja hyväksyminen. (nainen, 45-54 v)
- Erilaisten mielipiteiden, arvojen suvaitseminen puolin ja toisin. (nainen, 55-65 v)

Hyväksyntä

- Kaikkien meidän tietojen ja taitojen rajallisuuden hyväksymistä. Toisten kunnioittamista. (mies, 35-44 v)
- Kaikkien kollegojen hyväksyminen tasa-arvoisina lääkäriyön harjoittajina. (mies, 55-65 v)
- Yleisesti kai hyväksyvää, ei-tuomitsevaa asennetta eri tahoilla toimivia lääkäreitä kohtaan, jonka sitten toivoisi näkyvän asiallisessa suhtautumisessa ja kiinnostuksessa/arvostuksessa muiden työtä ja osaamista kohtaan. (nainen, alle 35 v)
- Hyväksyä ihmisten erilaisuus ja halu löytää keinot parhaaseen tapaan edistää potilaitten asioita.
- (nainen, 35-44 v)
- Kohtelias asenne. Erilaisuuden hyväksyminen hoitopäätöksissä. (nainen, 35-44 v)
- Erilaisuuden ja kokemuksen arvostamista. Ymmärrys siitä, että kaikki olemme keskeneräisiä ja että kukaan ei voi tietää kaikkea. (nainen, 45-54 v)
- Erilaisuuden ja erilaisten näkökantojen hyväksymistä, asioiden yhdessä tarkastelua. (nainen, 45-54 v)
- Erilaisten ihmisten hyväksymistä. Toisten tukemista ja kuuntelemista. (nainen, 55-65 v)

Ennakkoluulottomuus, avarakatseisuus

- Avarakatseisuus ammatinvalinnassa, esim. yksityinen vs. kunnallinen tai pth vs. esh. Kaikki tärkeitä osa-alueita. (mies, 35-44 v)
- Hyvää kollegiaalisuutta on hyvä vuorovaikutus, asioiden yhdessä kehittäminen ja ongelmien rakentava ratkaisu ennakkoluulottomasti. (mies, 45-54 v)
- Mielestäni lääkärikunnan tulisi monipuolistua asenteidensa osalta ja avautua muuhun yhteiskuntaan. (nainen, 35-44 v)
- Ystävällinen suhtautuminen, avunanto ja avarakatseisuus erilaisiin tapoihin tehdä työtä. (nainen, 45-54 v)
- Avarakatseista ajattelua koko terveydenhuollon ja viime kädessä potilaiden parhaaksi ilman yksisilmäistä oman erikoisalalan resurssien ja etujen tuijottamista. (nainen, 55-65 v)

Eettisyys, suoraselkäisyys, rohkeus

- Lääkärin tulee uskaltaa hoitaa potilaita, eikä pyrkiä siirtämään vastuuta kollegoille virheiden teon pelossa. (mies, 35-44 v)
- Yhteisen niukkuuden eettisesti kestävää jakamista. (mies, 55-65 v)
- Rohkeutta tarttua ilmeisiin kollegan tekemiin virheisiin tai kyseenalaisiin menettelyihin avoimesti, mutta kunnioittavasti argumentoiden. (mies, 55-65 v)
- Lääkärin osoittamaa korkeaa etiikkaa ja empaattisuutta potilaitaan ja kollegoitaan kohtaan. (mies, 65-74 v, ryhmä 4)
- Seniorikollegoiden antamaa tukea nuoremmille erityisesti eettisissä kysymyksissä. (nainen, alle 35 v)
- Paneudutaan yhdessä asioihin, potilaan parhaaksi, myös eettisesti. (nainen, 45-54 v)
- Rohkeaa avoimuutta, mutta toista arvostaen. (35-44 v)
- Avun antamista ja saamista sekä kliinisissä että eettisissä ja henkisissä ongelmassa. (nainen, 65-74 v)
- Mahdollisuus sanoa rohkeasti oma mielipiteensä virka-asemasta tai työsuhteen laadusta riippumatta. (sp?, 45-54 v)

Oikeudenmukaisuus

- Asiallisuus ja oikeudenmukaisuus kaikin puolin. (mies, 45-54 v)
- Yhteisten asioiden läpikäynti avoimesti ja oikeudenmukaisesti. (mies, 55-65 v)
- Avoimuutta, oikeudenmukaisuutta, arvostamista. (mies, 55-65 v)
- Oikeudenmukaista kohtelua työpaikalla. Jaetaan työtä tasaisesti kollegoiden välillä. (nainen, alle 35 v)
- Luottamus, oikeudenmukaisuus, pidetään toistemme puolia. (nainen, alle 35 v)
- Oikeudenmukaisuus palkassa ja korvauksissa tehdystä työstä ja vastuusta. (nainen, 45-54 v)
- Valistunutta, oikeudenmukaista, asiallista. (nainen, 45-54 v)
- Oikeudenmukaisuutta, arvostusta, auttamista. (nainen, 55-65 v)
- Kollegan kunnioitus ja tasa-arvoinen kohtelu sekä oikeudenmukainen kohtelu. (nainen, 65-74 v)

Epäitsekkyys

- Pyyteetöntä yhteistyötä. (mies, alle 35 v)
- Itsekkyuden kaihtaminen, kollegan arvostaminen. (mies, 65-74 v)
- Toisten tukemista ja tarvittaessa epäitsekästä toimintaa. Yhteisvastuullisuutta. (mies, alle 35 v)
- Epäitsekkyys työtehtävien jakamisessa. (mies, 55-65 v)

Ei arvostella/moimita/tuomita kollegaa tai ammattiryhmää

- Kollegan mustamaalaaminen on pahasta. (mies, 35-44 v)
- Ihän samaa kuin 1900-luvun eli vältetään sitä kollegojen haukkumista oman egon/erikoisalan pönkittämiseksi. (mies, 35-44 v)
- Ei puhuta toisesta työorganisaatiosta ”huhu- tai olettamus/asennepohjaisesti” huonosti, vähättelevästi - varsinkaan potilaille-omaisille, muille alan ammattilaisille eikä medialle. (mies, 45-54 v)
- Olla mollaamatta toisia lääkäreitä, toisten erikoisalojen lääkäreiden päättelykykyä ja diagnoosin tekoa. (nainen, alle 35 v)
- Lääkärit pitävät yhtä. Toisen mokista ei puhuta pahaa. (nainen, alle 35 v)
- Ei puhuta pahaa eikä mustamaalata lääkäreitä, mutta tartutaan silti epäkohtiin ja pyritään ne oikaisemaan. (nainen, 35-44 v)
- Edelleen hätkähdyttää kollegoiden haukkuminen (esim. nuorempien) oman ja toisten erikoisalojen välillä. (nainen, 35-44 v)
- Ei puhuta pahaa kollegasta tai hänen tekemisistään tai mitätöidä hänen ratkaisujaan. (nainen, 35-44 v)
- Ei tule puhua pahaa kollegoista tai kaivaa maata heidän jalkojensa alta, aivan riippumatta erikoisalasta tai työskentelypaikasta. (nainen, 45-54 v)
- Ei haukuta toisen lääkärin tekemiä päätöksiä, vaikka itse olisi tehnyt toisella tavalla. (nainen, 55-65 v)

Ei moitita kollegaa selän takana, ei juoruilla

- Kollegojen mollaaminen muille ei koskaan kannata kovin pitkälle, asiat pitää hoitaa suoraan tai työpaikan tai Lääkäriliiton välittäjän välityksellä. (mies, 55-65 v)
- Kritiikki rakentavasti, syyllistämättä ja henkilökohtaisesti (ei takanapäin ja maailmalle huutaen). (mies, 55-65 v)
- Kollegasta ei puhuta pahaa selän takana vaan asiat ratkotaan kasvotusten. (nainen, alle 35 v)
- Ei puhuta pahaa selän takana, ei levitellä juoruja. (nainen, 35-44 v)
- Apu, rakentava kritiikki, avoimuus, ei selän takana puhuminen. (nainen, 35-44 v)
- Kollegoista ei tulisi puhua pahaa selän takana. (nainen, 45-54 v)
- Selän takana juoruilun ja kuppikuntailun välttäminen. (nainen, 45-54 v)
- Ristiriitatilanteiden ja muiden ongelmien selvittämistä omassa lääkärikunnan sisäisessä piirissä ja suoraan sen tahon tai kollegan kanssa rehellisesti, mikäli asian luonne ei muuta vaadi, eikä selän takana tai ainakaan julkisesti mediassa mustamaalaten ja asiaa repostellen. (nainen, 55-65 v)
- Asiat selvitetään läsnä ollessa, ei puhuta pahaa muiden kollegojen seurassa "selän takana". (nainen, 55-65 v)

Ei arvostella kollegaa julkisesti

- Kollegiaalisuutta on olla mitätöimättä muun lääkärikunnan työtä julkisuudessa. (mies, alle 35 v)
- Ei moitita julkisesti toisia lääkäreitä tai lääkäreiden yleisiä toimintatapoja. (mies, 35-44 v)
- Likapyykkiä ei pestä julkisesti (pt kuullen, tiedotusvälineissä, somessa). (mies, 35-44 v)
- Vältetään kollegan julkista arvostelua. (mies, 45-54 v ryhmä 3)
- Ristiriitatilanteiden käsittely asianomaisten lääkärin kesken eikä "repostelu mediassa". (mies, 55-65 v)
- Kollegiaalisuutta on mm. jättää arvostelematta julkisesti entisen työpaikan esimiestä, johtamista, työtovereita ja työoloja. (mies, 55-65 v)
- Pidetään asiat asioina. Ristiriitatilanteessa kuunnellaan ensin kollegaa ennen kuin lähdetään tuomitsemaan tai julkisesti puimaan asioita. (nainen, alle 35 v)
- Ei julkisesti moitita tai arvostella toista kollegaa. Ei pilkata tai juoruilla kollegasta. (nainen, 45-54 v)
- Toisen kunnioittaminen, arvostaminen, ei julkista arvostelua, ei potilaiden kuullen arvostelua. (nainen, 55-65 v)

Ei moitita kollegaa potilaalle

- Epäonnistumisten suhteen ei avaudu potilaille eikä halveeraa kollegaa potilaiden silmissä vaan pystyy rakentavaan keskusteluun kollegan kanssa keskenään, tavoitteena oppia aikaisemmasta. (mies, alle 35 v)
- Osata olla arvostelematta kollegan työtä potilaan kuullen. (mies, 35-44 v)
- Kollegaa ei moitita potilaalle "selän takana". (mies, 45-54 v)
- Ei moitita kollegoiden tekemisiä potilaalle eikä väitetä että vain minun toimet ovat oikeita. (mies, 55-65 v)
- Kollegojen työn arvostaminen niin, ettei sitä potilaiden kanssa vähätellä. (mies, 55-65 v)
- Ei nolata ja mitätöidä kollegoiden työtä potilaiden eikä julkisen sanan edessä. (mies, 65-74 v)
- Ei mustamaalata kollegoita potilaille, jos ollaan eri mieltä heidän kanssaan, mutta tuodaan esille oma näkemys perusteluineen. (nainen, alle 35 v)
- Toista lääkäreitä ei tule arvostella potilaalle tai muulle hoitohenkilökunnalle. (nainen, alle 35 v)
- Ei arvostella kollegaa selän takana saati julkisilla foorumeilla maallikoille esim. sosiaalisessa mediassa. Etenkin potilaille tulisi kollegoista puhua arvostavaan sävyyn vaikkei olisikaan samaa mieltä näiden hoitopäätösten suhteen. (nainen, 35-44 v)
- Arvostetaan kollegan mielipidettä potilaan hoidosta, eikä moitita potilaan kuullen omalääkärin (= tk-lääkärin) toimintaa. (nainen, 45-54 v)
- Ei lähde mukaan, jos potilas haukkuu toista lääkäreitä. Ei myöskään itse arvostele muiden lääkäreiden toimintaa potilaille. (nainen, 55-65 v)

Puhutaan positiivisesti kollegoista

- Puhutaan kollegoista positiiviseen sävyyn muille lääkäreille ja potilaille. (nainen, 45-54 v)
- Toisen lääkärin työn arvostamista ja sen kertomista niin potilaille kuin kollegoille. (nainen, alle 35 v)
- Ei puhuta pahaa selän takana, päinvastoin kehutaan. (mies, 45-54 v)
- Tuodaan esille kollegoiden hyviä puolia ja erikoisosaamista potilaille. (mies, 55-65 v)

Hyvä kohtelu ja lojaalisuus

Empatia, myötätunto, myötäeläminen, toisen asemaan asettuminen

- Empaattisuus, ystävällisyys, kohteliaisuus, vastuun kanto silloinkin kun ei mene hyvin. (mies, 65-74 v)
- Kuunteleminen, toisen asemaan asettuminen, ja keskinäinen arvostus potilaan parhaaseen hoitoon yhdessä pyrkiessä. (mies, alle 35 v)
- Myötätuntoisuus, me-henki. (mies, 35-44 v)
- Ammatillinen, myötäelävä. (mies, 45-54 v)
- Empatia ja apu toiselle kollegalle. (nainen, 45-54 v)
- Kollegiaalisuus merkitsee kykyä asettua täysin toisessa ympäristössä ja tehtävässä toimivan kollegan asemaan ja kykyä ymmärtää yhteinen arvopohja. (mies, 35-44 v)
- Sen pitäisi olla pyrkimystä toisen tilanteeseen samaistumiseen, mutta tuntuu siltä, että todellisuudessa se on konsultaatiovastausten saamista. (nainen, alle 35 v)

Hyväntahtoisuus, armeliaisuus, nöyryys

- Hyväntahtoisuus. (mies, 65-74 v)
- Yhä harvenevan joukon osoittamaa pitkämielisyyttä ahneuden ja oman voiton pyyntien jatkaessa Lääkäriiliton viitoittamalla tiellä. (mies, 55-65 v)
- Positiivinen asenne, olemalla reilu ja hyväntahtoinen. (nainen, 35-44 v)
- Hyvä tahto muita kohtaan ammattikunnassa, auttamista ja ongelmiin puuttumista. (nainen, 35-44 v)
- Ammattitaidon arvostamista ja armeliaisuutta. (nainen, 45-54 v)
- Arvostaa, auttaa, armahtaa. (nainen, 55-65 v)

Inhimillisyys, hyvät ihmissuhteet, ihmissuhdetaidot

- Ihmisenä ja ihmisiksi olemista. (nainen, 55-65 v)
- Kaikkein tärkeää muistaa, että lääkäritkin on ihmisiä. (mies, alle 35 v)
- Kollegan ihmiskäsityksestä riippuen hyvää tai huonoa. (mies, 55-65 v)
- Normaalit hyvät ihmissuhteet. (mies, 55-65 v)
- Muistetaan, että kollega on ihminen ei pelkkä lääkäri. (nainen, alle 35 v)
- Ihmisyyttä ja toisista välittämistä, joka kohdistuu kollegakuntaan ja jonka tavoitteena on sekä kollegoitten, potilaitten että ympäröivän yhteiskunnan hyvinvointi. (nainen, 35-44 v)
- Suhtaudutaan kollegaan ihmisenä ja tuetaan toisiamme yhteisen hyvän (ratkaisun/tuloksen) saavuttamiseksi. (nainen, 45-54 v)
- Pyrkimys löytää toisesta ihminen eikä arvottaa toista erikoistumisalan tai aseman mukaan. (nainen, 45-54 v)
- Hupeneva luonnonvara erikoistumisen ja erilaistumisen humaania näkökulmaa kapeuttavan vaikutuksen takia. (mies, 65-74 v)

Positiivinen, rakentava suhtautuminen, tasapainoisuus, tervehenkisyys

- Rakentavaa vuorovaikutusta hyvässä hengessä. (mies, alle 35 v)
- Terveessä hengessä asioista keskustelu. (mies, 35-44 v)
- Positiivinen tuki terveydenhuollon myllerryksessä. (mies, 35-44 v)
- Positiivinen, rakentava, ohjaava, ongelmat ratkaiseva suhtautuminen. (mies, 55-65 v)
- Ongelmiin puuttumista rakentavasti. (nainen, alle 35 v)
- Kollegiaalisuus näkyy arjessa rakentavana yhteistyönä ja konsultointina. (nainen, 35-44 v)
- Positiivista ja kannustavaa asennetta sekä sen ymmärtämistä, että eri erikoisalot hallitsevat eri asiat ja yhteispeliä tarvitaan. (nainen, 35-44 v)
- Toisten tukemista myönteisesti, yhteistyötä, toisen työn arvostusta. (nainen, 45-54 v, ryhnä 3)
- Tasapainoinen ja terve vuorovaikutus sekä kollegan arvostaminen. (nainen, 55-65 v)
- Kyky selviytyä konflikteista rakentavasti. (nainen, 65-74 v)

Lojaalisuus, yhteisymmärrys

- Kai samaa kuin aiemminkin. Lojaaliutta kohtuuden rajoissa. (mies, 45-54 v)
- Kollegiaalisuus on yksittäisestä lääkäristä lähtevä suojea suhtautuminen toisiin kollegoihin, mestari-oppipoika suhteen ylläpitäminen. (nainen, alle 35 v)
- Vastavuoroinen lojaalisuus ja luottamus. (nainen, 45-54 v)
- Yksityisen työnantajan palveluksessa olevan työntekijän lojaalisuus saman työpaikan julkisen puolen kollegoja kohtaan ja päinvastoin. (nainen, 45-54 v)
- Eri erikoisalojen ja erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon lääkäreiden yhteisymmärrystä, raja-aitojen rikkomista potilaan parhaaksi. (nainen, alle 35 v)
- Pidän kollegiaalisuutta höpö-höpönä. Kyseessä sama lojaali kunnioitus mitä pitäisi osoittaa kaikille kanssaihmisille. (nainen, 35-44 v)

Solidaarisuus, yhtä pitäminen, toistensa puolien pitäminen

- Kollegoiden puolien pitäminen ja muiden kollegoiden, erityisesti nuorien, konsultointi ja kuunteleminen. (mies, alle 35 v)
- Pelataan omaan pussiin, ei myönnetä omia virheitä ja heikkouksia, ei arvosteta potilaita, ei tunneta solidaarisuutta yhteiskuntaa kohtaan. (mies, 35-44 v)
- Pidetään yhdessä pää kylmänä medikalisaation ja median (osin asiattoman) paineen alla. (mies, 35-44 v)
- Pidetään yhtä. Ei kaiveta maata kollegan jalkojen alta. Ei kritisoida hoitolinjoja. (mies, 45-54 v)
- Tunne ja tieto siitä, että tämä työyhteisö seisoi takanani (tai kääntäen, seisoin itse työkaverini takana tai jopa edessä), jos jotakin "ikävää" (suhteessa hallintoon, potilaaseen, mediaan, jne.) tapahtuisi. (nainen, alle 35 v)
- Kiperissä tilanteissa samalla puolen seisomista. (nainen, alle 35 v)
- Pidetään tasapuolisesti kaikkien lääkäreiden puolia. (nainen, 35-44 v)
- Solidaarisuutta, kykyä ottaa akateemisena ammattikuntana yhteiskunnallista vastuuta kovan muutoksen edessä. (nainen, 35-44 v)
- Asioita katsotaan lääkärikoulutuksen ja -kokemuksen linssin läpi ja lääkärit pitävät yhtä em. pohjalta. (nainen, 45-54 v)
- Kannustetaan ja tuetaan kollegoita. Ollaan heidän puolellaan työyhteisössä ja yhteiskunnassa. (nainen, 55-65 v)
- Kollegan osaamisen arvostusta ja kunnioittamista ja kollegan puolustamista, mikäli ala-arvoista arvostelua esiintyy olipa oma mielipide vaikka paljonkin eriävä. (nainen, 65-74 v)
- Se on solidaarisuutta ja auttamishalua oman ammattikunnan keskuudessa. (nainen, 65-74 v)

Yhteenkuuluvuus, me-henki, samassa veneessä oleminen

- Tunne yhteiseen professioniin kuulumisesta. (mies, 45-54 v)
- Tunne siitä, että kuuluu johonkin. (mies, 55-65 v)
- Kollegoitten välisestä kanssakäymisestä nouseva yhteenkuuluvuuden tunne. (mies, 65-74 v)
- Me-hengen ylläpitäminen ja siihen liittyvät asiat. (nainen, 45-54 v)
- Pelkään (joidenkin kokemusten perusteella) sen olevan me-henkeä, jossa me ollaan hyviä ja muut huonoja. (nainen, 55-65 v)
- Yhteenkuuluvuutta, työn ja ammatin tuomien ilojen ja surujen jakamista, kollegan ymmärtämistä ja kunnioittamista. (nainen, alle 35 v)
- Että tunnemme kuuluvamme yhteiseen porukkaan, jotka ymmärrämme toisiamme. (nainen, 35-44 v)

Reiluus, rehtiys

- Reiluus ja asiallisuus. (mies, 55-65 v)
- Reilua ja rehellistä käytöstä ja auttamista pyydettyä, joskus pyytämättäkin. (nainen, alle 35 v)
- Olla kollegan puolella reilulla tavalla. Hölmöilyyn ja koheltamiseen pitäisi puuttua, mutta se on vaikeaa. (nainen, alle 35 v)
- Tehdään työt reilussa hengessä. (nainen, 35-44 v)
- Reilu ja rehti muita lääkäreitä kohtaan, auttaa ja neuvoo tarvittaessa toisia, pois kateus. (nainen, 65-74 v)
- Reilu ja tosiasioihin perustuva keskinäinen kilpailu viroista tai työpaikoista. (mies, 65-74 v)
- Uskon, että se on sitä samaa, mitä se on ollut koko 30-40 v aikana. Kollegat ovat reiluja toisilleen, ovat samassa rintamassa, ymmärtävät toisiaan, koska tajuavat mitä se lääkärin työ ja rooli on. (nainen, 55-65 v)
- On sama kuin ennenkin. Asenne kollegaa kohtaan. Valmius auttaa ammatillisesti, reiluus myös tuntemattomia kollegoita kohtaan. (nainen, 55-65 v)

Ystävyys, toveruus, toverillisuus

- Kollegasi on ystäväsi. (mies, alle 35 v)
- Tuetaan kollegaa ja jos persoonat sopii yhteen, ollaan ystäviä. (mies, 35-44 v)
- Parhaat ystäväni ovat kollegoita. Silti näyttää tietty itsekkyys, päteminen, toisten aliarvioiminen ja jopa ahneus valtaavan alaa. (mies, 55-65 v)
- Toveruus ja yhteistyö lääkäreiden kesken. (mies, 65-74 v)
- Monien erikoistuvien kesken meillä on lämmin ja tiivis ystävyysuhde kollegasuhteen lisäksi! Nämä suhteet ovat muodostuneet työtoveruuden pohjalta. Voiko enempää toivoa? (nainen, alle 35 v)
- Ystävyyttä ja avunantoa. (nainen, 55-65 v)
- Yhteistyö, toverillisuus, auttaminen, tiedon jakaminen. (nainen, 65-74 v)

Työtoveruus, työkaveruus, kumppanuus

- Kollega on työkaveri; kollegat tukevat toisiaan ammatillisesti sekä kiinteimmissä työyhteisöissä muutenkin. (mies, 35-44 v)
- Työtoverin asiallinen kohtelu, huomaavaisuus ja arvostus. (mies, 55-65 v)
- Työtoverin arvostaminen, erilaisuuden hyväksyminen, mutta virheisiin puuttuminen. Työtoverin kuunteleminen luottamuksellisesti ja sosiaalisesti aktiivisesti. (mies, 65-74 v)
- Työkaverin huomioon ottaminen töissä. Omista eduista joustaminen työkaverin eduksi. (nainen, alle 35 v)
- Ammatillista yhteenkuuluvuutta - kollega on "enemmän kuin työkaveri" työyhteisön sisällä. (nainen, 35-44 v)
- Työtoverien työn ja persoonan arvostusta. (nainen, 35-44 v)
- Sama kuin ennenkin eli työtoverin huomioon ottaminen, kunnioittaminen, auttaminen. (nainen, 45-54 v)
- Työtoverin kuunteleminen, auttaminen tarvittaessa, kunnioittaminen. (nainen, 55-65 v)
- Työtovereiden kanssa yhteistyössä toimiminen, auttaminen, kannustaminen. (nainen, 55-65 v)

Käytös, käytöstavat

- Ystävällisyyttä, käytöstapoja, kollegan työn huomioon ottamista. (mies, alle 35 v)
- Lääkärikunnan yhteisen edun ajamista omalla käyttäytymisellään. (mies, alle 35 v)
- Hyvää käytöstä työtovereita ja yhteistyötahoja kohtaan. (nainen, alle 35 v)
- Asiallinen ja arvostava käyttäytyminen sekä nuorempia että vanhempia kollegoja kohtaan. Hyvä ja asiallinen käyttäytyminen muita ammattiryhmiä kohtaan. (nainen, 35-44 v)
- Hyviä käytöstapoja ja yhteishenkeä. (nainen, 35-44 v)
- Yhteistyö, joustavuus ja ystävällisyys. Hyvät käytöstavat kunniaan! (nainen, 45-54 v)
- Hyvää käytöstä, kollegan auttamista ja arvostamista. (nainen, 55-65 v)

Kohteliaisuus, huomaavaisuus

- Tavanomaista kohteliaisuutta. (mies, 55-65 v)
- Kohteliaisuus toisia lääkäreitä kohtaan. (nainen, alle 35 v)
- Kohtelias/huomaavainen käytös. (nainen, 35-44 v)
- Avointa, kohteliaista kommunikaatiota. (nainen, 45-54 v)
- Kollegan asiallinen ja huomaavainen kohtelu kaikissa tilanteissa. (nainen, 55-65 v)
- Puuttuminen epäkohtiin kohteliaasti ja hyvässä hengessä. (mies, alle 35 v)
- Asiallista, diplomaattista, oikea-aikaista kohteliaasta viestintää. (mies, 45-54 v)
- Itse pyrin käyttäytymään kohteliaasti sekä kollegoja että muita ihmisiä kohtaan ja tätä toivon muiltakin. (mies, 55-65 v)

Ystävällisyys, hienotunteisuus

- Mahdollisimman ystävällinen suhtautuminen ja toimintamalli konfl.tilanteissa. (mies, alle 35 v)
- Mielestäni kollegiaalisuuden perusta on sama kuin aiemminkin; arvostava ja ystävällinen suhtautuminen saman alan ammattilaisiin. Tähän liittyy vahvasti se, että osataan/viitsitään ajatella asioita myös oman erikoisalun tai toimipaikan näkövinkkelin ulkopuolelta. (mies, 35-44 v)
- Asiallista suhtautumista, normaalia kohteliaisuutta ja ystävällistä käytöstä, toisten ammattitaidon arvostamista. (mies, 45-54 v)
- Työasioissa arvostava hienovarainen suhtautuminen, jolloin voi ikävätkin asiat ottaa puheeksi. (mies, 55-65 v)
- Ystävällinen konsultointi erikoisalut ylittävästi. (mies, 65-74 v)
- Ollaan ystävällisiä, rauhallisia ja asiallisia, tarvittaessa opetetaan ja neuvotaan rauhassa. (nainen, alle 35 v)
- Ystävällinen ja asiallinen käytös kaikkia kohtaan. Avun anto, ymmärtäminen. (nainen, alle 35 v)
- Arvostavaa ja ystävällistä suhtautumista neuvon kysymiseen töissä tai konsultoidessa. (nainen, 35-44 v)
- Tarvittaessa hyvä kollega myös osaa puuttua toisen ongelmiin hienotunteisesti. (nainen, 35-44 v)
- Arvostavaa ja ystävällistä käytöstä, jolla ei pyritä nostamaan itseä muiden yläpuolelle. (nainen, 45-54 v)
- Ystävällisyys ja asiallinen kohtelu 2000-luvulla jäämässä historiaan, kun kaikki painii hoitotakuun kanssa ylityöllistettyinä ja uupuneina. (nainen, 55-65 v)
- Työtoveruutta, avunantoa, apua, ja hienotunteisuutta. (nainen, 65-74 v)
- Suorat ystävälliset puhevälit, tuki vaikeissa tilanteissa, valmius antaa konsultaatiota, oppia yhdessä virheistä. (sp?, 45-54 v)

Joustavuus, helppous

- Joustava ja arvostava asenne kanssaihmistä kohtaan. (mies, alle 35 v)
- Yhteisten hoitoperiaatteiden luomista ja niistä joustavasti kiinnipitämistä. (mies, 35-44 v)
- Työtilanteissa joustaminen, konsultaation helppous. (mies, 55-65 v)
- Saumaton yhteistyö. (mies, 65-74 v)
- Ymmärretään, että ihmiset tekevät samaa työtä eri rytmillä ja suodaan siihen mahdollisuudet. (nainen, alle 35 v)
- Sujuvaa yhteistyötä, konsultointia, "kaveria ei jätetä". (nainen, alle 35 v)
- Sujuva yhteistyö ja konsultaatio perusterv.huollon ja esh:n välillä. (nainen, 35-44 v)
- Epävirallinen, suora, helppo ja ystävällinen konsultointi rehellisin vastauksin ilman ylimielistä sävyä. (nainen, 35-44 v)
- Toimitaan joustavasti vaikka hallintorajat vaikeuttavat. (nainen, 35-44 v)
- Helpot konsultaatiot, tarvittaessa helppo avunsaanti työssä. (nainen, 45-54 v)
- Joustavuus työyhteisössä. (nainen, 45-54 v)

Kohtelu, asiallisuus

- Asiallinen yhteistyö ja toisen työn kunnioittaminen. (mies, alle 35 v)
- Käyttäytyä kollegoita kohtaan tilanteesta riippumatta asiallisesti toista kunnioittaen. (mies, 35-44 v)
- Ammatillista asiallisuutta. (mies, 35-44 v)
- Henkilökohtaisuuksiin ei koskaan saa mennä, asiat asioina asiallisesti. (mies, 55-65 v)
- Asiallisuus kollegoita kohtaan. (mies, 55-65 v)
- Asiallinen suhtautuminen kollegan ammattiosaamiseen. (mies, 65-74 v)
- Kohdellaan muita asiallisesti, vaikka oltaisiinkin eri mieltä, eikä peitellä ongelmia, vaan tarjotaan apua. (nainen alle 35 v)
- Asiallista suhtautumista kollegaan tämän kokemustasosta ja näkemyksistä riippumatta. (nainen, alle 35 v)
- Hyvä kohtelu, tasapuolisuus, rehellisyys, epäitsekkyys. (nainen, 35-44 v)
- Asiallinen suhtautuminen konsultointiin. (nainen, 35-44 v)
- Asiallista kohtelua kaikissa tilanteissa. (nainen, 35-44 v)
- Asialliset vastaukset konsultaatioihin, toisten alojen lääkäreiden arvostus. (nainen, 45-54 v)
- Pulmallisista potilastapauksista näkökulmien kiihkoton jakaminen ja kollegoiden tukeminen. (nainen, 55-65 v)

Kohtele kuten toivoisit itseäsi kohdeltavan

- Kohtele kollegaasi kuten itse haluaisit tulla kohdelluksi. (mies, 45-54 v)
- Kohtele kollegaa niin kuin haluaisit itseäsi kohdeltavan. (nainen, alle 35 v)
- Kohtele kollegaa kuten toivoisit itseäsi kohdeltavan. 2000-luku ei ole syy jättää hyvätapaisuutta. (nainen, 45-54 v)
- Avunanto, toisen huomioon ottaminen, hyvät käytöstavat, että kohtelee toista kuten haluaisi itseään kohdeltavan. (nainen, 55-65 v)
- Kohtele muita niin kuin haluat itse tulla kohdelluksi. (nainen, 55-65 v)

Auttaminen ja tukeminen

Auttaminen, avunanto, auttamishalu, avun pyytäminen, antaminen, saaminen, tarjoaminen, auttaminen ammattiasioissa, käytännön työssä

- Anna kollegalle apua hänen sitä pyytäessään. (mies, alle 35 v)
- Autetaan, kun pyydetään tai huomataan avun tarve. Voi olla potilasasia tai kollegan oma asia. (mies, 45-54 v)
- Toinen toistensa auttaminen työssä, niin vanhempi nuorempiaan kuin päinvastoin. (mies, 55-65 v)
- Avun pyyteetöntä tarjoamista. (mies, 55-65 v)
- Autetaan, kun pyydetään tai kun auttamistarve on ilmeinen. (mies, 65-74 v)
- Autetaan kollegaa, ei jätetä ongelmien kanssa yksin. (nainen, alle 35 v)
- Auttavaisuutta kollegojen kesken. (nainen, alle 35 v)
- Avun pyytämistä ja tarjoamista. (nainen, 35-44 v)
- Kollegoiden auttaminen ja neuvojen saaminen itse vastavuoroisesti. (nainen, 35-44 v)
- Pyritään auttamaan toisia, eikä pimitämään osaamistaan vain itsellä. (nainen, 45-54 v)
- Tarjotaan apua, jos näyttää kollegalla olevan ongelmia. (nainen, 45-54 v)
- Kollegan auttaminen ja tukeminen omien voimavarojen, kykyjen sekä tietotaitojen puitteissa mahdollisimman tehokkaasti ja avoimesti samalta lähtöviivalta käsin. (nainen, 55-65 v)
- Molemminpuolinen avunanto. (nainen, 55-65 v)
- Avun pyytäminen ja antaminen kollegoiden kesken. (nainen, 65-74 v)

Tukeminen, hoitopäätösten tukeminen, tuki hyvinä ja huonoina hetkinä

- Tukea kollegaa niin ihmisenä kuin kollegana elämän eri tilanteissa. (mies, 35-44 v)
- Kollegojen välistä tukea ja luottamusta. (mies, 35-44 v)
- Kyky nähdä omaa ja kollegan tuen, avun tarvetta. (mies, 45-54 v)
- Kollegojen tukeminen hyvän lääkärintyön tekemisessä (konsultaatiot, nuorempien kollegojen ohjaus). (mies, 55-65 v)
- Toisen tukemista pyyteettömästi. (mies, 65-74 v)
- Toistemme tukemista lääkärin jaksamisen ja potilaan hyvän hoidon edistämiseksi. (nainen, alle 35 v)
- Toimimista työyhteisössä, jossa kollegat tukevat toinen toisiaan eivätkä puukota selkään. (nainen, 35-44 v)
- Kollegan tukeminen tietotulvan ja vaatimusten keskellä. (nainen, 35-44 v)
- Tukea lääkärin yhä haastavammaksi käyneessä työssä, tiedon jakamista ja yhdessä tekemistä. (nainen, 35-44 v)
- Tuetaan kollegaa niin myötä- kuin vastamäessä, annetaan positiivista palautetta ja tarvittaessa tartutaan rakentavasti ongelmiin. (nainen, 45-54 v)
- Kollega tulisi voida tukeutua ja häneen luottaa kaikissa työasioissa. (nainen, 45-54 v)
- Tukea, ohjata, myötävaikuttaa kollegan hyvään lääkärintyöhön. (nainen, 45-54 v)
- Tuki julkisesti ja yksityisesti. (nainen, 55-65 v)
- Saada toisten kollegoiden ammatillista tukea päämääränä potilaan paras. (nainen, 55-65 v)

Kannustaminen

- Kollegan kannustava tuki, syylistämättömyys ja toisaalta salailun välttäminen virhetilanteissa. (mies, 35-44 v)
- Rakentava työyhteisö jossa tuetaan toisia, kannustetaan ja arvostetaan. (mies, 45-54 v)
- Kollegan tukeminen ja kannustaminen. (mies, 55-65 v)
- Kannustava asenne, kunnioitus toisen työtä kohtaan. (nainen, alle 35 v)
- Tukemista, kannustamista, yhteistyötä. (nainen, alle 35 v)
- Toistemme kannustamista ammatin/työelämän suhteen, ystävällisyyttä konsultaatiotilanteissa. (nainen, 35-44 v)
- Kannustavaa ja toisen osaamista arvostavaa suhtautumista. (nainen, 35-44 v)
- Tukemista, kannustusta, kohteliaisuutta. (nainen, 45-54 v)
- Kannustetaan, tuetaan ja autetaan kollegaa työssään onnistumisessa, vastavuoroisesti. (nainen, 55-65 v)

Vertaistuki

- Vertaistuki työssä jaksamisessa. (nainen, alle 35 v)
- Vaikeiden kokemusten jakamista ja vertaistukea, työssä jaksamisen tukemista. (nainen, 35-44 v)
- Arkipäivän vertaistukea. (nainen, 45-54 v)
- Sitä samaa kuin ennenkin. Vertaistukea, yhteenkuuluvuutta, hyviä käytöstapoja kaikissa tilanteissa. (nainen, 55-65 v)

Kollegasta huolehtiminen

Huomioon ottaminen

- Muiden huomioon ottaminen töissä ja muiden työn arvostaminen. (mies, alle 35 v)
- Anonyymin ja monella tapaa erilaisen kollegan huomioon ottamista konsultoidessa/vastatessa. (mies, 35-44 v)
- Samaa kuin ennenkin, kollegan kunnioittamista, huomioon ottamista ja opiksi ottamista. (mies, 45-54 v)
- Työtovereiden positiivista huomioon ottamista kokonaisvaltaisesti. (mies, 65-74 v)
- Toisten huomioon ottaminen ja kuuntelu sekä auttaminen sitä pyydettyäessä. (nainen, alle 35 v)
- Otetaan huomioon kollegan tarpeet ja tuetaan kollegaa. (nainen, alle 35 v)
- Kollegan huomioon ottamista ja arvostamista. (nainen, 35-44 v)
- Toisen huomioon ottamista, arvostamista ja tarvittaessa avun tarjoamista. (nainen, 35-44 v)
- Heikompi kuin aikaisemmin, parannettavaa olisi kollegan kunnioittaminen, huomioon ottaminen. (nainen, 55-65 v)
- Kollegoiden huomioon ottaminen ja kuunteleminen, auttaminen tarpeessa. (nainen, 65-74 v)

Välittäminen

- Yhdessä tekemistä ja toisista välittämistä. Ei kai ole muuttunut mihinkään? (mies, alle 35 v)
- Välittämistä, tukemista, arvostusta. (mies, alle 35 v)
- Aitoa välittämistä. (mies, 45-54 v)
- Aktiivinen välittäminen, hienovarainen tuki ja rohkaisu. (mies, 55-65 v)
- Välittämistä ja kannustamista. (mies, 65-74 v)
- Kollegoista välittämistä. (nainen, alle 35 v)
- Välittämistä, puuttumista, opettamista. (nainen, 35-44 v)
- Työtoverista välittämistä, kuuntelemista, työtoverin tekemien päätösten arvostamista. (nainen, 35-44 v)
- Toisista kollegoista välittäminen. (nainen, 45-54 v)
- Kollegasta välittämistä, hyvässä ja pahassa. (nainen, 55-65 v)
- Toisesta välittämistä. (nainen, 55-65 v)

Kiinnostus ja kollegan tunteminen

- Kiinnostus kollegan työhön. (mies, 55-65 v)
- Yksilön arvostus, kokonaisvaltainen kiinnostus toisesta, huolenpito. (nainen, alle 35 v)
- Aito kiinnostus työkaverin asioihin ja ajan antaminen pulmatilanteissa. (nainen, 35-44 v)
- Yhdessä ongelmapotilaiden pohdiskelua, myös kiinnostus kollegoista ihmisinä. (nainen, 35-44 v)
- Kuunnella, olla kiinnostunut kollegasta, asioiden diskutointi. (nainen, 45-54 v)
- Kiinnostusta ja arvostusta kollegan työtä, ammattitaitoa ja persoonaa kohtaan. (nainen, 45-54 v)
- Ammatissa toimitaan monilla sektoreilla, ollaan kiinnostuneita toisen työtä kohtaan ja arvostetaan sitä. (nainen, 55-65 v)
- Intresse för den andras arbete, respekt, konstruktiv kritik, öppenhet, önskan att inte skada. (nainen, 65-74 v)

Kuunteleminen

- Kollegoiden kuuntelu, mielipiteiden vaihto ja välittäminen. (mies, alle 35 v)
- Kuunnellaan ikääntyvän kollegan elämäkokemuksen tuomaa viisautta. (mies, 45-54 v)
- Olla kuulolla kollegojen huolille. (mies, 55-65 v)
- Kuuntelua, arvostavaa ymmärtämystä. (mies, 55-65 v)
- Aitoa kuuntelemista ja tuen antamista. Kollegan hyvinvointiin huomion kiinnittämistä. (nainen, alle 35 v)
- Kuunteleminen, ajan antaminen, konsultoinnin helppous, huomioon ottaminen, tukeminen, taustalla seisominen. (nainen, alle 35 v)
- Tukeminen ja kuunteleminen työn ollessa haastavaa. (nainen, 35-44 v)
- Toisen lääkärin huolien kuuntelemista, liittyivät ne sitten työhön tai yksityiselämään. (nainen, 35-44 v)
- Avoin kuuntelu, rinnalla kulkeminen. (nainen, 45-54 v)
- Ihmisenä kuuntelemista, ymmärtämistä, tukemista. (nainen, 55-65 v)
- Kollegan kuulemista ja arvostusta, rehellistä kohtaamista; hyviä käytöstapoja. (nainen, 65-74 v)

Huolehtiminen, kaveria ei jätetä

- Kollegoista tulisi pitää huolta. (mies, 35-44 v)
- Rakentavaan kollegiaalisuuteen kuuluu toisen lääkärin tukeminen ja auttaminen kaikissa tilanteissa "kaveria ei jätetä" periaatteella. (mies, 35-44 v)
- Ammattikunnan sisäistä yhteenkuuluvuutta ja "kavereista"/kollegoista huolehtimista. (mies, 35-44 v)
- Työkaveria ei jätetä olipa lääkäri tai muu työntekijä. (mies, 45-54 v)
- Pidetään huolta ja arvostetaan kaikkia kollegoja. (mies, 55-65 v)
- Informaation jakamista se on ainakin lääkäriyhteisön puolelta, myös yhteyden pitämistä toisiin lääkäreihin. Kenenkään ei pitäisi tuntea olevansa yksin eikä myöskään, että voi tehdä toisten mielipiteistä riippumatta ihan mitä vaan. (mies, 55-65 v)
- Arvostavaa suhtautumista, huolenpitoa ja sparrausta, auttamista puolin ja toisin. (nainen, alle 35 v)
- Tukea kollegaa vaativassa ammatissamme; osoittaa arvostusta ja toisaalta kantaa vastuuta kollegan hyvinvoinnista! (nainen, 35-44 v)
- Kollegan kunnioittamista, kuuntelua, arvostusta, välittämistä, huolenpitoa tarvittaessa, auttamista, ajan antamista. (nainen, 45-54 v)
- Huolen pitäminen kollegoistaan, helppo lähestyttävyyys. (nainen, 55-65 v)

Jaksaminen, työhyvinvointi

- Sitä että aidosti välitetään kollegoiden hyvinvoinnista ja työssä jaksamisesta. (mies, alle 35 v)
- Toisen jaksamiseen ja työkykyyn/ sen alenemaan puuttuminen. (mies, 35-44 v)
- Lääkärin ammattiin vahvasti liittyvän jatkuvan onnistumispakon, täydellisyyden vaatimuksen, horjumattoman jaksamisen aiheuttamien paineiden jakaminen ja keventäminen, väijäämättömien virheidenkin ymmärtäminen. (mies, 45-54 v)
- Antaa korjaavaa palautetta ja tukea epävarmaa kollegaa ammatissaan sekä ihmisenä. Rohkaista pitämään parempaa huolta itsestään. (mies, 55-65 v)
- Työssä jaksamiseen tuki konsultoinnin, haastavista työtilanteista jakamisen ja joustamisen muodossa. Joustaminen = sovitellaan työtehtäviä ja loma-aikoja siten, että kaikki jaksaa. (nainen, alle 35 v)
- Puututaan henkilökohtaisesti asiaan, jos kollegan työssäjaksaminen näyttää huonolta. Tuetaan toisten työssä jaksamista kunnioittaen kollegan mahdollisesti erilaisia persoonallisia työskentelytapoja ja erilaisia voimavaroja toimia työssä. (nainen, alle 35 v)
- Auttamista ammatin henkisen kuorman kantamisessa yhtä lailla kuin potilaan ongelmissa. (nainen, alle 35 v)

- Tätä työtä voi tehdä otsa kurtussa ja stressaantuneena, tai rauhallisesti ympäristöä havainnoiden ja vastoinkäymisiin kuivakkaalla huumorilla suhtautuen. (nainen, 35-44 v)
- Työssä jaksamiseen ja viihtymiseen tähtäävät toimet. (nainen, 45-54 v)
- Neuvon tai avun antaminen sitä kysyttäessä (toisaalta ei kuitenkaan sellainen venyminen, että oma jaksaminen vaarantuu). Pitää nähdä kokonaisuus, joskus venyttävä, koska seuraavalla kerralla joku muu voi joutua venymään sinun vuoksesi. (nainen, 55-65 v)

Työkyky, henkilökohtaiset ongelmat, puuttuminen ongelmiin, sairastuminen, hoitoonohjaus

- Otetaan myös kollegan kanssa esille, mikäli herää epäily esim. hänen työkykynsä heikkenemisestä. (mies, alle 35 v)
- Kollegan tukeminen ja auttaminen, tarvittaessa hoitoonohjaus. (mies, 35-44 v)
- Välitetään toisistamme niin paljon, että kannustamme kollegaa hakeutumaan tarvittaessa koulutukseen -työnohjaukseen -tai hoitoon -kuntoutukseen. (mies, 45-54 v)
- Ammatillista auttamista sekä työ- että henkilökohtaisissa ongelmissa. (mies, 55-65 v)
- Kollegan auttaminen tämän omista terveysongelmissa. (mies, 65-74 v)
- Puuttuminen kollegan toimiin, jos esim. päihdeongelma tai potilasturvallisuutta vaarantava ote. (nainen, alle 35 v)
- Kollegan tukeminen ja arvostaminen sekä mahd. ongelmien tunnistaminen ja apu hoitoon hakeutumisessa. (nainen, 35-44 v)
- Toimii hyvin potilaiden hoidossa. Sen sijaan sairastavaa lääkäriä ei patisteta sairauslomalle, vaan kollegat, hoitajat ja potilaat pitävät normaalina, että lääkäri tekee töitä hyvinkin kipeänä. (nainen, 35-44 v)
- Rehtyyttä, myös ajatellaan mikä on kollegan parhaaksi. Viitataan työssä selviytymiseen ja alkoholiongelmiin yms. Liikaa hyssytellään. (nainen, 45-54 v)
- Otetaan tarvittaessa puheeksi kollegan alkoholiongelma, masentuneisuus, psyyken ongelmat ja neuvotaan hoitoon. (nainen, 55-65 v)
- Asiallista, tuomitsematonta puuttumista esim. päihdeongelmiin, avun etsimistä ja järjestämistä niin, että kollega ei koe tullessa nolatuksi vaan kuulluksi ja autetuksi arvokkaana ihmisenä. (nainen, 65-74 v)
- Puuttumista, jos kollega vaikeuksissa henk.koht. ongelmien vuoksi. (nainen, 65-74 v)

Kollegapotilas

- Kollegan kohtelu hyvin potilaana. (nainen, 55-65 v)
- Omakohtaista kokemusta on myös kollegapotilaana olosta, vanhemmat lääkärit ovat hoitaneet ilmaiseksi. Se lämmittää sydäntä. (nainen, 35-44 v)
- Lääkäripotilaan kunnioittavaa ja ymmärtäväistä kohtelua. (nainen, 35-44 v)
- Kunnioitetaan kollegan yksityisyyttä kun hän on potilaana. Nainen, alle 35 v)

Vuorovaikutus

Vuorovaikutus

- Intensiivinen vuorovaikutus ja yhteistyö ongelmien ratkaisemisessa. (mies, alle 35 v)
- Lääketieteen erikoisalajat eriytyvät toisistaan yhä enemmän, mutta niillä vaikuttavien kollegojen välillä tarvitaan entistä enemmän vuorovaikutusta. (mies, 35-44 v)
- Kollegiaalisuus on sanahelinää. Lääkäreiden välinen kanssakäynti ei ole sen parempaa kuin muissakaan akateemisissa ammateissa. (mies, 45-54 v)
- Toimiminen yhdessä, aktiivinen vuorovaikutus, rakentava, kriittinen keskustelu, toistensa tukeminen. (mies, 55-65 v)
- Hyvä vuorovaikutus, arvostava opastaminen ja opastettavana oleminen, avoimuus ja rehellisyys. (mies, 55-65 v)
- Hyvä vuorovaikutussuhde. (mies, 65-74 v)
- Sitä, että kollegat kohtaavat toisensa työssä ja ottavat aidosti kontaktia toisiinsa potilaan ongelman ratkaisemiseksi. (nainen, alle 35 v)
- Päivittäinen kohtelias, ymmärtäväinen, rakentava interaktio. (nainen, 35-44 v)
- Tapa kohdata samaan ammattikuntaan kuuluva henkilö antaen tai saaden tukea ja kunnioitusta. (nainen, 45-54 v)
- Avoimuus, oikeudenmukaisuus, aito vuorovaikutus ongelmatilanteissa, vilpitön tuki. (nainen, 45-54 v)
- Hyvä vuorovaikutus, potilaiden hoito yhdessä. (nainen, 65-74 v)
- Joitain asioita ei voi ymmärtää kukaan muu kuin toinen lääkäri ja se on suuri helpotus kun kollegan puoleen voi kääntyä. (nainen, ikä?)

Kanssakäyminen

- Säännöllinen sosiaalinen kanssakäyminen muutenkin kuin sosiaalisessa mediassa. Työtaakan jakaminen. (mies, alle 35 v)
- Maantieteelliset ja kulttuurirajat ylittävää kollegojen kanssakäymistä avoimesti ja luottamuksellisesti. (nainen, 45-54 v)
- Rehellistä kanssakäymistä, hyväksymistä, auttamista. (mies, 45-54 v)
- Ystävällistä ja hyvää kanssakäymistä niin iäkkäämpien kuin nuorten kollegojen kanssa. Nuorten auttamista myös eettisesti vaikeissa asioissa, toisen huomioon ottamista. (nainen, 55-65 v)

Vuorovaikutussuhde

- Hyvään vuorovaikutussuhteeseen sisältyy kuuntelu, huolenpito ja luottamus. Siihen kuuluu myös arvostus ja kiittäminen.
- Hyvässä vuorovaikutussuhteessa osaa kuunnella, arvostaa, kiittää kollegaa. Saa avun tarvittaessa esim. lääkärin omaa terveyttä kun hoidetaan. (nainen, 55-65 v)

Vuorovaikutustaidot, sosiaalisuus

- Kollegiaalisuuteen liittyvät hyvät vuorovaikutustaidot ja sosiaalinen käyttäytyminen, kuten tervehtiminen ja kiittäminen jokapäiväisessä työssä. Sosiaalinen aktiivisuus merkitsee työtoverin kuuntelemista ja tukemista. Rakentavan kritiikin antaminen ja vastaanottaminen voi edistää kaikkien osapuolten sosiaalisia taitoja.
- Hyvät kommunikaatiotaidot, avoimuus, kyky ottaa vastaan ja antaa palautetta, jakaa tietoa. (nainen, alle 35 v)
- Sosiaalisuus, vertaistuki, some-yhteys, avoimuus. (mies, 35-44 v)

Lähestyttävyys, läsnäolo

- Helppoa lähestyttävyttä konsultaatioissa. (nainen, 45-54 v)
- Olla kiireettömästi läsnä ja pohtimassa yhdessä potilaiden yhä monimutkaisempia ongelmia. (nainen, 35-44 v)
- Toisen arvostus - helppo lähestyä ja keskustella sekä vaihtaa näkemyksiä ja pyytää arviota ongelmatapauksissa. (mies, 65-74 v)
- Tukeminen, läsnäolo, saatavuus ihminen ihmiselle, suorapuheisuus. (nainen, 45-54 v)
- Suomessa on hienoa, että pääsääntöisesti voidaan vanhempien ja nuorten kollegoiden välit pitää suhteellisen epäformaalisina ja näin kollegat ovat helposti lähestyttäviä. Vertailuna esim. Viro, Saksa. (nainen, alle 35 v)

Kommunikaatio, neuvottelu

- Pitäisi olla normaalia arjen kommunikointia ilman erityisiä titteleitä ja arvovaltaeroja. (mies, 45-54 v)
- Suoraa kommunikointia, rakentavaa palautteen antamista. (mies, 55-65 v)
- Toisen työn kunnioittaminen, neuvottelu, avoin keskustelu, helppo kommunikointi ja konsultaatiomahdollisuus. (mies, 65-74 v)
- Adekvaatti kommunikointi, yhteiset prioriteetit ja lojaalisuus työssä. (nainen, alle 35 v)
- Asiapohjaista väittelyä, neuvottelua, ohjausta. (nainen, 45-54 v)

Keskustelu, vuoropuhelu

- Kykyä keskustella, kuunnella, auttaa, pyytää apua ja tukea. (mies, alle 35 v)
- Henkilökohtainen keskusteluyhteys on jo itsessään tänä päivänä kollegiaalista. (mies, alle 35 v)
- Kyky keskustella ja kommunikoida kaikkien kollegojen kanssa niin helpoista kuin vaikeista asioista. (mies, 35-44 v)
- Rehellistä arvostavaa keskustelua työstä ja potilaiden hoidosta. (mies, 55-65 v)
- Tarpeen mukaan keskustella luottamuksellisesti. (mies, 55-65 v)
- Kollegiaalisuus on kykyä ilmaista asioita, niin negatiivisia kuin positiivisia, kollegalle sivistyneesti ja kunnioittaa kollegan hoitoratkaisuja. (nainen, alle 35 v)
- Keskusteleminen vaikeista päätöksistä ja ahdistavista tilanteista. (nainen, alle 35 v)
- Korkeatasoista keskustelua lääkärin perustehtävistä ja siitä, miten parhaiten ja tutkittuun tietoon perustuen edistämme terveyttä ja sitä kautta toteutamme tasavertaisuutta. (nainen, 35-44 v)
- Sosiaalisessa mediassa lääkäreiden omat sivustot ja keskustelupalstat. (nainen, 35-44 v)
- Mielenkiintoisten, haastavien tai palkitsevien potilastapausten jakamista erityisesti oman erikoisalalan kollegoiden kanssa. Myös lääketiedettä sivuavien eettisten ja yhteiskunnallisten asioiden pohdintaa. (nainen, 45-54 v)
- Luonteva keskusteluyhteys, sama kieli yhteisen opiskelutaustan perusteella. (nainen, 55-65 v)
- Keskustellaan yli erikoissalarajojen. (nainen, 55-65 v)
- Perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon lääkärin vuoropuhelu ja toistensa kunnioitus. (sp?, ikä?)

Kysyminen, vastaaminen

- Jos on kysyttävää saapi kysyä tyhmiäkin ja kinkkisissä tilanteissa soittaa jopa huonoon aikaan. (mies, alle 35 v)
- Asiallisiin kysymyksiin asiallinen vastaus. Jos joku ei mene ok, sen saa sanoa. (mies, 35-44 v)
- Kollegalle voi esittää kysymyksiä ja kollegalle annetaan ohjeita. (mies, 35-44 v)
- Auttaminen tilanteissa kun toinen kysyy. Auttaminen nimenomaan niin ettei kysyjälle tule olo että häiritsee. (nainen, alle 35 v)
- Vastaaminen kysymyksiin nuoremmille kollegoille, kollegoiden auttaminen ja neuvojen saaminen itse vastavuoroisesti. (nainen, 35-44 v)
- Vastataan kollegan kysymyksiin ystävällisesti ja kysymällä mitä tämä itse ajattelee. Kysymällä miten menee ja näyttää halua tutustua, jos on uusi. (nainen, 55-65 v)

Mielipiteet, näkökulmat

- Toisen kollegan/erikoisalan näkemysten ja toimintatapojen arvostaminen. (mies, alle 35 v)
- Kollegoiden mielipiteiden kunnioitus ja arvostus. (mies, alle 35 v)
- Pitäisi yrittää ymmärtää kollegan näkökulmaa, potilaan parhaaksi tehdään kuitenkin työtä yhdessä. (mies, 35-44 v)
- Erialaisten mielipiteiden ymmärtäminen työyhteisöissä. (mies, 55-65 v)
- Rehellisyyttä, avoimuutta, asiat kiistelevät - ei kollegat, omien tietojen ja taitojen jakamista. (mies, 55-65 v)
- Erikoisalasta riippumatta yhdessä pyritään työskentelemään potilaiden hyväksi, arvostaen myös toisen näkemyksiä, jotka valintojen moninaisuudesta johtuen voivat poiketa toisistaan. (mies, 65-74 v)
- Toisten kunnioittaminen ja rakentava keskustelu eriävistä näkemyksistä. (nainen, alle 35 v)
- Kollegiaalisuus on yhteistyötä ja keskinäistä arvostusta sekä sitä, että kunnioitetaan toisenlaista näkemystä, joka on aivan yhtä oikea kuin oma näkemys. (nainen, alle 35 v)
- Asioiden pohtiminen yhdessä toisen mielipidettä kunnioittaen. (nainen, 35-44 v)
- Toisen ammattilaisen mielipiteen kunnioittaminen, vaikka ei yhtä mieltä olisikaan. (nainen, 55-65 v)
- Kunnioittava ja lojaali suhtautuminen kollegan mielipiteisiin ja hoitovalintoihin. Eriävien näkemysten esiin tuominen toista kunnioittavalla tavalla. (nainen, 55-65 v)
- Kollegan kunnioittaminen, asioiden miettiminen myös hänen näkökulmastaan. (nainen, 65-74 v)

Suorapuheisuus

- Avoimuus, suorapuheisuus, ikä/sukupuoli/väri eivät vaikuta mihinkään. (mies, 35-44 v)
- Suoraa puhetta. Kollegan virheiden tuominen esiin hienostuneella tavalla ja henkilökohtaisesti. (nainen, alle 35 v)
- Se että sanotaan suoraan asiat, sekä hyvät että pahat, ei puolustella turhaan. (nainen, 35-44 v)
- Suoraa, mutta arvostavaa kommunikaatiota, armollisuutta unohtamatta. (nainen, 35-44 v)
- Profession sisäistä suoraa puhetta. (nainen, 45-54 v)
- Epäkohtien ilmetessä suora keskustelu kollegan kanssa tai tarvittaessa neuvottelu esimiehen kanssa. (nainen, 55-65 v)
- Jos kollegan työssä on jotakin ihmetystä herättävää, rakentava keskustelu tarvittaessa suoraan kollegan kanssa. (nainen, 65-74 v)
- Suora avoin keskustelu ongelmatilanteissa, ongelmien yhdessä ratkaisemisen pyrkimys. (nainen, 55-65 v)

Ratkaisukeskeinen keskustelu

- Otetaan kollegat huomioon ja keskustellaan rakentavasti ristiriitatilanteissa. (nainen, alle 35 v)
- Huomaavaista yhteistyötä, rakentavaa keskustelua vaikeista aiheista, yhteishenkeä ja kollegan tukemista vaikeissa tilanteissa. (nainen, 55-65 v)

Tervehtiminen

- Sanotaan päivää. (mies, 55-65 v)
- Tervehditään käytävällä ja saatetaan jopa kysyä "mitä kuuluu?" (nainen, alle 35 v)
- Arkipäivän kohteliaisuutta, "valkotakin" tervehtimistä suuressa sairaalassa, sairaalahuumoria, toisen työn kunnioittamista. (nainen, 35-44 v)
- Löyhää, heikentynyttä. Pitäisi olla vahvempaa me-henkeä, nuoret kollegat eivät edes tervehti? (nainen, 55-65 v)
- Vain lähimpiä yhteistyötä tekeviä kollegoita tervehditään sairaalan käytävillä. Suuri osa kollegoista on ilmaa! (nainen, 55-65 v)
- Normaalit käytöstavat. Kiitos, ole hyvä ja anteeksi. (mies, alle 35 v)

Verkostoituminen

- Verkostoituminen, tiimityö. (nainen, 55-65 v)
- Kollegiaalisuus korostuu samanhenkisten kollegoiden verkostoitumisessa. (mies, 45-54 v)
- Keskustelu-yhteys ja vuorovaikutus kasvotusten ja erilaisten verkostojen välityksellä. (mies, 55-65 v)
- Verkostoitumista työssä ja myös työn ulkopuolella. (nainen, alle 35 v)
- Kumppanuutta ja johtajuutta monialaisissa verkostoissa. (mies, 45-54 v)

Some, sähköinen viestintä

- Arvostavaa, asiallista kohtelua sekä silmätysten että papereiden ja somen/sähköpostin välityksellä. (nainen, 45-54 v)
- Pitäisi olla kuten ennenkin, mutta sähkö. viestintä ym. vaikeuttavat tämän. (mies, 55-65 v)
- Säilytetään keskustelu-yhteys kollegojen kesken huolimatta sähköisen kommunikaation lisääntymisestä. Jokapäiväinen keskustelu ja tukeminen ongelmatilanteissa. (nainen, 55-65 v)
- Mietitään etenkin sosiaalisessa mediassa (blogit, keskustelupalstat yms.) millaisia kannanottoja ja suosituksia esitetään valtaväestölle ja minkälaiseen asemaan nämä kannanotot asettavat muut kollegat: Ovatko näkemykset vahvasti tieteellisesti perusteltuja? Poikkeavatko kannanotot yleisestä konsensuksesta ja kuinka se valtaväestölle on perusteltu? (mies, alle 35 v)

Neuvonta ja palaute

Palaute

- Kykyä antaa palautetta. (mies, alle 35 v)
- Asiallinen totuudenmukainen informaatio ja palaute. (mies, 65-74 v)
- Hyvän palautteen päivittäistä antamista. (nainen, 65-74 v)
- Hyvä palaute ilman tarvetta piikitellä tai korostaa omaa pätevyyttä. (nainen, alle 35 v)
- Ammatillisissa asioissa ystävällismielinen palaute toista kunnioittaen. (nainen, 45-54 v)
- Kaksisuuntainen palaute. 360-arvioiminen työyhteisössä. (nainen, 55-65 v)
- Ammattikunnan hyvää palautekulttuuria. (nainen, 55-65 v)
- Kollegiaalisuuteen kuuluu mielestäni myös asiallisen palautteen anto silloin, kun kollegan ammattitaito on selvästi puutteellinen ja siitä koituu vahinkoa hoidettaville potilaille. Näissä tapauksissa haittaa koituu myös koko lääkärikunnalle. (nainen, 55-65 v)

Myönteinen tai kielteinen palaute

- Rakentavan palautteen antaminen sekä negatiivisen että myönteisen. (mies, alle 35 v)
- Annetaan kollegalle positiivista palautetta, kun hän sen ansaitsee. (mies, alle 35 v)
- Ammatillinen ohjaus ja valvonta - palautetta pitää pystyä antamaan ja vastaanottamaan, positiivista ja negatiivista. (mies, 45-54 v)
- Avunanto, kollegiaalisuutta on myös negatiivinen palaute. (mies, 55-65 v)
- Suora palaute, sekä positiivinen että negatiivinen tarvittaessa. (nainen, alle 35 v)
- Palautetta hyvin tehdyistä töistä sekä niistä, joihin olisi vielä varaa panostaa. Kykyä antaa palautetta siten, että keskinäinen luottamus säilyy. (nainen, alle 35 v)
- Annetaan kasvatusten niin hyvä kuin huono palaute. (nainen, 35-44 v)
- Kykyä antaa hyvää ja huonoa palautetta rakentavasti. (nainen, 35-44 v)
- Negat. palautteen antaminen rakentavasti edessä, ei takana päin tai potilaille, positiivisen palautteen antaminen. (nainen, 45-54 v)
- Kriittistäkin palautetta uskallettava antaa, kollegiaalisesti! (nainen, 55-65 v)
- Mahdollisuutta saada palautetta työstä, joskus siitäkkin, että menettelyni ei ole ollut oikea. (nainen, 65-74 v)

Kritiikki, kriittisyys, arviointi, arvostelu

- Kritiikkiä pitää voida antaa, mutta asiallisuutta ei saa unohtaa. (mies, alle 35 v)
- On keskitytty väärin asioihin, eli kollegat syyttelevät toisiaan terveydenhuoltojärjestelmän ongelmassa. (mies, 35-44 v)
- Kollegiaalisuus on sama kuin antiikin Kreikassa, toisen lääkärin toimia kuuluu arvostaa, ei arvostella. (mies, 35-44 v)
- Tarvittaessa on uskallettava antaa ja ottaa vastaan rakentavaa kritiikkiä, mikä tähtää omien tai kollegan tietojen, taitojen, osaamisen ja myös sosiaalisten taitojen parantamiseen. (mies, 45-54 v)
- Minusta nykymuotoisessa kollegiaalisuudessa on arveluttavia "hyvä veli" -järjestelmän piirteitä. Lääkäreiden tulisi uskalttaa olla kriittisiä suhteessa kollegoihin. (mies, 55-65 v)
- Toisten arvostelematta jättäminen vaikka mieli tekisi. (nainen, alle 35 v)
- Lääkärin ammattitaidon arviointi tulisi tapahtua objektiivisesti ettei työyhteisön tarvitse kytäällä toistensa tekemisiä. (nainen, 35-44 v)
- Kunnioitetaan kollegojen työtä, ei arvostella turhaan esim. hoitopäätöksiä, jotka jouduttu tekemään niukoilla tiedoilla. (nainen, 35-44 v)
- Hyväksyy toisen kritiikin, jos siihen on aihetta. (nainen, 55-65 v)
- Ei arvostella muita lääkäreitä. (nainen, 65-74 v)

Rakentava palaute, rakentava kritiikki

- Rakentavaa palautetta ja aiheesta kehumista, kiittämistä. (mies, alle 35 v)
- Rakentava palaute ja panostaminen opettamiseen. (mies, 35-44 v)
- Parhaimmillaan rakentavaa vuorovaikutusta ja palautteen antoa. (mies, 45-54 v)
- Henk.koht. rakentava negatiivinen palaute. (mies, 55-65 v)
- Rakentava kritiikki. (mies, 65-74 v)
- Palautetta pitäisi voida antaa rakentavasti toinen toiselleen sekä myönteisistä asioista että sellaisista, joissa pitäisi korjata menettelytapoja. (nainen, alle 35 v)
- Rakentava, kehittävä niin negatiivinen kuin positiivinenkin palaute. (nainen, alle 35 v)
- Toimiva keskusteluyhteys ja rakentavan palautteen antaminen ja saaminen. (nainen, 35-44 v)
- Rakentavan kritiikin esittämistä, haittatapahtumien ehkäisyä yhteisesti. (nainen, 35-44 v)
- Myös rakentavan palautteen antamista puolin ja toisin toistemme työn ja työskentelytapojen kehittämiseksi. (nainen, 45-54 v)
- Avointa, rehellistä, myös rakentavaa palautetta antavaa. (nainen, 55-65 v)

Kiitos, kehuminen, tunnustus

- Tunnustusta voi antaa, jos on aihetta. (mies, 55-65 v)
- Kollegan onnistumisten ja hyvän työn tuomista esiin positiivisessa mielessä. (nainen, alle 35 v)
- Tuetaan epäonnistumisen hetkellä ja iloitaan aidosti toisten onnistumisista. (nainen, 35-44 v)
- Kiitoksen antaminen, kun siihen on aihetta. (nainen, 45-54 v)
- Ei puututa toisten tekemisiin tai ansioihin tai etenemiseen uralla tai jos puututaan niin hyväksyvästi suhtaudutaan. (nainen, 45-54 v)
- Toisten tukemista, toisten ammatillisten vahvuuksien tunnustamista, hyväksymistä, arvostamista ja tiedoksituomista. (nainen, 45-54 v)
- Ammatillinen avoimuus niin onnistumisissa kuin epäonnistumisissa. (nainen, 55-65 v)

Ohjaus, opetus, opastus

- Samaa kuin ennenkin - toisen ihmisen opastaminen/huomioon ottaminen. (mies, alle 35 v)
- Opettaminen, kysymyksiin vastaaminen ja tietolähteiden löytämisessä auttava toiminta. (mies, alle 35 v)
- Yhteisöllistä tiedon jakamista, kollegoiden ohjausta ja rakentavaa palautetta, myös positiivista. (mies, 45-54 v)
- Samaa kuin aiemmin - auttamista, tukemista ja opastusta veljellisesti koko ammattikunnan hyväksi. (mies, 55-65 v)
- Kollegan ymmärtämistä ja auttamista sekä kärsivällistä ohjaamista. (mies, 55-65 v)
- Annetaan perusteelliset ohjeet, luotetaan toisen arvostelukykyyn ja arvioon. (nainen, alle 35 v)
- Konsultointiapu, konkreettinen kädestä pitäen opastaminen, debriefing-tyyppinen molemminpuolinen kuunteleminen, apuun ohjaaminen tarvittaessa. (nainen, 35-44 v)
- Kollegan auttamista ja ohjaamista, tiedon ja taidon jakamista sekä tukena olemista. (nainen, 35-44 v)
- Kollegiaalisuuden ydin on sama vuosikymmenestä (tai -tuhannesta) riippumatta: luottamus, opetus, ohjaus, tietojen vaihto kollegojen välillä. (nainen, 45-54 v)
- Toisilta oppiminen ja toisten opettaminen. Oman ja uuden tiedon helppo jakaminen. (nainen, 55-65 v)

Neuvonta, neuvon kysyminen

- Avoin neuvon tai avun kysyminen ilman pelkäämistä. (mies, alle 35 v)
- Kunnioitus, tarvittaessa kollegiaalisien neuvojen antaminen. (mies, 45-54 v)
- Hyväksytään tosiasia, että lääkäriprofessio on pirstoutunut entistä enemmän erilaisiin erikoisaloihin ja siksi tarvitaan neuvoa/apua entistä enemmän kollegoilta. (mies, 55-65 v)
- Kollegan tukeminen ja auttaminen, myös se, että ymmärtää itse pyytää neuvoja ja tukea. (mies, 55-65 v)
- Neuvotaan ja opastetaan tarvittaessa. (nainen, alle 35 v)
- Mahdollisuus pyytää ja saada kollegalta apua ja neuvoja kun sitä tarvitsee. (nainen, 35-44 v)
- Kollegan neuvomista ja auttamista aina pyydettyä ja joskus pyytämättäkin. (nainen, 35-44 v)
- Ongelmien tullessa mahdollisuus keskustella, mahdollisuus kysyä apua, neuvoja hoitotoimenpiteistä, joista ei itsellä kokemusta ja taitoja. (nainen, 55-65 v)
- Asiallinen neuvonta ja ohjaus oman alan asioissa. (nainen, 55-65 v)

Perehdytys

- Toimivat perehdytyskäytännöt kaikille lääkäreille uusissa työtehtävissä. Etenkin nuoret lääkärit tarvitsevat hyvän seniorituen, kollegiaalisuus lähtee sieltä. (nainen, 35-44 v)
- Jokapäiväisessä työssä perehdyttämistä, neuvomista, auttamista, ohjaamista, rakentavan palautteen antamista, opastamista. (nainen, alle 35 v)

Tiedon ja kokemuksen jakaminen, vaihtaminen, tietopohjainen kollegiaalisuus

- Omien tietojen ja taitojen avointa jakamista työyhteisön ja lääkärikunnan käyttöön. (mies, alle 35 v)
- Tiedon jakaminen (konsultaatiot, opetukset). (mies, alle 35 v)
- Oman osaamisen antamista kollegojen käytettäväksi tarvittaessa, käytettävissä olemista. (mies, 45-54 v)
- Me kaikki osaamme ammattimme, mutta miellä kaikilla on toisillemme annettavaa. (mies, 55-65 v)
- Avointa, ystävällistä tietojen ja kokemusten vaihtoa, kollegoiden osaamisen arvostamista ja kunnioittamista vaikeissa tilanteissa. (mies, 65-74 v)
- Tiedon vaihtamista avoimesti keskustellen ja toisiaan kuunnellen. (nainen, alle 35 v)
- Tiedon jakaminen, ei panttaaminen. (nainen, alle 35 v)
- Jaetaan omaa tietämystä ja oppia. (nainen, 35-44 v)
- Tieto-aidon jakaminen ilman ehtoja. (nainen, 35-44 v)
- Tiedon, taitojen ja asiantuntijuuden jakaminen. (nainen, 35-44 v)
- Tietojen, taitojen ja kokemusten jakamista. (nainen, 45-54 v)
- Kaiken tiedon jakaminen, tutkimustulosten siteeraus, uusien toimintalinjojen suunnittelu. (nainen, 45-54 v)
- Autetaan kollegaa löytämään tieto oikeasta paikasta. (nainen, 55-65 v)
- Tiedon jakoa ja tiimityötä, mitä lääkärin työ perimmiltään on. (nainen, 65-74 v)

Työolot ja työyhteisö

Työympäristö, työolot, työjärjestelyt

- Toimitaan työpaikoilla yhteisesti lääkärin työolojen kohentamiseksi. (nainen, alle 35 v)
- Potilaskontaktit usein vaihtuvia, hyvä kirjaus sair.kert.tekstiin, että seuraavan tekijän on helppo jatkaa työtä. (nainen, 35-44 v)
- Joustavuus työn järjestelyissä. (nainen, 35-44 v)
- Työolojen inhimillistäminen. (nainen, 45-54 v)
- Pohditaan yhdessä työn suunnitelmallisuutta, hoidon porrastusta, töiden jakamista ja jaksamista. (nainen, 45-54 v)
- Tarvittaessa nostetaan toiminnan epäkohdat esille, syylistämättä. (nainen, 45-54 v)
- Sellaisten työolojen ajaminen, että kukin voi itseään tappamatta tehdä työtä, jossa viihtyy ja saa siitä riittävän toimeentulon ja mahdollisuuden kehittää itseään. (nainen, 55-65 v)
- Ammattikunnan pirstaloitumisen estämistä ja toimintaedellytysten turvaamista. Lääkärin työn puitteet ovat muuttuneet valtavasti viime vuosikymmenen aikana, vaikka perustehtävä on edelleen potilaan hoitaminen. (nainen, 55-65 v)

Palaverit

- Jokaisen lääkärin tulisi hoitaa pieni siivu työpaikan yhteisistä asioista. Vapaaehtoisena kehittämispalaverihin, hillittä valitusta ja olla rakentava. (mies, 35-44 v)

Tietotekniikka

- Auttamista potilas- ja työongelmissa, sähköiset alustat hyödyntäen. (mies, 35-44 v)
- Tietokonesulkeiset eivät kuulu lääkäritaitojen edelle. Ammattitaito huononee. (mies, 65-74 v)
- Lisääntyvien erikoistietojen ja -taitojen sekä yhä uusien tietotekniikan vaatimusten viidakossa yhteistyön voimaa, jos en tiedä niin naapuri auttaa. (nainen, 55-65 v)
- Konsultointi on helppoa sähköisesti. Myös lähete voidaan palauttaa ja antaa toimintaohje tai täydennyspyyntö sähköisesti. (nainen, alle 35 v)
- HUS-alueella navitas-järjestelmän kautta olisi mahdollisuus tarkistaa tk:sta määrätty lääkitys mutta tätä mahdollisuutta ei esh:ssa hyödynnetä. (mies, alle 35 v)
- 2000-luvun kollegiaalisuuteen kuuluu myös päästää irti vanhoista kaavoista ja ymmärtää että nykyisin lääketiede ja lääkärin ammatin harjoittaminen on aika erilaista kuin vaikka 20-30 vuottakin sitten. Kollegiaalista olisi ymmärtää ja hyväksyä nykytilanne, kuten se että tietojärjestelmät ovat osa nykypäivää. (nainen, alle 35 v)

Kiire, päivystys

- Tiukasta tilanteesta ja kiireestä huolimatta yhdessä potilaan parhaaksi työskentelyä. (nainen, alle 35 v)
- Kollegiaalisuus on heikentynyt nykyaikana. Kiire ja stressi heikentävät kollegiaalisuutta. (nainen, alle 35 v)
- Pääsääntöisesti hyvää kollegiaalisuutta, jota kuitenkin kiire toisinaan turmelee. (nainen, alle 35 v)
- Hyvät käytöstavat ja kohteliaisuus, myös kiireessä ja yöaikana. (nainen, alle 35 v)
- Konsultoidessa saa kysymyksestä ja kiireestä huolimatta asiallista kohtelua. (nainen, 35-44 v ryhmä 1)
- Päivystystilanteissa asiallinen avunanto/ohjaus. (nainen, 45-54 v)
- Olen työskennellyt pääasiassa ainoastaan 2000-luvulla ja lähes kaikissa työpaikoissani ”kollegiaalisuus” on ilmentynyt päivystysten ja muiden kuormittavien töiden välttämisenä, työtehtävien valikoimisena ja erinomaisesti korvattujen lisätöiden rohuamisena. (mies, 35-44 v)

Oma työpaikka

- Hiipunut pikkuhiljaa; toimii omalla työpaikalla, muutoin aika löyhää. (mies, 55-65 v)
- Katoavaa kansanperinnettä. Lääkärikunnan hajanaisuus kasvaa, ei ole tarpeeksi pysyvää työyhteisöä, johon voisi samaistua. Keikkalääkäriyden eräs haittapuoli. (mies, 65-74 v)
- Tarvittaessa myös vaikeiden ratkaisujen tekoa työyhteisössä, joustamista. (nainen, alle 35 v)
- Yhteiset tavoitteet työyhteisössä. (nainen, alle 35 v)
- Puututaan työyhteisössä oleviin tapahtumiin, vääryyksiin tai esim. kollegan alkoholismiin. (nainen, 35-44 v)
- Että samassa klinikassa työt jaetaan tasapuolisesti, kukaan ei poimisi rusinat pullasta. (nainen, 35-44 v)
- Oman työpaikan lisäresurssien yksipuolisen haalimisen lopettaminen ja kokonaisuuden tarkastelu muistakin näkökulmista. (nainen, 35-44 v)
- Satunnaista, ehkä lähinnä omalla työpaikalla jokaisella toteutuu parhaiten, ellei ole sitten riitoja... (nainen, 45-54 v)

Lääkäriyhteisö

- Asiantuntijayhteisön sosiaalinen ja toimivan yhteistyön mahdollistava viitekehys, joka auttaa selviämään yhä kasvavan terveydenhuollon paineen rasituksen synnyttämästä stressistä. (mies, alle 35 v)
- Ei ole yhtä lääkäriyhteisö. On pirstaloitunut eri leireihin, oman yhteisön kollegiaalisuus on tiiviimpää, tukevaa. Valitettavasti kilpailu yksityinen/yhteiskunta ja sairaalahoidon sisäisessäkin eri alojen välinen murentaa oikeudenmukaista kollegiaalisuutta. (mies, 55-65 v)
- Kollegiaalisuus on ammattiyhteisön edun menemistä yksilön edun edelle. (mies, 55-65 v)
- Mahdollisuus kuulua työpaikan lääkäriyhteisöön ja saada tai antaa tukea ammatillisissa tai ei-ammattillisissa asioissa. (nainen, alle 35 v)
- Työyhteisö tuo kollegat yhteen, samojen potilaiden äärelle. (nainen, 35-44 v)
- Kunnioittava ammattiyhteisö, jossa voidaan ottaa asiat asioina, opastaa virheiden sattuessa, tukea, konsultoida aina nuorempia. Uskalla kysyä! (nainen, 45-54 v)

Työnantaja, esimies, johtajuus

- Hyvä johtamiskulttuuri. (mies, 45-54 v)
- Että tehdään niin kuin ylilääkäri määrää. Kukaan ei tule puolustamaan, jos ylilääkäri hyökkää perusteetta. (mies, 55-65 v)
- Ongelmien puheeksi ottamista esimiehen kanssa kahden avoimesti. (nainen, alle 35 v)
- Työoloihin puuttuminen korkeammassa asemassa olevienkin (esim. ylilääkäri) taholta vs. kunnan päättäjien kumartelu. (nainen, alle 35 v)
- Hupeneva luonnonvara, ainakin johtoasemissa. Talousnäkökohdat ajavat edelle ja yli. (nainen, 35-44 v)
- Sitä että seistään toisen rinnalla ja kuunnellaan kun toisella on vaikeaa potilaiden tai esimiehen kanssa. (nainen, 35-44 v)
- Johdon asenneongelmat edelleen ihmetyttävät; usein on sellaista käskyttämismeininkiä, jossa kuvitellaan että (erikoislääkäri)alaiset suostuvat tekemään määrättömästi 'suoritteita' laadun kustannuksella. (nainen, 45-54 v)
- Esimiehen vastuu työyhteistyön hyvinvoinnista. (nainen, 55-65 v)
- Kaikissa hoitoyksiköissä olisi oltava toimiva palautejärjestelmä, jossa lääkäriesimiehellä olisi velvollisuus pitää huolta alustensa ammattitaidosta. (nainen, 55-65 v)
- Aito esimiehen kiinnostus alaisen työssä selviämisen iloihin ja suruihin! (nainen, 55-65 v)

Yhteisöllisyys

- Yhteisöllisyyttä, tuntemista kuulumisesta lääkärikuntaan. Lämpöä, auttamista. (nainen, 65-74 v)
- Hyvin ratkaisevaa jaksamisen kannalta on kuulua yhteisöön, joka tukee ja johon tuntee kuuluvansa, vain toinen lääkäri voi ymmärtää työn raskauden yön pimeinä tunteina ensiapupoliklinikalla. (nainen, 65-74 v)
- Yhteisöllisyys ja toistemme kehittäminen niin ammatissa kuin ihmisinä. (mies, 35-44 v)
- Yhteisöllisyyttä. Ongelmien avointa käsittelyä. Yhdessä asioihin puuttumista. Kannanottoja. (mies, 45-54 v)
- Ruohonjuuritasolla yhteisöllisyyttä ja vuorovaikutusta. (mies, 55-65 v)
- Yhteisön etua ennen pelkkää yksittäisen kollegan etua. (nainen, 35-44 v)
- Työkuorman tasaista jakamista, kollegiaalisuutta omaan työyhteisöön enemmän kuin ammattikuntaan, jaettua tietoa ja osaamista, tasa-arvoa ammattikunnan sisällä. (nainen, 45-54 v)

Yhteishenki, hyvä henki

- Yhteishenkeä ja -työtä potilaiden ja meidän itsemme hyväksi. (mies, 55-65 v)
- Toimiminen hyvässä yhteishengessä yhteisten tavoitteiden eteen. (nainen, alle 35 v)
- Saumaton asioiden ratkaiseminen hyvässä yhteishengessä. (nainen, alle 35 v)
- Työpaikan yhteishenki, eri erikoisalojen arvostus. (nainen, 35-44 v)
- Toiminnan kehittäminen hyvässä hengessä potilaiden parhaaksi. (nainen, 45-54 v ryhmä 3)
- Työyhteisön hyvän hengen vaaliminen ja avuliaisuus sekä joustavuus. (nainen, 55-65 v)
- Työpaikan hyvä henki, valmius auttaa kollegaa, valmius rakentavasti keskustella, myös ikävistä asioista. (nainen, 55-65 v)
- Kollegiaalisuutta on myös hyvän hengen ja huumorin ylläpito sekä varoittelu tarvittaessa. (mies, alle 35 v)

Työilmapiiri

- Hyvää työilmapiiriä. (mies, 55-65 v)
- Sitä että työskennellään yhdessä hyvän ja työn tekemistä tukevan työyhteisön ja työilmapiirin luomiseksi. (mies, alle 35 v)
- Yhteistyön tekeminen, toisen erilaisuuden sietäminen, kyräilyn sijaan rakentavan ilmapiirin luominen ja ylläpito. (mies, 35-44 v)
- Työkaverien välinen positiivinen, kannustava ilmapiiri. (nainen, 45-54 v)
- Ajatusten vaihtoa työstä rennossa, pohdiskelevassa ilmapiirissä. (nainen, 45-54 v)
- Turvallinen ja luottamuksellinen työilmapiiri. (nainen, 55-65 v)

Asioiden jakaminen työssä, hyvä arki, toimiminen yhteisten asioiden puolesta

- Toisen työn ja työongelmien ymmärtäminen, tukeminen tarvittaessa. (mies, 45-54 v)
- Hyvän yhteistyön tekeminen työyhteisössä. Avoimuus, asioiden ja osaamisen jakaminen. (mies, 55-65 v)
- Arvostetaan hyvää arkea. Kollegoiden ja potilaiden mielipiteitä tarvitaan. (mies, 65-74 v)
- Työpäivien jakamista, ongelmien ratkontaa yhdessä. (nainen, alle 35 v)
- Ehkä 2000-luvun kollegiaalisuus on sitä, että tarvitaan ja saadaan tarvita kollegaa töissä yltyökyllöllisyyttä korostavassa ajassa. (nainen, alle 35 v)
- Arkipäivän kollegiaalisuus on meillä onneksi sitä, että oman polillistan päätteeksi kurkataan, onko naapurihuoneessa vielä monta potilasta katsomatta, tai mennään naapurisalin leikkaukseen mukaan sulkemaan haavoja ja piristämään tunnelmaa. (nainen, 35-44 v)
- Arjen paineiden jakamista, vaikeissa tilanteissa tukemista, arvostavaa ja avointa ajatusten vaihtoa. (nainen, 45-54 v)
- Asioiden - hyvien ja vaikeiden - jakaminen päivittäisessä työssä. (nainen, 55-65 v)

Yhteen hiileen puhaltaminen, yhtä köyttä vetäminen

- Kaikki puhaltuu yhtee hiillee. (mies, alle 35 v)
- Yhteen hiileen puhaltaminen. (mies, 45-54 v)
- Puhalletaan yhteen hiileen. (mies, 65-74 v)
- Oman toiminnan pitää tukea muiden kollegojen ponnisteluja. (mies, ikä?)
- Kollegan auttamista, tukemista, kuuntelemista. Vedämme yhtä köyttä. (nainen, alle 35 v)
- Puhaltamista yhteen hiileen epävakaassa ja muuttuvassa terveydenhuoltojärjestelmässä. (nainen, alle 35 v)
- Oman navan tuijottamisesta yhteen hiileen puhaltamiseen. (nainen, 35-44 v)
- Yhteen hiileen puhaltamista yli (klinikka- yms.) rajojen. Yleinen terveyshyöty yhteisenä tavoitteena. (nainen, 35-44 v)
- Kollegiaalisuus on murenemassa. Nykyään helposti ajetaan vain omaa etua ja urakehitystä. Ei puhalleta yhteen hiileen potilaan parhaaksi. (nainen, 45-54 v)
- Vedetään yhtä köyttä, ei tarkoita silmien ummistamista virheiltä! (nainen, 55-65 v)
- Myös lääkärikuntana yhteen hiileen puhaltamista. (nainen, 65-74 v)

Yhteisöön sitoutuminen, vastuunkanto työyhteisöstä

- Vastuunkantoa työyhteisöstä. (mies, 55-65 v)
- Toisen kunnioittamista ja tukemista sekä jäseniään arvostavan ja tasapuolisesti kohteleavan yhteisön vaalimista. (mies, 55-65 v)
- Työyhteisön hyvinvoinnin eteen ponnisteleminen. (nainen, alle 35 v)
- Puuttuminen työn ja työyhteisön ongelmiin. (nainen, 35-44 v)
- Vaikea kysymys; ehkä yhteisten asioiden hoitaminen ja työyhteisön puolien pitäminen taloudellisesti vaikeana aikana. (nainen, 45-54 v)
- Työssä esiintyvien asioiden/ongelmien jakaminen: ongelmien yhteinen pohtiminen; tukeminen vaikeissa päätöksissä, avoin ja aktiivinen suhtautuminen työyhteisön ongelmiin. (nainen, 45-54 v)
- Myönteistä suhtautumista yhteisten asioiden hoitoon työyhteisössä. Joustoa tarvittaessa esim. päivystyksiä hoidettaessa. (nainen, 55-65 v)
- Työyhteisön tukeminen. Kritisoitavien asioiden selvittäminen suoraan, ei selän takana. (nainen, 65-74 v)

Työyhteisön henkilösuhteet, työporukka

- Hyvää ja tasapuolista, puolueetonta suhtautumista työyhteisön jäseniin. (mies, alle 35 v)
- Työkiusaamisen ehkäiseminen. (nainen, alle 35 v)
- Kollega on arvosta, joka ei työpaikkakiusaa. (nainen, 45-54 v)
- Luonnehäiriöisiä kollegoitakin on työyhteisössä. Ja jos heillä on virka, ei ihmistä saada työyhteisöstä mihinkään. (nainen, 45-54 v)
- Käytännössä jokaisen kollegan kanssa voi puhua ajankohtaisista ongelmistaan esim. diagnostiikassa, vuorovaikutusasioissa, työyhteisöllisissä asioissa. (nainen, 45-54 v)

Vapaa-ajan yhteisyys

- Ei ole enää yhtä kiinteää ja itsestäänselvää kuin 80- ja 90-luvulla, jolloin oltiin enemmän yhdessä työyhteisön kollegojen kanssa myös työajan ulkopuolella. (mies, 55-65 v)
- Omassa työyhteisössäni toteutuu mielestäni unelmien kollegiaalisuus. Olemme tiivis porukka, mutta emme vietä vapaa-aikaa yhdessä. (nainen, 45-54 v)

Yhteisöllisyyden puute

- Sairaalalääkärrien välillä hyvää, tk-lääkärrien välillä joskus kuppikuntaista yksinäisen suden touhua. (mies, alle 35 v)
- Kollegan tekemisiin ei puututa hyvässä eikä pahassa. Työyhteisöistä puuttuu yhteisöllisyys ja avoimuus. (nainen, alle 35 v)
- Sitä ei oikein ole. Sairaalassa ei ole isompaa yhteisöä puhumattakaan yhteenkuuluvuuden tunteista, omat pienet kuppikunnat, jotka ei arvosta toisiaan. (nainen, 35-44 v)

Muut ammattiryhmät, moniammatillisuus

- Ammattiryhmän sisäinen kollegiaalisuus ei riitä - potilaan parhaaksi tarvitaan kaikkien terveydenhuollossa työskentelevien ammattiryhmien keskinäistä kollegiaalisuutta. (mies, 35-44 v)
- Moniammatillisuutta, avointa yhteistyötä, kriittistä arviointia. (mies, 55-65 v)
- Kollegiaalisuus ulottuu koko työyhteisöön, ei ainoastaan lääkärikollegoihin. (mies, 65-74 v)
- Kollegiaalisuuden tulee ulottua kaikkiin potilaan hyväksi toimiviin henkilöihin. (nainen, alle 35 v)
- Että lääkärit pitävät toistensa puolia -> liika terveydenhuollon henkilöstön tasapäistäminen asia, jota vastaan tuetaan toisia. (nainen, 35-44 v)
- Toivottavasti yhä laajempaa yhteyttä th-alan muiden ammattiryhmien suuntaan (th-alan kollegat). (nainen, 45-54 v)
- Kollegiaalinen arvostus, moniammatillisuus, myös hoitajat ovat kollegoita. (nainen, 55-65 v)

Työn ongelmatilanteet

Virheisiin tai ongelmiin puuttuminen ja niiden peittäminen

- Että kollegoiden toimintaan kiinnitetään huomiota niin hyvässä kuin pahassa, jälkimmäisessäkin tapauksessa siis rakentavassa hengessä. (mies, alle 35 v ryhmä 1)
- Ei peitellä kollegoiden (tai omia) virheitä. (mies, 35-44 v)
- Puuttua kollegan toimintaan, jos hänellä on ongelmia itsensä tai työnsä hoitamisessa. (mies, 45-54 v)
- Rohkeutta puuttua - mutta asianmukaisella tavalla - potilasturvallisuutta vaarantavan kollegan toimintaan: potilaiden edun priorisointi. (mies, 55-65 v)
- Hoitovirheet jäävät usein "pimentoon". (mies, 65-74 v)
- Ei esim. päihdeongelman peittelyä kollegiaalisuuden varjolla. (nainen, alle 35 v)
- Kuunteleminen ja jakaminen (esim. vaikeat potilastilanteet tai hoitovirheet). Tarvittaessa kollegan ohjaaminen muun avun piiriin. (nainen, alle 35 v)
- Kollegiaalisuus ei saa olla sairauden/epäpätevyys/virheiden peittäminen vaan työssä tukemista. (nainen, 35-44 v)
- Tuetaan niin onnistumisissa kuin epäonnistumisissa. Uskalletaan puuttua kollegan ongelmiinkin rakentavasti. (nainen, 35-44 v)
- Vilpillisen ja vääränlaisen toiminnan pitää herättää puuttumaan eikä pidä vaieta väärinkäytöksistä ja välistävedoista. (nainen, 45-54 v)
- Tarvittaessa ongelmien, virheiden asiallinen esille ottaminen - tukeminen. (nainen, 55-65 v ryhmä 3)
- Tuki myös vaikeissa tilanteissa, silloinkin kun on tapahtunut epäonnistuminen. (nainen, 55-65 v)
- Ei peitellä virheitä potilaan vahingoksi. (nainen, 65-74 v)

Kollegojen tukeminen ongelmatilanteissa

- Tukea ongelmissa, opettamista. (mies, alle 35 v)
- Tuetaan toisia kun ongelmat tai vaikeudet kohtaavat. (mies, 35-44 v)
- Kollegan auttaminen ongelmissa ja saumaton yhteistyö. (mies, 45-54 v)
- Toisen kollegan tukeminen ja auttaminen vaikeissa ratkaisuihin. (mies, 55-65 v)
- Yhteistyö, auttaminen ongelmatilanteissa. (mies, 65-74 v)
- Tukeminen vaikeuksissa. (mies, 65-74 v)
- Konkreettinen tuki sanojen ja tekojen muodossa tiukassakin tilanteessa. (nainen, alle 35 v)
- Tuetaan kollegaa hädässä. Kannustetaan ja lohdutetaan, kun on tapahtunut erehdys. (nainen, alle 35 v)
- Koetetaan tukea kollegoja vaikeissa asioissa. (nainen, 35-44 v)
- Kollegan tukeminen tarjoamalla mahdollisuutta käsitellä vaikeita tapauksia ja potilaan tai tilanteen tuomia tunteita. (nainen, 35-44 v)
- Valmiutta tukea kollegaa antamalla konsultaatioapua ja tukea vaikeissa tilanteissa. Olemalla käytettävissä. (nainen, 45-54 v)
- Tukea vaikeissa työhön liittyvissä asioissa. (nainen, 55-65 v)
- Kollegiaalinen tuki myös epäonnistumisissa. (nainen, 55-65 v)

Ongelmien ratkaiseminen yhdessä, aktiivisuus ongelmien hoidossa, auttaminen työongelmissa

- Ongelmien yhdessä ratkaisemista, avoimuutta, rehellisyyttä, toisten tukemista. (mies, 45-54 v)
- Ristiriitatilanteiden kollegiaalinen ratkaisu. (mies, 55-65 v)
- Ongelmien käsittely yhteisinä asioina (konsultaatiot potilasasioissa, palkkakysymykset, työolosuhteet). (nainen, alle 35 v)
- Ratkotaan ongelmia yhdessä vaikeiden potilastapausten kohdalla. (nainen, alle 35 v)
- Kollegiaalisuus on mahdollisuus käsitellä vaikeitakin asioita yhdessä kollegojen kanssa. (nainen, alle 35 v)
- Yhteistyö ja ongelmien ratkaisu yhdessä, tuen tarjoaminen vaikeissa työtilanteissa. (nainen, alle 35 v)
- Toisten tukemista ja vaikeiden asioiden selvittämistä yhdessä. (nainen, 35-44 v)
- Sama kuin ennenkin, mahdolliset ongelmat käsitellään yhteisön sisällä. (nainen, 45-54 v)
- Epäkohtien yhteinen sovittelu, vaikeuksien voittaminen yhdessä. (nainen, 45-54 v)
- Ratkaistaan yhdessä ongelmia tietomme jakaen. (nainen, 45-54 v)
- Tasavertaista keskustelua eri vaihtoehdoista ongelmatilanteissa. (nainen, 55-65 v)
- Ongelmien yhteinen selvittely. (nainen, 65-74 v)

Kollegan moittiminen, virheiden korostaminen

- Ei lakaista virheitä maton alle, mutta ei myöskään retostella niillä. (mies, 45-54 v)
- Kollegiaalisuus on vähentynyt. Osa nuoremmista kollegoista haluaa osoittaa muissa virheitä pyrkimättä ratkaisuun. Osa haluaa korostaa itseään muiden kustannuksella. (nainen, 55-65 v)
- Haluaisin, että se olisi kollegan auttamista ammatillisissa ongelmassa etukäteen eikä jälkikäteen parjaamista. Ei ongelmien pimentämistä vaan niihin tarttumista, todellista auttamista. (nainen, 45-54 v)
- Omien ja toisen virheiden käsittelyä syyttelemättä. (nainen, 55-65 v)
- Arvostetaan toisten tekemistä kauttaaltaan, korjaten kuitenkin selkeitä virheitä toista nolaamatta. (mies, 35-44 v)
- Apua annetaan tarvittaessa; ei peitellä kollegan vääriä ratkaisuja, muttei korosteta niitä, ei työtovereille eikä potilaalle. Käydään rakentavaa keskustelua, ohjausta. (nainen, 45-54 v)

Virheitä sattuu kaikille

- Nöyryys, armahtaa ja hyväksyy oman ja kollegan erehtyväisyyden. (mies, 45-54 v)
- Se, ettei lähdetä mukaan julkiseen tuomitsemiseen kollegaa kohti ja tuetaan virheiden sattuessa. Jokainen meistä tekee virheitä. (nainen, alle 35 v)
- Avoin keskusteleva työyhteisö, jossa me vanhemmatkin uskallamme kertoa virheistä; kun niitä kaikki kuitenkin tekevät. Näin nuoret saadaan paremmin mukaan. (nainen, 55-65 v)

Virheistä oppiminen

- Syllistämätön virheistä oppiminen. (mies, 45-54 v)
- Arvostetaan toisen lääkärin tekemää työtä, ”virheistä” voidaan keskustella rakentavasti ja opettaa seuraavaa kertaa varten, eikä selän takana kailoteta toisen tekemistä virheistä. (nainen, alle 35 v)
- Hoitovirheet on oppimista varten, jotta tilanteet eivät toistu. (mies, 35-44 v)
- Asiallista käytöstä ja luottamuksellista ilmapiiriä jossa myös mokat voidaan tunnustaa ja kaikkia voivat niistä oppia. (nainen, alle 35 v)
- Virheistä oppiminen ja avoimesti puhuminen, kuten myös läheltä piti -tilanteista. (nainen, 55-65 v)

Virheiden ehkäisy

- Osataan rakentavalla tavalla käsitellä kollegan virheitä/väärinkäsityksiä estäen potilas-/järjestelmävirheiden syntyä ja ainakin toistumista. Opitaan kuuntelemaan ja uskomaan kollegoita. (mies, 45-54 v)

Yhteistyö ja konsultaatiot

Yhteistyö, yhteistyötaidot

- Tuloksellista yhteistyötä. (mies, alle 35 v)
- Yhteistyökyky kollegojen kesken. (mies, 45-54 v)
- Toisia kunnioittava ja tukeva ammatillinen yhteistyö. (mies, 55-65 v)
- Hyvät yhteistyötaidot. (nainen, alle 35 v)
- Yhteistyö eri ikäisten ja myös eri ammattiryhmien välillä. (nainen, alle 35 v)
- Yhdessä tekemisen kulttuuria. (nainen, 35-44 v)
- Yhteistyö- ja avunantosopimus. Kokeneemman ja kokemattomamman, eri erikoisalojen ja eri sektoreiden välillä. (nainen, 35-44 v)
- Yhteistyökykyisyyttä ja -halua. (nainen, 45-54 v)
- Yhteistyön tekeminen oman erikoisalalan sisällä ja yli erikoisala- tai organisaatorajojen, rakentava yhteistyökuvioista sopiminen. (nainen, 45-54 v)
- Arvostava ja avoin yhteistyö. (nainen, 55-65 v)
- Joustavaa yhteistyötä. (nainen, 55-65 v)
- Ammatillinen päivittäinen yhteistyö. (nainen, ikä?)

Yhteistyö potilaiden parhaaksi

- Ainoastaan yhteistyöllä saavutetaan paras mahdollinen lopputulos potilaan kannalta. (mies, alle 35 v)
- Se on kollegaa arvostavaa yhteistoimintaa, jossa potilaan asia on etusijalla. (mies, alle 35 v)
- Toimitaan yhdessä potilaan parhaaksi mahdollisimman pienillä viiveillä. Autetaan kollegaa valitsemaan potilaan kannalta parhaat tutkimusvaihtoehdot. (mies, 35-44 v)
- Potilaan edun ajamista yhdessä, tarvittaessa kollegaa tukien ja ohjaten. (mies, 35-44 v)
- Att gemensamt arbeta för patientens bästa. (mies, 45-54 v)
- Kollegiaalisuus ei saa nousta asiakkaan tarpeiden tai organisaation yläpuolelle. Kollegiaalisuus syntyy yhdessä toimimisesta potilaan parhaaksi ja keskinäisestä luottamuksesta. (mies, 45-54 v)
- Joukkueena toimiminen ja yhteistä ponnistelua potilaan parhaaksi. (mies, ikä)
- Pyrkimystä tekemään yhdessä, rajat ylittäen, potilaan ollessa keskiössä. (mies, 65-74 v)
- Yhdessä toimimista potilaan parasta ajatellen, kukin omaa osaamistaan ja mahdollisuuksiaan toteuttaen. (nainen, alle 35 v)
- Yhteistyö kahden kollegan välillä potilaan parhaaksi, ei lähtöisin ensisijaisesti hallinnollisista rakenteista. (nainen, alle 35 v)
- Yhdessä työn tekemistä potilaan parhaaksi - yhteinen näkemys potilaan tilanteesta ja yhtenevät hoito-ohjeet tukevat hoidon toteutumista. (nainen, 35-44 v)
- Pidetään yhdessä ammatillisina huolta, että potilas saa arvoisensa hoidon ja kohtelun. (nainen, 45-54 v)
- Hyvä ja luottamuksellinen yhteistyö kollegoiden ja esimiesten kanssa potilaan parhaaksi. (nainen, 55-65 v)
- Yhdessä potilaiden parhaaksi! Onko tämä Liiton slogan tälle asialle? (nainen, 65-74 v)

Yhteistyön muita tavoitteita

- Yhteistyö terveyden kohottamiseen/toteuttamiseen. (mies, alle 35 v)
- Yhteistyötä profession hyväksi. (mies, 35-44 v)
- Lääkärikunnan keskuudessa kehitetään yhdessä terveydenhuoltoamme toimivammaksi. (mies, 35-44 v)
- Toivottavasti mukana on paljon vanhoja arvoja. Yhteistyötä ihmiskunnan pelastamiseksi globaalilta liberalistiselta yltiöpäiseltä ahneuskapitalismilta. (mies, 45-54 v)
- Toimitaan yhdessä terveyden edistämiseksi, sovittujen linjausten mukaan. (mies, 55-65 v)
- Työskennellään yhdessä paremman ja toimivamman terveyden- ja sairaanhoidon puolesta. (nainen, alle 35 v)
- Yhteistyötä väestön hyvinvoinnin edistämiseksi. (nainen, 35-44 v)
- Rakentaa yhdessä toimiva terveydenhuolto (erityisesti julkinen, yksityinen tukeva). Ei Medone-tyyppinen rahastus. (nainen, 55-65 v)

Erikoisalujen, sektorien, ikäryhmien ja ammattiryhmien yhteistyö

- Perus- ja erikoissairaanhoidon nykyistä parempi yhteistyö. (mies, 35-44 v)
- Julkisen ja yksityisen sektorin tasa-arvoinen yhteistyö. (mies, 55-65 v)
- Yhteistyö erikoisalujen välillä ja muiden erikoisalujen arvostus. (mies, 55-65 v)
- Perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon ja yksityisen terveydenhuollon hyvä ja toimiva yhteistyö. (mies, 65-74 v)
- Lääkärien yhteistyö ja -ymmärrys eri työntajista riippumatta. (mies, 65-74 v)
- Yhteistyö eri tahojen (pth-esh, th-sos.toimi, eri ammattiryhmät, lääkärit-hoitajat) kanssa lisääntyy koko ajan, joten näkisin, että kollegiaalisuudelle on tarvetta yli erikoisalujen sekä ammattirajojen, unohtamatta lääkärien välistä kollegiaalisuutta, joka yleensä yhden toimipisteen sisällä toimii hyvin. (nainen, alle 35 v)
- Hyvä erikoisalujen/hoitopaikkojen välinen yhteistyö, konsultointi ja apu potilaan parhaan hoidon edistämiseksi. (nainen, 35-44 v)
- Yhteistyö erikoisalujen kesken, esim. laajemmin yhteisvastuuta potilaan hoidosta ja mahdollisuus näkemysten vaihtoon potilaan tilanteesta. (nainen, 35-44 v)
- Hyvää yhteistyötä eri ikäisten ja eri alojen kollegoiden kesken, osaamisen jakamista. (nainen, 45-54 v)
- Erikois- ja perussh:n hyvää ja tiivistä, ennakkoluulotonta yhteistyötä. (nainen, 55-65 v)
- Kyky yhteistyöhön eri tahojen kanssa. (nainen, 65-74 v)

Työtaakan jakaminen

- Autetaan toista epätasaisissa kuormitusilanteissa. (mies, alle 35 v)
- Yhdessä työn jakamista ja pitämistä työkuormaa järkevänä ja kohtuullisena. (nainen, alle 35 v)
- Ei jätetä yksin, tarvittaessa työn tasaaminen. (nainen, 35-44 v)
- Työtaakan jakaminen kykyjen ja ominaisuuksien mukaan. (nainen, 35-44 v)
- Jaetaan työt tasapuolisesti eli perustasolle lisää lääkärien ammattitaitoa ja lääkäriyttä! (nainen, 55-65 v)
- Työn jakaminen, erioikeuksista pidättäytyminen. Se, että kaveria ei jätetä. (nainen, 55-65 v)
- Säästöistä huolimatta jaetaan työt tasapuolisesti ja vältetään ylitöiden teettäminen. Eläkeiän lähestyessä työtaakan vähentäminen. (nainen, 55-65 v)
- Ohutta, ja ohenemaan päin. Näin edellisessä työpaikassa sairaalassa kuinka taloudelliset hyödyt tai raskaimpien työpisteiden/-työvuorojen välttely tapahtui keinoilla millä hyvänsä. (mies, 45-54 v)

Kollegan osaamisen hyödyntäminen

- Kyky arvostaa ja hyödyntää pitkälle erikoistuneiden kollegojen erityisosaamista. (nainen, 55-65 v)
- Kollegan työn ja asiantuntemuksen arvostamista ja hyödyntämistä, toimimme yhdessä potilaan parhaaksi. (mies, alle 35 v)

Tiimityö, ryhmätyö

- Toimiminen tiimissä. (mies, 45-54 v)
- Ongelmien ratkaiseminen ryhmässä. (mies, 65-74 v)
- Tiimityö toisia tukien. (mies, 55-65 v)
- Eri sairauksien hoidossa moniammatillisen työryhmän sekä monien eri erikoisalojen yhteistyö on yhä tärkeämpää. (nainen, alle 35 v)
- Moniammatillisten tiimien ja niiden toiminnan kautta syntyvä keskustelu ja ymmärryksen lisääntyminen. Muiden erikoisosaajien arvostamista. (nainen, 35-44 v)
- Ei ajatella vain omaa työosaa vaan koko tiimin (vaikka koko slan) parasta ja toimivuutta. (nainen, 35-44 v)
- Kyky työskennellä osana tiimiä. Vastakohtana liiallinen yksilösuoriutuminen. (nainen, 45-54 v)
- Ryhmätyö, keskustelu vaikeista potilastapauksista. (nainen, 55-65 v)

Yhteistyötä ei tarpeeksi

- Nykyilmapiiri tuntuu olevan sellainen, että perusterveydenhuolto ja erikoissairaanhoito eivät keskustele keskenään yksittäisen potilaan kohdalla, vaan potilaasta tehdään lähete omin avuin kirjallisena ja se joko hyväksytään tai palautetaan ilman rakentavaa keskustelua tai palautetta. Nykypäivän tietosuoja jopa estää sen, ettei lähettävä lääkäri saa tietää miten potilaan vaivaa erikoissairaanhoidossa hoidetaan. (mies, 35-44 v)
- Vähentynyt, työyhteisöt kiireisiä aivan nuorilla. Kollegoilla yhteistyön tekemisen tarve vähentynyt. Tunne, että vanhemmat kollegat ei juuri kiinnosta. (nainen, 55-65 v)

Konsultaatiot

- Konsultoidaan ja vastataan konsultointiin asiallisesti. (mies, 35-44 v)
- Matala kynnys konsultaatioihin. (mies, 45-54 v)
- Valmiutta pyytää konsultaatiota muun alan lääkäriltä, valmiutta vastata kollegoiden konsultaatiopyyntöihin. (mies, 55-65 v)
- Sujuvat konsultaatiokanavat. (mies, 65-74 v)
- Asiallisia ja opettavia konsultaatiopyyntöjä ja -vastauksia. (nainen, alle 35 v)
- Kitkattoman konsultaation mahdollisuudet. (nainen, alle 35 v)
- Ystävälliset ja asialliset vastaukset konsultaatioihin. (nainen, 35-44 v)
- Konsultointia. Muuta kollegiaalisuutta ei mielestäni enää ole. (nainen, 35-44 v)
- Mahdollisuus sujuvaan konsultointiin eri erikoisalojen välillä. (nainen, 45-54 v)
- Konsultaatioapua on saatavissa työpaikalla ja erikoissairaanhoidossa. (nainen, 55-65 v)
- Mahdollisuutta mm. konsultaatioon siten, että kollega ymmärtää toisen erikoisalan edustajan tietotason. (nainen, 55-65 v)
- Muuttuvassa työelämässä lääkärin tehtävät vaativat edelleen kollegan tukea ja konsultointia potilaan parhaaksi laajasti ajatellen sekä kliinisessä että hallinnollisessa työssä. (nainen, 55-65 v)

Suhde työhön ja työn kehittäminen

Vastuu, vastuun jakaminen

- Vastuuta, tuen antamista ja saamista, ystävyyttä. (mies, 45-54 v)
- Työllistävän potilaan ja hänen ongelmiansa kohtaaminen ammattitaitoisesti ja vastuullisesti. Potilaita pallorellaan herkästi kiireeseen (tms.) vedoten toiselle erikoisalalle tai terveyskeskukseen. (mies, alle 35 v)

Oma vastuu

- Toisten työn arvostaminen ja vastuun ottaminen omista töistä ilman, että siirretään vastuuta/työtä toisille kollegoille. (mies, alle 35 v)
- Omasta potilaasta tulee itse ottaa täysi vastuu eikä yrittää säilyttää sitä kollegan harteille. (mies, 35-44 v)
- Nähdä työssään vaivaa ja ottaa vastuuta, eikä turhaan vierittää vastuuta ja työtehtäviä konsultoinnin varjolla muiden kollegojen harteille. (mies, 35-44 v)
- Siirretään ns. hankalat tapaukset muiden hoidettavaksi, ei oteta vastuuta asioiden hoitamisesta loppuun. (mies, 55-65 v)
- Vastuunkantoa ja -jakamista, tasavertaista keskustelua, aikaa istua alas. (nainen, alle 35 v)
- Mietitään potilaan parasta eikä sitä miten itse pääsee helpoimmalla/nopeiten potilaasta eroon. Otetaan itse vastuuta eikä sysätä muille. (nainen, alle 35 v)

Yhteinen vastuu, tasapuolinen osallistuminen

- Otetaan yhdessä vastuuta ihmisten terveydestä toisiamme tukien. (mies, 65-74 v)
- Otetaan yhdessä vastuuta potilaista, koko klinikan toiminnasta. (nainen, alle 35 v)
- Yhteisellä vastuulla hoidetaan potilaat, niin etteivät koe pompotetuksi tuloa. (nainen, 35-44 v)
- Kantaisimme yhdessä vastuuta, jotta kaikki saisivat tasa-arvoisesti terveydenhuollon palveluja. (nainen, 65-74 v)
- Yhteisvastuullisuutta suhteessa perustehtävään ja professioon. (nainen, 65-74 v)
- Ei syödä rusinoita pullasta, eli ei valita helpointa ja rahakkainta tietä, kannetaan vastuuta koko terveydenhuollosta, ei vain omista potilaista. (mies, 55-65 v)
- Lääkärien yhteinen vastuu yhteiskunnallisesta oikeudenmukaisuudesta, terveyden tasaisesta jakautumisesta väestössä ja terveyspalvelujen riittävydestä. (mies, 55-65 v)
- Yhteiskunnallinen vastuuntunto. (sp?, 65-74 v)
- Vieläkö sitä on? Vastuunkantajia ei tahdo löytyä. (mies, 45-54 v)

Työpanos, ahkeruus, oman osuuden hoitaminen

- Oman työn tekeminen niin hyvin kuin osaa, joka puolestaan tukee koko työyhteisön toimintaa. (mies, alle 35 v)
- Kollegiaalisuutta on hoitaa omat työt. (mies, alle 35 v)
- Oma toiminta luotettavasti dokumentoituna. (mies, 55-65 v)
- Jokainen tekee oman osansa ja voi luottaa siihen, että myös muut huolehtivat osastaan. (nainen, alle 35 v)
- Tehdä oma työnsä niin hyvin kuin jaksaa ja osaa siten, ettei ainakaan tietoisesti siirrä työkuormaansa toisten kollegoiden niskaan. (nainen, alle 35 v)
- Sitä, että tehdään työt omalta "tontilta" valmiiksi eikä työnnetä keskeneräisiä asioita toisille. Sillä tavalla voi arvostaa kollegan työtä. (nainen, 35-44 v)
- Toisen työajan kunnioittaminen, ts. ei teetetä omaa työtä toisella tai viedä toisen työaika esim. sellaisilla konsultaatioilla, jotka itse pystyisi selvittämään vaikka käypä hoito -suosituksesta. (nainen, 35-44 v)
- Jokainen pyrkii toki tekemään työnsä suhteessa potilaaseen, mutta muulle ei jää aikaa eikä kokonaisuutta nähdä tärkeänä. Oma osuus hoidetaan ja siirretään seuraavalle mahdollisimman pian. (nainen, 45-54 v)
- Omien töitten teko hyvin, ettei kaikki kaadu toisen niskaan. (nainen, 55-65 v)
- Lääkäri tekee oman työnsä parhaansa yrittäen ja potilaastaan välittäen. (nainen, ikä?)

Kollegan työn tunteminen

- Toimitaan kaikki potilaan parhaaksi työssämme luottaen kollegan osaamiseen. (mies, 35-44 v)
- Toisten työn ymmärtäminen ja arvostaminen. (mies, 35-44 v)
- Heikentynyt, emme enää tunne toisen kollegan työn sisältöä. (mies, 55-65 v)
- Verkostoitumista ja muiden kollegojen työn tuntemusta. (nainen, alle 35 v)
- Kollegan työpanoksen ja kiireen ymmärtäminen. (nainen, alle 35 v)
- Yhteistyötä, kollegan työn hahmottamista yhteistyötilanteissa. (nainen, 35-44 v)
- Ymmärrys toisten osaamisesta lisää kunnioitusta ja arvostusta. (nainen, 35-44 v)
- Ohjaamme myös potilaita toistemme vastaanotoille kunkin vahvuuksien mukaan. (nainen, 45-54 v)
- Kollegiaalisuus merkitsee toisen työn arvostamista ja toisaalta melko hyvää näköalaa sen suhteen, mitä kollegalta voi odottaa tai mikä on hänen työtään määräävä tai rajoittava asia. (nainen, 55-65 v)

Puuttumattomuus kollegan toimiin

- Ymmärtää ja tukea kollegoita, ei mollaa toisten tekemiä hoitopäätöksiä tarpeettomasti. (nainen, alle 35 v)
- Jokainen on oman työnsä spesialisti. (nainen, 35-44 v)
- Pyritään yhdessä tekemään potilaan hyväksi työtä ilman vastakkainasettelua tai kollegan osaamisen kyseenalaistamista. (nainen, 35-44 v)
- Kollegan toimien arvostaminen ja niihin puuttumattomuus. (nainen, 55-65 v)
- Ei ole enää siinä määrin kuin aloittaessani alalla, "selän takana tekemistä" on liikaa, toisen suunnitelmia mitätöidään. (nainen, 55-65 v)
- Lääkäriin ammatillisen autonomian hyväksyminen. (nainen, 65-74 v, ryhmä)

Toiminta potilaiden parhaaksi, potilaiden ja väestön etu, omien etujen unohtaminen

- Hoitotasosta riippumatta painetaan hommia potilaan eduksi. (mies, alle 35 v)
- Että pyrittäisiin yhdessä potilaan parhaaksi unohtaen henkilökohtaiset edut. (mies, 35-44 v)
- Tähdätään potilaan hyvään ja vastuulliseen hoitoon. (mies, 35-44 v)
- Ammattikunnan toimintaa potilaan ja yhteiskunnan parhaaksi. (mies, 45-54 v)
- Yhteistyötä jossa perimmäisenä motiivina on potilaiden paras. (mies, 55-65 v)
- Keskiössä potilaan etu ja terveys. (mies, 65-74 v)
- Yhdessä toimiminen potilaan parhaaksi syyttelemättä ja salailematta oman parhaansa tehden ja kollegaa sekä potilasta kunnioittaen. (nainen, alle 35 v)
- Toistemme tukemista yhteisen päämäärän eli väestön terveyden edistämisen eteen työskennellessä. (nainen, 35-44 v)
- Työyhteisön ja yhteistyön voimin potilaan parhaaksi. (nainen, 35-44 v)
- Potilaan parhaaksi toimiminen rehellisesti lääketieteellisin perustein eri erikoisalajat ja terveydenhuollon sektorit yhdessä. (nainen, 45-54 v)
- Potilaiden parhaaksi toimiminen. Omien etujen ajamisen rajoittaminen. (nainen, 55-65 v)
- Sen tajuaminen, että koko systeemi (= terveydenhuoltoala) on tehty potilaita varten. (nainen, 55-65 v)
- Yritetään yhdessä potilaiden parhaaksi. (nainen, 65-74 v)

Potilaiden hoito, potilaiden asiat, potilaiden mielipiteet ja vaatimukset

- Laadukas potilaiden hoito, joka kääntyy kollegiaalisuudeksi omalla tavallaan ennemmin tai myöhemmin. (mies, 35-44 v)
- Hyvän lääkäriyden vaalimista paitsi suorassa potilastyössä myös ammattikuntana. (mies, 55-65 v)
- Kokonaisuvaltainen vastuunotto potilaasta ilman erikoisalojen välistä rajaa. (nainen, alle 35 v)
- Potilaat vaativat ja valittavat paljon, on hyvä pystyä perustelemaan ratkaisut hoitolinjoilla eikä ”omana mielipiteenä”. (nainen, alle 35 v)
- Mahdollisuus auttaa toisiaan työyhteisössä sekä perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välillä kun potilastyö sitä vaatii. (nainen, alle 35 v)
- Tukemista, opettamista, kuuntelua, tasavertaisuutta, lojaaliutta potilaiden hyvässä hoidossa. (nainen, 35-44 v)
- Ei alistuta lääkärikuntana ihan mihin tahansa. Potilaita hoidetaan eikä budjetteja. (nainen, 35-44 v)
- Lääketieteessä ei enää kukaan pärjää yksin. Potilaan hyvä hoito on monialaista yhteistyötä. (nainen, 35-44 v)
- Nykyään aiempaa enemmän potilaat valittavat, tukeminen näissä tilanteissa. (nainen, 45-54 v)
- Sama hoito ja tutkimukset, oli sitten maksaja julkinen, potilas itse tai vakuutus. (nainen, 45-54 v)
- Kollegan tukeminen potilaan hoidossa. Yhdessä mietitään ratkaisuja potilaan ongelmiin. Potilaiden edessä ei vähätellä toista kollegaa. (nainen, 55-65 v)
- ”Vanhanajan” kollegiaalisuus on mielestäni myös tärkeää eli, ettei kollegaa arvostella potilaalle. Se on mielestäni tärkeää, jotta potilas voi luottaa lääkäreihin ammattikuntana. Mutta törkeyksiin tietysti tulee puuttua ja potilaalle mm jakaa tietoa potilasvahinkoilmoituksen mahdollisuudesta. (nainen, 55-65 v)
- Yksityissektorin kilpailu potilaista syö kollegiaalisuutta. Toisaalla potilaille määrätään turhia ja kalliita tutkimuksia bisnesmielessä ja potilaat vaativat niitä sitten julkiselta puolelta, jossa näännytään potilastulvaan ja hoitotakuun alle. (nainen, 55-65 v)

Muut tavoitteet, yhteiset tavoitteet

- Kollegiaalisuus on paljolti toisen tukemista ammatillisesti ja inhimillisesti, korkean työn laadun tavoittelemista yhdessä. (mies, 45-54 v)
- Pidetään päämäärä kirkkaana mielessä. Potilaiden auttaminen, kansakunnan terveyden edistäminen, luonnon ja ihmiskunnan suojelu, omaa hyvinvointia unohtamatta. (mies, 55-65 v)
- Eri lääkäriyhmien yhteiset tavoitteet. (mies, 65-74 v)
- Kollegiaalista olisi toimia ammattikuntana yhteisten tavoitteiden eteen, kuten toimivamman terveydenhuoltojärjestelmän kehittämisen, laadukkaamman tutkimuksen tuottamisen ja yhteiskunnan eriarvoisuuden vähentämisen. (nainen, alle 35 v)
- Yhteisen asian vuoksi työskentelemistä, yhteen hiileen puhaltamista, luottamusta, toisten auttamista. (nainen, 35-44 v)
- Yhteiset tavoitteet ja arvot. (nainen, 35-44 v)
- Lääkärikunnan yhteisten tavoitteiden määrittelyä ja niiden hyväksi yhdessä toimimista. (nainen, 45-54 v)
- Että nähtäisiin tasa-arvoinen, korkeatasoinen terveyden ja sairaanhoito tavoitteeksi. Ettei verovaroin kustannettujen palveluiden taloudellinen kate "karkaa" ulkomaille. (nainen, 55-65 v)
- Tunne ja visio yhteisestä tehtävästä, mikä kiinnittää yhteen. (nainen, 65-74 v)

Työn, oman alan ja koko terveydenhuollon kehittäminen

- Yhteistä toimintaa tulevaisuuteen eettisesti ja kehitystä eteenpäin vievästi, terveen ja hyvän elämän edistämistä. (mies, 55-65 v)
- Kuunteleminen, yhdessä toiminnan kehittäminen ja epäkohtien ennaltaehkäisy/hoitaminen, myös onnistumisien jakaminen. (nainen, alle 35 v)
- Yhteiset arvot ja haasteet ylläpitävät kollegiaalisuutta. (nainen, 65-74 v)
- Oman ja yhteisen työn kehittäminen, vaikka on ajallisesti ja rahallisesti tiukkaa. (nainen, 55-65 v)
- Työn kehittämistä yhdessä, kollegan tukemista ongelmatilanteissa. (nainen, 35-44 v)
- Myönteistä yhteistyötä ja oman alan yhdessä kehittämistä. (nainen, 45-54 v)
- Ammattiin/työhön liittyvien asioiden eteenpäin viemistä keskinäisen kunnioituksen ja arvostamisen hengessä sekä valmius ottaa asioita avoimesti puheeksi. (nainen, 55-65 v)
- Yhteistyötä, kehittämistä - toivottavasti. (nainen, 35-44 v)

Ammatilliset vaatimukset

- Ei ole muuttunut. Vaatimukset ovat suuremmat kuin ennen sekä lääkärikunnan suppean erikoistumisen että potilaiden vaatimustason takia. (mies, 55-65 v)
- Hoidon vaatimukset kasvaneet ja edellyttävät entistä enemmän konsultointimahdollisuuksia. (mies, 55-65 v)
- Uudet haasteet, lisääntynyt tuen tarve. (nainen, alle 35 v)
- Huomioiminen, auttaminen, innokas yhdessä tekeminen alan kehittämiseksi. (nainen, alle 35 v)
- Ymmärrystä lääkärintyön haasteista ja tukea. (nainen, alle 35 v)
- Yhdessä toimimista, oman alan kehittämistä ja nuorempien opettamista. (nainen, alle 35 v)
- Hiljaista ymmärrystä ammattiin liittyvistä haasteista. (nainen, alle 35 v)
- Tukemista muuttuvissa ammatillisissa haasteissa. (nainen, 45-54 v)
- Kollegat vaihtuvat koko ajan, osa tekee lyhyitä pätkiä, yhteinen työn kehittäminen vaikeutuu. (nainen, 45-54 v)

Terveydenhuollon haasteet ja yhteiskunnalliset velvoitteet

- Pidetään yhtä ja huolta terveydenhuollosta, ammattiyhdytyksestä ja perinteistä sekä kollegan jaksamisesta. (mies, alle 35 v)
- Yhteisten haasteiden kohtaamista, voimavarojen kohdentamista ja kaiken turhan välttämistä/minimoimista. (mies, 65-74 v)
- Yritetään avoimin mielin löytää keinoja terveydenhuoltomme kehittämiseksi. (nainen, alle 35 v)
- Yritetään yhdessä selvittää terveydenhuollon haasteista ja kehittää suomalaista terveydenhuoltoa. (nainen, 35-44 v)
- Yhteinen vastuu terveydenhuollon kehittämisestä ja priorisoinnista. (nainen, 35-44 v)
- Toivoisin että lääkärikunta yhdessä tekisi työtä ehjän ja toimivan terveydenhuollon puolesta. (nainen, 55-65 v)
- Että eri toimipaikoissa (kunnallinen, yksityinen jne) kollegat keskustelisivat keskenään ja muodostettaisiin näkemys siitä mikä terveydenhuollossa oikeasti on mielekästä. (nainen, 55-65 v)
- Keskinäinen kunnioitus, omaa etua tavoittelematon yhteistoiminta ammatillisten ja terveyspoliittisten haasteiden selvittämisessä. (mies, 45-54 v)

Toimipaikat, erikoisalat, yhteiskunta

Yhteiskunta

- Samaa kuin vuosikymmeniä ja -satoja sitten, mutta ehkä nykyajan individualistisen yhteiskunnan myötä kollegiaalisuus on vähenemään päin henkilökohtaisten tavoitteiden ja ambitioiden puskiessa läpi. (mies, alle 35 v)
- Kollegiaalisuuden ja lääkärin etiikan ytimen ei pitäisi muuttua historian sattumusten, yhteiskuntien muutosten eikä aatevirtausten mukana. Erityisesti kollegiaalisuutta eivät saisi määritellä kulloistenkin yhteiskuntien ja niiden satunnaisten moraalikäsitusten sanelemat lait ja asetukset. (mies, 55-65 v)
- Entisinä aikoina oli helppo olla kollegiaalinen, koska kaikilla oli kädet täynnä töitä (= potilaita) eikä yhteiskunta muutenkaan ollut niin kilpailuhenkinen kuin nykyisin. (mies, 55-65 v)
- Avoin ilmapiiri, keskusteluyhteys myös yhteiskuntaan päin, silti oma idenditeetti lääkäriyhteisöni ja tuki työtovereille siinä yhteydessä, väärinkäytöksiä ei hyväksytä. (mies, 65-74 v)
- Kollegiaalista olisi ymmärtää ja hyväksyä nykytilanne, kuten se että tietojärjestelmät ovat osa nykypäivää, ihmisten eriarvoistuminen lisääntyy koko ajan, resurssit selvitä väestön ikärakenteen muutoksesta vähenevät ja resurssien kohdentamista täytyy pohtia uudelleen, luonnon kestävyyn ylläpitämiseen täytyy jokaisen ajattelevan ihmisen osallistua. (nainen, alle 35 v)
- Kollegiaalisuus merkitsee edelleen samaa kuin ennenkin, mutta 2000-luvulla henkilökohtainen taloudellinen menestys on korostunut ja ohittanut yhteiskuntavastuun ja ammattietiikan, mikä koettelee kollegiaalisuuttakin. Tämä tulee vaikuttamaan ammattimme arvostukseenkin negatiivisesti. (nainen, 45-54 v)
- Yhteistyötä, yhteisten asioiden puolesta puhumista. Toimimattomia/työtä vaikeuttavia lakeja ja muutoksia vastaan. (nainen, 45-54 v)
- Pyrkimystä ymmärtää eri aloilla ja erilaisissa tehtävissä toimivien kollegojen toimintaa ja sen merkitystä kokonaisuuden kannalta sekä tukemista silloin, kun toiminnot tähtäävät yhteiskunnan yhteiseen hyvään. (nainen, 55-65 v)
- Yhteiskunnallista kokonaisnäkemyistä sisältävää, eritoten perusterveydenhuollossa työskentelevien kollegojen yhteyttä hakevaa kollegiaalisuutta. (nainen, 55-65 v)

Terveystenhuoltojärjestelmä, resurssit, säästöpaineeet, toimintaperiaatteet

- Nuoret ymmärtävät, että keskiäikäiset organisaatiot ja mihinkään perustumattomat henkilöpalvonnat ja hierarkiat eivät ole nykypäivän maailmaa. (mies, 35-44 v)
- Kollegoiden pitäisi yhdessä pystyä päättämään mitä asioita hoidamme vajavaisilla resursseilla (kollektiivinen priorisointi?). (mies, 35-44 v)
- Lääketieteen pirstoutuessa ja spesialisoitumisen syventyessä pitäisi ymmärtää pohtia resurssien rajallisuutta ja ehkä myöntää, että generalistit pitävät järjestelmää yllä. (mies 45-54 v)
- Terveystenhuollossa ilmenevät ongelmat voivat heijastua kollegiaalisuuteen. Hoitoketjut eivät toimi riittävän hyvin, mikä on tuntunut vuorovaikutuksessa/kollegiaalisuudessa avoterveydenhuollon ja sairaalan välillä. (mies, 55-65 v)
- Yhteinen näkemys tasa-arvoisesta ja kustannustehokkaasta terv.huollosta. Nykyisin kollegiaalisuus on vain huulten liikettä, jota Lääkäriliitto yrittää epätoivoisesti ylläpitää. (mies, 65-74 v)
- Se kaatuu kohta viranomaisbyrokraatiaan, tilastointiin, laatumittareihin, hoitoisuusluokituksiin yms. skeidaan. (nainen, 35-44 v ryhmä 3)
- Jatkuva omien etujen, omien lomien, omien harrastusten ja matkustelun turvaaminen ja osa-aikaisuuden ylläpito ja oman privaattitoiminnan ylläpito viran ohessa aiheuttaa jatkuvan kestävyysvajeen terveydenhuoltoon ja henkilöstöpulan joka kaatuu ammattikunnan niskaan. (nainen, 35-44 v)
- Koen nykyisen terveysspalvelujen järjestämisen mallin hyvin epäkollegiaaliseksi. Tämä luo mahdollisuuksia lykätä ikävien asioiden hoidon jollekin muulle, nykysysteemissä koen viimeisen kopin ottajan olevan aina terveysskeskus. (nainen, 45-54 v)
- Niukkojen resurssien jakaminen, potilasta palvelevasti, ei kaikki minulle. (nainen, 65-74 v)
- Että sote-uudistuksista ja median aiheuttamista vinouksista huolimatta lääkärit jaksaisivat tuntea erikoisaloista huolimatta kollegiaalisuutta toisiaan kohtaan. (nainen, ikä?)

Sektorit ja hoitotasot, lääkäriyhmät

- Lääkäriin ammatti ja osaaminen on hyvä pohja tehdä monenlaista työtä. (nainen, 45-54 v)
- Kaikkiin suuntiin on eriytymistä, kollegiaalisuutta ei eri ryhmien välillä paljon ole - kilpailua. (nainen, 55-65 v)

Tiedonkulku

- Ymmärtää, että lääkäri joutuu tekemään päätöksiä puutteellisen tiedon varassa ja samalla edellyttää, että lääkäri käyttää parasta saatavillaan olevaa tietoa ja sovittaa sen potilaan tarpeisiin ja arvoihin sekä huolehtii siitä, että noudatetaan yhteisiä pelisääntöjä. (nainen, 55-65 v)
- Menee huonoon suuntaan. Ei välitetä potilaan tiedon siirtämisestä eli kertakäyttöhyödykkeistä. (nainen, 45-54 v)
- Asiallinen viestintä, huolellinen (potilas)informaation tallentaminen/siirtäminen. (mies, 55-65 v)
- Sairaalassa epäkriisien ja hoito-ohjeiden lähettäminen jatkohoitopaikkaan, jotta hoito voi jatkua asianmukaisesti. (nainen, alle 35 v)
- Tietojärjestelmien viidakossa huolehditaan tiedonkulun toimimisesta, palautteen antamisesta jne. (nainen, 55-65 v)
- Jatkohoitoon pitäisi antaa riittävän hyvät jatkohoito-ohjeet, eikä olettaa toisen tietävän kaikkea samaa kuin itse tietää. Potilaat pystyvät helposti saamaan netistä enemmän tietoa, kuin lääkäriillä on jostain tietystä asiasta. Kollegiaalisuus on siis sitä, että ymmärtää toisen kollegan tiedon rajallisuuden. (mies, 35-44 v)
- Se, että keskustelu ja tiedonvälitys kulkisi asiallisesti erityistason ja etupoterotason välillä huolimatta kaikenkarvaisten tietosuojavaikutettujen haihatteluista. (mies, 55-65 v)

Erikoisalot, monialaisuus

- Kaikkien erikoisalojen lääkärien keskinäinen arvostus. (mies, 45-54 v)
- Omalla erikoisalalla olen pettynyt kollegiaalisuuden huonoon tasoon. (mies, 55-65 v)
- Ammattitaidon arvostaminen riippumatta erikoisalasta. (mies, 55-65 v)
- Toisen kunnioittaminen erikoisalasta tai erikoistumisasteesta riippumatta. (nainen, alle 35 v)
- Autetaan puolin ja toisin erikoisalojen yli toisia. (nainen, alle 35 v)
- Pirstaleista, kovin satunnaista yli rajojen. Oman erikoisalalan tai erikoistumisalan sisällä kollegiaalisuus toimii paremmin. (nainen, 35-44 v)
- Tasapuolisuutta, ymmärtämystä eri erikoisalojen välille. (nainen, 45-54 v)
- Halu huolehtia tulevasta kollegakunnasta omalla erikoisalalla. (nainen, 55-65 v)
- Toisen erikoisalalan ammattilaisen osaamisen arvostus. (nainen, 55-65 v)
- Yhä enemmän erikoistuvien erikoisalojen aikana toisten työn arvostus. (nainen, 55-65 v)
- Yhteiset koulutusilaisuudet alueellisesti eri erikoisalojen kesken. (nainen, 55-65 v)
- Eri erikoisalojen toisiaan arvostava yhteistyö. (nainen, 65-74 v)

Toimipaikat, työnantajat: pth, esh, yksityinen, sairaala/tk

- Avoimuus eri erikoisalojen, klinikoiden ja esh:n ja pth:n välillä. (mies, 35-44 v)
- Tuntuu, ettei sitä ole varsinkaan kunta- ja yksityissektorin työntekijöiden välillä. (mies, 45-54 v)
- Tasa-arvoinen, toisen työtä ja ammattitaitoa arvostava asenne työpaikasta ja -alasta riippumatta. (mies, 55-65 v)
- Se että kollegiaalisuus nähdään kaikkien lääkärien keskeisenä eikä vain oman erikoisalan/hoitotason sisäisenä asiana. (mies, 55-65 v)
- Erikoissairaanhoidon ja PTH:n välinen kuilu on kestävä ja heijastuu päivittäisessä potilastyössä, valitettavasti myös teksteissä. (nainen, alle 35 v)
- Kollegaa autetaan ja itse saadaan apua riippumatta esim. siitä, työskenteleekö toinen kunnan palveluksessa ja toinen keikkalääkärinä firman kautta. (nainen, alle 35 v)
- Arvostetaan toisen tekemisiä ja työtä riippumatta siitä kuka on työnantaja. (nainen, 35-44 v)
- Kunnioitus ja yhteistyö perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon ja yksityissektorin kesken. (nainen, 45-54 v)
- Kaikkia tarvitaan, niin laajalla yleisrintamalla kuin kapealla erikoissektorilla toimivia. (nainen, 45-54 v)
- Erilaisissa tehtävissä toimivien kollegoiden arvostus, sujuva yhteistyö ja tiedonkulku kollegoiden välillä. (nainen, 55-65 v)
- Ettei mennä töihin palkkafirmoihin vaan virkoihin. (nainen, 55-65 v)
- Eri aloilla ja eri työympäristöissä toimivien kollegoiden arvostus ja arvostuksen osoittaminen. (nainen, 55-65 v)

Vuokralääkärit, keikkalääkärit

- Yhteisessä veneessä ollaan. Tämä reppufirmabisnes on kyllä tuonut havaittavaa säröä asiaan.... (mies, 45-54 v)
- Vuokralääkärisysteemistä pitäisi päästä eroon, lääkärit pitäisi sitouttaa työyhteisöön. (nainen, 45-54 v)
- Onko sitä? Lääkärikunnan jakautuminen virka- ja vuokralääkäreihin ei edistä kollegiaalisuutta. (nainen, 55-65 v)
- Kilpailua rahan takia vuokrafirmissa, itsenäinen ammatinharjoittaja unohdettu. (mies, 55-65 v)
- Ilmeisesti kateus esim vuokralääkäreiden, nuorten lääkäreiden palkoissa jyrää kollegiaalisuutta monin tavoin harmittavasti. (nainen, alle 35 v)
- Kollegiaalisuus rapisi siinä vaiheessa kun vuokralääkäfirmit tulivat markkinoille. (nainen, 35-44 v)
- Sitä, että vanhat parrat ymmärtää, että on ihan ok olla firman kautta töissä. Ja että lääkärikin saa menestyä ja tienata työllään. (mies, alle 35 v)
- Kollega on yhtä lailla myös vuokratyörytymisen kautta työskentelevä! (nainen, 45-54 v)

Suhteet mediaan

- Myöskin mustavalkoisen median ryöpytyksessä sen muistaminen, että lääketiede ei ole eksakti luonnontiede. (mies, alle 35 v)
- Kollegiaalisuus sinänsä ei enää tunnu olevan arvo. Medianäkyvyys ja taloudelliset intressit selvästikin vääristävät joidenkin kollegoiden toimintamalleja ja alkaa olla vaikeaa olla "kollega" sellaisten lääkäreiden kanssa, joiden käsitykset kulkevat kaukana näyttöön perustuvasta lääketieteestä. (mies, 55-65 v)
- Peruseriaatteet entiset, muuttuu ajan mukana, turhaa mediahakuisuutta voisi vähentää. (mies, 65-74 v)
- Julkisuudessa repivää, pienen häirikköjoukon masinoimaa äärikäytöstä ja revittelyä, mutta klinikassa hyvin toimivaa ja toisiaan arvostavaa käytännön puurtamista omaa etua isosti ajamatta. (mies, 65-74 v)
- Lujuuatta olla menemättä mukaan maallikoiden hupsutteluihin (vrt. tiettyjen kollegoiden esiintyminen mediassa statiini-, rokote- yms. keskusteluissa yleistä lääketieteen linjaa vastaan). (nainen, alle 35 v)
- Sitä on edelleen??? Kriittiset artikkelit mm. Lääkärilehdessä ovat hengeltään harmittavia. (nainen, 45-54 v)
- Kollegiaalisuus saanut mediassa negatiivisen leiman (kollegoiden virheiden peittäminen yms). (nainen, 55-65 v)
- Että esiinnyimme julkisuudessa tavalla, joka lisää ymmärrystä sekä potilaita että lääkärin työtä kohtaan. (nainen, 65-74 v)

Lääkäriys ja lääkärikunta

Lääkäriys, professio, traditiot, arvot, periaatteet, lääkärinvala, Hippokrates, imago, maine

- Samaan professioon kuulumista ja sen arvojen jakamista. (mies, alle 35 v)
- Perinteistä kiinni pitävää. (mies, alle 35 v)
- Lääkärikunnan yhtenäisyyttä, yhteisiä arvoja ja rakentavaa profession kehittämistä. (mies, 35-44 v)
- Yhteisten arvojen ylläpitämistä yhteiskunnan ristipaineissa ja sen välittäminen myös medialle. (mies, 45-54 v)
- Yhteistä huolehtimista professiosta, ammattitaidosta ja etiikasta. (mies, 55-65 v)
- Tämän profession ymmärtäminen ja sisäistäminen. Tästä nouseva kollegoiden arvostaminen ja tukeminen. (mies, 55-65 v)
- Riittävän yhteneväinen arvomaailma. (mies, 65-74 v)
- Lääkärikunnan yhteiset tavoitteet/arvot /etiikka. (nainen, alle 35 v)
- Oman ammattikunnan maineen ylläpito, ahneuden vastustaminen, apuna aina pyydettyäessä. (nainen, 35-44 v)
- Lääkärin etiikan säilyttäminen yhä kaupallistuvassa ja materialisoituvassa yhteiskunnassa. (nainen, 45-54 v)
- Pitkän linjan ammattietiikan ylläpitämistä. Populaarikulttuurin ja uustietämättömyyden ja mediavallan paineissa ammattikunnan historian pohjalta. (nainen, 55-65 v)
- Onko sitä? Privaattisektori kaupallistuu, kollegiaalisuus murenee. Kyynärpäätaktiikka valtaa alaa, Hippokrateen vala unohtuu. (nainen, 55-65 v)

Ammatti-identiteetti, ammattikäsitte, ammattiyhteisyys, esikuvat, esimerkillisyys

- Lääkäreillä on vahva yhteinen ammatti-identiteetti. (mies, 35-44 v)
- Ammattiyhteisyys ja asioiden tekeminen mahdollisimman hyvin. (mies, 45-54 v)
- Ei sokeaa ja kritiikitöntä kollegiaalisuutta, vaan yhteisen ammatti-identiteetin ja työyhteisön yhtenäisyyden vaalimista. (mies, 45-54 v)
- Yhteistä ja yksilöllistä ylpeyttä omasta ammatista ja yhteistä vastuuta ihmisten terveydestä ja lääketieteen kehityksestä. (mies, 55-65 v)
- Ehkä kollegiaalisuus voi olla myös jaettu ilo hienosta ammatista. Huonoista tai rasittavista päivistä huolimatta kokee olevansa etuoikeutettu. (nainen, alle 35 v)
- Ylpeyttä omasta ammatista, sen tiedostamista, että osaamistamme tarvitaan ja muistamista, että jokainen kollega on opintonsa suorittanut ja jollakin tavalla oman alansa asiantuntija. (mies, alle 35 v)
- Ne jotka valikoivat työtä pelkästään palkan tai työn helppouden mukaan tuskin ovat kollegiaalisuudessaan esimerkkejä muille. (nainen, 55-65 v)
- Se mitä kollegiaalisuudesta on jäljellä on yksittäisiä valonpilkahduksia yksittäisten kollegoiden taholta, jotka opettavat ja näyttävät hyvää esimerkkiä kokemattomammille. (mies, alle 35 v)

Lääkärikunta, lääkärimäärä, ikäryhmät, asema, hierarkia

- Traditio velvoittaa tiettyihin kirjoittamattomiin, ammattikuntaa suojaaviin periaatteisiin. (mies, alle 35 v)
- Ammattikunnan laadun ja lääketieteen korostaminen. Koko ammattikunnan maineen ansaitseminen myös jatkossa. (mies, 35-44 v)
- Lääkärikuntaa lyö tällä hetkellä media, Valvira yms. byrokratia, poliitikot. Tärkeää on, että voimme tukea toisiamme pyrkiessä yhteiseen hyvään ja potilaiden hyvinvointiin. (mies, 45-54 v)
- Ymmärretään sukupolvien välisiä eroja, opetellaan tuntemaan maahanmuuttaneita kollegoja ja heidän käytäntöjään ja osaamistaan. (mies, 55-65 v)
- Lääkärikunta on kovin hajallaan. (mies, 65-74 v)
- Kuuluminen henkisesti samaan lääkäriperheeseen. (nainen, alle 35 v)
- Lääkärikunnan aseman tiedostamista ja ylläpitämistä. (nainen, 35-44 v)
- Meitä on niin paljon ja niin erilaisia ihmisiä. Nuorille erilaiset asiat ovat tärkeitä. Kollegiaalisuus voi tarkoittaa erilaisia asioita eri ihmisille. (nainen, 45-54 v)
- Kollegiaalisuus nähdään lääkärikunnan yhteisenä kulttuurisena asiana. (nainen, 55-65 v)
- Valitettavasti lääkärikunta on jakautunut. Kilpailua on liikaa, enää ei tunneta toisia. (nainen, 55-65 v)
- Yhdenvertaisuus kokemukseen, ikään, tittleihin ym. katsomatta. (nainen, alle 35 v)
- Toimii kai parhaiten alemmilla hierarkian tasoilla. Korkeammalla kyllä narsisteja ja kaikenlaisia pyrkyreitä riittää. (mies, 45-54 v)
- Ollaan yhtä ammattikuntana. Eri erikoisalut eivät käyttäydy hierarkkisesti suhteessa toisiinsa. (nainen, 45-54 v)
- Tehdään tarvittaessa "tilaa" nuoremmalle sukupolvelle. Lääkäreitä kun on pian yli tarpeen. (mies, alle 35 v)
- Eri ikäisten kollegojen hyvä yhteistyö ja toinen toisensa auttaminen. (nainen, 55-65 v)
- Lääkäreitä enemmän kuin aikaisemmin, silti yhteinen sävel tuntuu löytyvän; nuorilla kollegoilla tuoreet tiedot ja iäkkäämmillä elämäkokemus. (nainen, 55-65 v)

Työhön sitoutuneisuus, uravalinnat, elämänarvot, sidonnaisuudet

- Hyväksytään, että työtä voi tehdä erilaisissa työsuhteissa, osa-aikaisenakin. (mies, 45-54 v)
- Laskussa, sitoutuminen heikkenee, kotiinpäinveto lisääntyy. (mies, 65-74 v)
- Kollegan jaksamisen tukeminen ja erilaisten elämäntapojen ja työn ja muun elämän suhteuttamisen hyväksyntä ja arvostaminen. (nainen, alle 35 v)
- Kykyä hyväksyä entisaikojen normeista poikkeavia valintoja (lääkäriys ei ole koko elämä). (nainen, alle 35 v)
- Itselleni tärkeää olisi, että myös "erilaisen uran" valinneita lääkäreistä kunnioitettaisiin ja heidät otettaisiin huomioon esim. Lääkäriilitossa. Kaikki eivät tee tätä työtä arvostuksen ja suurten palkkojen vuoksi. Nykyään aidosti kutsumusammattina lääkäriyden kokevia hiukan ihmetellään, varsinkin jos tekee osan työstään vapaaehtoisena. (nainen, 35-44 v)
- Erilaisten uraratkaisujen hyväksyminen kollegojen kesken. Tulisi hyväksyä, että kaikki eivät halua 24/7 -kuormittavaa uraa, mutta eivät myöskään sen vuoksi ole vähemmän päteviä tai sitoutuneita lääkärin ammattiin. (nainen, 35-44 v)
- Yhteisten tavoitteiden eteen toimiminen, kannustaminen työssä, erilaisten työaikaratkaisujen ymmärtäminen eri elämäntilanteissa. (nainen, 35-44 v)
- Ihmisten erilaisen työhön sitoutuneisuuden sietäminen = hyväksyntä. (nainen, 55-65 v)
- Kaikille työ ei ole "kaikki kaikessa" ja tämän hyväksymistä. (nainen, ikä?)

Monikansallisuus, ulkomaalaiset lääkärit, kansainvälisyys

- Ei erikoista ongelmaa, paitsi jonkin verran rasismia kuten kaikkialla (ei vain Suomessa) ainakin ennakkoluuloisuuden muodossa. (mies, 45-54 v)
- Suvaitsevaisuus, ystävällisyys, erilaisuuden ja muiden kulttuurien kunnioittaminen myös työyhteisössä. (mies, 45-54 v)
- Hyväksytään muualta tulleet, muualla koulutetut, ohjataan ja opetetaan tasapuolisesti. (mies, 45-54 v)
- Ulkomaalaiset lääkärit, tuntevatko kollegiaalisuutta? (mies, 55-65 v)
- Avarakatseisuutta, monikulttuurisuuden lisääntyessä myös lääkärikunnassa. (nainen, 35-44 v)
- Monikulttuurisuuden hyväksyminen myös kollegakunnassa. (nainen, 35-44 v)
- Ymmärrystä, muista maista/olosuhteista tulevien kollegoiden oikeanlainen tuki ja kollegiaalisuus. (nainen, 45-54 v)
- Ei vaikeuteta ulkomaalaisten kollegoiden toimintaa vaan ohjataan, siedetään kieliong. ja selvästi erilaista pohjakoulusta (monien kohdalla). (nainen, 45-54 v)
- Kaikkia tuetaan ja keskustellaan avoimesti riippumatta etnisestä tai muusta taustasta. (nainen, 55-65 v)
- Mamuja-lääkäreiden todellinen tietotaito ei ole selvä, joten kollegiaalisuus ei aina onnistu. (nainen, 55-65 v)

Lääkäriliitto, edunvalvonta, palkat, yhteisten asioiden ajaminen

- Ajetaan yhteisiä päämääriä ja tasa-arvoista palkkausta ja työhyvinvointia lääkäreiden kesken. (mies, 45-54 v)
- Pyrkimys pitää lääkärikunta suhteellisen yhtenäisenä ammattiryhmänä huolimatta erilaisista intresseistä. (mies, 55-65 v)
- Suuntautunut liikaa edunvalvontaan muiden ammattijärjestöjen tavoin. (mies, 65-74 v)
- Ihmeellisesti lääkärikunta pitää yhtä vaikka palkkaus on käsittämätön! Yötyöstä, päivistystävastuun ottamisesta, sitoutumisesta maksetaan vähiten!?! (nainen, alle 35 v)
- Jopa liiankin hyvin sovittuja yhteisiä etuuksia (ainakin ei-lääkärien mielestä). (nainen, alle 35 v)
- Yhteisistä eduista huolehtiminen potilaan parhaaksi (eli jatkokoulutuksesta ja kursseista taistelu kaikille kuuluvaksi oikeudeksi) sekä kollegojen jaksamisen tueksi (esimerkiksi päivistysrasituksen jakaminen ja vaihtoehtoisten päivistysmuotojen mietintä). (nainen, 35-44 v)
- Osallistumista Lääkäriliiton toimintaan. Edunvalvonta parasta kollegiaalisuutta. (nainen, 45-54 v)
- Sama työ - sama palkka yksilöllisesti osaamisesta ja tekemisestä palkiten. Työnantajuus (yksit/julk) ei pitäisi määrittellä palkkaa samassa paikassa erilaiseksi. (nainen, 45-54 v)
- Erilaista kuin aiemmin. Ei enää ole samanlaista yhteen hiileen puhaltamista kuin aiemmin. Nuoriso ei ole kiinnostunut yhdistystoiminnasta samalla tavalla kuin itse olimme nuorina. (nainen, 55-65 v)
- Lääkärinä mahdollisuus luottamuslääkäratoiminnan hyödyntämiseen. (sp?, 45-54 v)

Lääkäriliiton kollegiaalisuusohjeet

- Ei peruseriaatteet ole muuttuneet siitä, miten Lääkäriliitto on asian linjannut jo kauan sitten. (mies, 45-54 v)
- Periaatteessa sama kuin ennenkin, mutta ei sitä mitä Lääkäriliitto ymmärtää (väärinymmärtää) tällä käsitteellä. (mies, ikä ?)
- Samaa kuin ennenkin, vrt. Suomen Lääkäriliiton kollegiaalisuusohje 10.12.1999. (mies, 35-44 v)
- Koko kollegiaalisuuden käsite tuntuu vaikealta hahmottaa, vaikka ohjeita lukenut useaan kertaan. Näin pitkään terveyskeskuksessa toimineena ja laman nähneenä, kollegiaalisuus ei ole ensimmäinen asia joka tulee mieleen arjen työssä, kun lukee erikoissairaanhoidosta tulleita palautteita ja läheteiden käännytyksiä. -Ja kun sitten lukee Lääkäriliiton hypetystä kollegiaalisuudesta, ei oikein tunnu osuvan kohdalle, mietin elämmekö samassa maailmassa. (nainen, 45-54 v)

Yksittäisten lääkärin edunvalvonta

- Kollegojen tukeminen hoitoratkaisuissa sekä oikeudellisissa prosesseissa. (nainen, 35-44 v)
- Ala on legalisoitunut ja kollegoja tulisi erityisesti tukea vaikeissa tilanteissa esim. hoitovirheet tai niiden epäilyt. (nainen, alle 35 v)

Lääkärikunnan yhteenkuuluvuus, samassa veneessä, yhteiset tilaisuudet

- Vahvimmin kollegiaalisuus ilmenee aikaan, paikkaan tai tilanteeseen liittymättömänä yhteenkuuluvuuden tunteena siellä missä kollegat kohtaavat. (mies, alle 35 v)
- Kollega tunnustetaan kollegaksi ja hänen kanssaan on mahdollista käydä asioita läpi luottamuksella niin kuin ne ovat. (mies, 35-44 v)
- Pitäisi päästä eroon perinteisestä kollegiaalisuuskäsitteestä, jossa lääkärit liittoutuvat keskenään muuta yhteiskuntaa ja potilaita vastaan. (mies, 45-54 v)
- Kuin olisi perheyhteisössä, parhaimmillaan. Yleensä kuitenkin yhteinen kiinnostus työhön ja potilaisiin on tärkein koheesiotekijä. (mies, 55-65 v)
- Yhteiset sosiaaliset tapahtumat (esim. lääkäriseurojen järj. tilaisuudet). (mies, 65-74 v)
- Yhteenkuuluvuuden tunne, toisen työn arvostus, yhteinen tavoite. (nainen, alle 35 v)
- Yhden köyden vetäminen kasvavien odotusten ja vaatimusten edessä. (Mm. median, suuren yleisön, päättäjäien suunnalta.) (nainen, alle 35 v)
- Lääkärikunnan tunne yhteenkuuluvuudesta ja tuen antaminen toisille yhtenä rintamana. (nainen, 35-44 v)
- Ei se muutu vuosien vaihtuessa. Ammatillista yhteenkuuluvaisuutta ja ymmärrystä. (nainen, 35-44 v)
- Lääkärikunnan yhtenäinen ammatillinen "rintama", yhteen hiileen puhaltaminen, toinen toisensa arvostaminen ja tukeminen. (nainen, 45-54 v)
- Kun pystyy kommunikoida esim. koulutuksissa muiden kollegojen kanssa, vaihtaa mielipiteitä, tutustua uusiin ihmisiin. (nainen, 55-65 v)
- Kuuluminen samaan porukkaan, kiinnostus samoihin asioihin, "palo" potilastyöhön ja terveyden vaalimiseen, tuttuus keskustelussa - ajatusmaailmassa. (nainen, 55-65 v)
- Korkeatasoisen pohjakoulutuksen antama yhteinen tausta ja sitten erikoisosaamisen arvostaminen. (nainen, 65-74 v)

Nuoret kollegat

Nuorten apu, tuki, kannustus, kuunteleminen, huolehtiminen

- Nuorempien tukeminen työelämässä. (mies, alle 35 v)
- Nuoremman kollegan kannustaminen. (mies, 45-54 v)
- Nuorempien tukeminen heidän ammatillisessa kehittämisessään. (mies, 55-65 v)
- Nuorten kollegoiden apu ja tuki. (mies, 55-65 v)
- Nuoremman kollegan auttaminen työssä. (mies, 65-74 v)
- Autetaan tai tuetaan kokemattomampia kollegoita ongelmatilanteissa. (nainen, alle 35 v)
- Nuorten kollegoiden auttaminen ja tukeminen. (nainen, alle 35 v)
- Myös nuoremmalla kollegalla on velvollisuuksia, opiskella hyvin ja lukea riittävästi, käyttäytyä hyvin, perehtyä potilaan asioihin. Kollegiaalisuus ei ole vain sitä, että vanhempi/kokeneempi lääkäri aina auttaa nuorempaa. (nainen, 45-54 v)
- Sitä mitä ennenkin mutta nuoria lääkäreitä autetaan paljon enemmän kuin ennen (minun aikani). Tosin heillä työelämä paljon haastavampaa, samoin opiskelu. (nainen, 55-65 v)
- Nuorempien kollegojen auttaminen ja rohkaiseminen. (nainen, 65-74 v)
- Tukea nuorempia kollegoja. (nainen, 65-74 v)

Nuorten ohjaus, opetus, opastus, perehdytys, kouluttaminen, tutorointi

- Perehdytyksen tärkeys ja nuorten konsultaatituki. (mies, alle 35 v)
- Opetetaan kaikkia erikoistuvia tasapuolisesti. (mies, 35-44 v)
- Neuvotaan ja opastetaan uusia lääkäreiksi opiskelevia ja valmistuvia ja uusia kollegoita työyhteisössä, ollaan valmiita auttamaan kun neuvoa kysytään. (mies, 55-65 v)
- Halua auttaa nuorempia ja vähemmän kokeneita oppimaan oikeat tavat toimia niin potilaiden kuin hankalien tilanteiden yhteydessä. (mies, 55-65 v)
- Aika hukassa - nuoria kollegoja täytyy auttaa ja ohjata lääkärikollegion jäseneksi, sisäistämään myös traditio ja vanhempien kunnioitus. (mies, 55-65 v)
- Omien tietojen jakamista nuoremmille kollegoille ja kollegoitten välisestä kanssakäymisestä nouseva yhteenkuuluvuuden tunne. (mies, 65-74 v)
- Laadukas ja huolellinen tulevien kollegojen opettaminen. (nainen, alle 35 v)
- Nuorempia kollegoita pitää tukea ja neuvoa kunnolla ja antaa heille mahdollisuus kysyä. (nainen, alle 35 v)
- Kouluttajalääkärit opettivat hienolla tavalla opiskeluaikana meille kandeille kollegiaalisuuden periaatteet, saumaton yhteistyö lääkäreiden välillä on potilaan etu. (nainen, 35-44 v)
- Itse olen aloitteleva, minulle se on tutortuntien keskustelemaa, pohdiskelevaa potilastapausten harkintaa ja hyväntahtoista huumoria ruokatunnilla. (nainen, 35-44 v)
- Yli työnantajarajojen neuvotaan kokemattomampaa. (nainen, 45-54 v)
- Hakusessa, toisaalta nuorten ohjanta on parantunut. (nainen, 55-65 v)
- Tue ja opeta nuoria kollegoja. (nainen, 65-74 v)

Nuorten tuki ja opettaminen

- Nuorempien opettaminen ja heistä huolehtiminen (nimim. itselle vain annettu työtakki ja potilaslista). (nainen, 35-44 v)
- Yhteistyötä, seuraavan lääkärisukupolven opettamista ja tukemista valitsemassaan ammatissa. (nainen, 45-54 v)
- Nuorempien kollegoiden tukeminen/tutorointi. (nainen, 45-54 v)
- Kokemattomien ja erikoistuvien kollegojen tuki ja ohjaus. (mies, alle 35 v)
- Valmiutta olla tukemassa, kouluttamassa ja kannustamassa nuorempia kasvussa ammattirooliin. (nainen, 65-74 v)

Nuorten oppiminen, nuorilta oppiminen

- Ohjaajalääkäriin ja ohjattavan suhteen toimimista molempiin suuntiin - myös seniori oppii juniorilta. Tasa-arvoisuutta, turhat hierarkiat pois. (nainen, alle 35 v)
- Nuorten näkemysten, tietojen ja toimintatapojen kuuntelu ja arviointi ja niistä oppiminen. (nainen, 55-65 v)
- Opetetaan nuorille kollegoille ihmisen arvostamista ja kohtaamista sekä auttamishalua ja -tapoja (ja he opettavat tietotekniikkaa yms. meille). Puhalletaan yhteen hiileen! (mies, 55-65 v)
- Annetaan kollegoille mahdollisuus oppia niin omien kuin muiden virheistä. Erikoistuvien osalta pidän tärkeänä, että he saa tehdä töitä ja itsenäisesti, sitä kautta pääsee oppimaan mitä tarkoita olla hyvä lääkäri, hyvä asiantuntija, hyvä esimies. Aina ei tarvitse eikä pitäkään antaa valmis vastauksia, vaikka näitä odotetaan, vaan pitää kannustaa kollegoja tekemään omia päätöksiä ja oppimaan näistä. (nainen, 35-44 v)
- Seniorit auttavat nuorempiaan, mutta nykyään myös nuoret voivat opettaa uutta vanhemmille kollegoille. Työyhteisössä opitaan yhdessä joka päivä, eikä kukaan voi hallita enää kaikkea alallaan - sen takia kollegan merkitys korostuu. (nainen, alle 35 v)

Mestari-kisällisuhde

- Oppipoika-kisälli. Virheiden objekt. analysointi. Realistinen kertominen nuorille mahdollisuuksista. (mies, 35-44 v)
- Avoin yhteistyö, seniori-tutor-kisällitoiminta, opeta nuoremmillesi, heiltä saat myös uutta tietoa. (nainen, 55-65 v)
- Positiivinen mestari-kisälli -suhde. Autetaan miestä mäessä, myös henkilökohtaisissa asioissa ja tartutaan myös ikäviin asioihin. (mies, 65-74 v)

Nuorille annettu palaute ja kiitos

- Nuorten opettaminen, kiitosten kertominen ja joskus virheidenkin raportointi. (nainen, 55-65 v)

Nuorten ja kokeneempien välinen vuorovaikutus ja arvostus

- Sukupolvien välistä kohteliaisuutta. (mies, 55-65 v)
- Autan nuorempia aina, saan myös siitä kiitosta. (mies, 65-74 v)
- Ymmärrystä nuoria kollegoja kohtaan. Muistaakseni lääketieteen tieto tuplaantuu joka vuosi. Nykytahdilla 1 ihminen ei voi osata kaikkea. Se olisi vanhempien kollegojen muistettava. Ovat eläneet aivan toisenlaisessa maailmassa. (nainen, alle 35 v)
- Opiskelijoiden ja erikoistuvien kunnioittava kohtelu ja opetus. (nainen, 35-44 v)
- Nuorten kollegojen ohjaus heitä arvostaen ja tukien. (nainen, 35-44 v)
- Lähinnä kiusallista, kun nuoret, työtätekevät eivät ota maksua, jos vanha joskus joutuu turvautumaan kollegan apuun. (nainen, 65-74 v)

Nuorten palkat, edut, sitoutuneisuus

- Huonontunut. Nuoret lääkärit eivät sitoudu työhön. Muutaman kuukauden keikka ja sitten lähdetään puoleksi vuodeksi jonnekin chillailleen! (nainen, 55-65 v)
- Nuoren lääkärin ei pidä vain vaatia itselleen etuisuuksia/kiristää työnantajaa palkkatoiveilla tms, vaan kokemattomuuden pitäisi edelleen näkyä pienempänä palkkana tms. (nainen, 45-54 v)

Nuorten erilainen ajattelutapa, nuorten kollegiaalisuus

- Sitä siis ei juurikaan ole. Varsinkin nuoremmat kollegat ovat kovin ylimielisiä eikä kokemuksen ääni juuri paina. Kollegiaalisuusasioihin oikeasti pitäisi kiinnittää huomiota, tilanne on sen suhteen huonontunut viime vuosina. (mies, 45-54 v)
- Voi kun ne nuoret oppis. (mies, 65-74 v)
- Onko sitä? Nykypolven lääkäreille vieras. (nainen, 35-44 v)
- Kollegiaalisuuden ylläpitoon tulee kiinnittää aiempaa enemmän huomiota: omalle sukupolvelle itsestäänselvä kollegiaalisuus ei ole enää samassa mitassa nuoremman sukupolven asia. (nainen, 45-54 v)
- Kollegiaalisuus on vaativampaa erik. alojen määrän ja kollegojen erikoistumisen myötä, mutta erityisesti nuoret ovat sen hyvin omaksuneet. (nainen, 45-54 v)
- Ajattelen iäkkäämpien lääkärin olevan kollegiaalisempia keskimäärin. Nuoremmasta väestä kuvastuu voimakas oman edun tavoittelu. Vanhempana kun oma työ sujuu kokemuksella, on helpompi eläytyä toisen asemaan ja olla kollegiaalinen. (nainen, 55-65 v)
- Nuoren lääkärin kollegiaalisuus on erilaista kuin vanhan kollegan. Ei huonompaa mutta erilaista. (sp?, 45-54 v)
- Erityisesti vanhemman polven virkalääkärit ovat unohtaneet tukevan, avoimen kollegiaalisuuden täysin. Katkeruus ja tyytymättömyys heijastuu näistä ihmisistä. Nuoret lääkärit tukevat toisiaan paremmin ja uskaltavat myöntää epävarmuuden ja tietämättömyyden. (mies, 35-44 v)

Koulutus ja ammattitaito

Opiskelu, itsensä kehittäminen, oppiminen, tietotulva, ammattitaidon ylläpito

- Opettamista. Kouluttautumista. (mies, alle 35 v)
- Ammatillisuuden ja osaamisen ylläpitoa ja kannustamista sen kehittämiseen. Yhteistyötä ja toisilta oppimista. (mies, 35-44 v)
- Kilvoittelevasti osaamisessa ja ammattitaidossa eteenpäin kannustava asenne ja aito iloitseminen toisen onnistumisesta. (mies, 45-54 v)
- Ammattitaidon ylläpito. (mies, 55-65 v)
- Myös vastuu ammattitaidon ylläpidosta ja kehittämisestä, omasta ja kollegoiden. (mies, 55-65 v)
- Osaamisen ja ammattitaidon edistämistä, keskinäistä tukea. (mies, 65-74 v)
- Ymmärretään jokaisen rajallisuus ja tiedon runsauden valtavuus ennen tuomitsemista! (mies, ikä?)
- Toivon, että tietotulvassa eri erikoisalojen asiantuntijat pystyvät kunnioittamaan toisen alan osaaajaa ja ovat valmiita tarjoamaan toiselle apuaan. (nainen, alle 35 v)
- Että annetaan kollegalle mahdollisuus kehittyä omassa työssään - vaikka se vaatisi puuttumista huonoihin hoitokäytäntöihin. (nainen, alle 35 v)
- Tuetaan jatkuvaa itsensä kehittämisen ja oppimisen ilmapiiriä ja ohjataan hakemaan oikeita/uusia ratkaisumalleja tilanteissa, joissa on esiintynyt ongelmia. (nainen, 35-44 v)
- Ammatillisen osaamisen vaalimista, tiedon ja asiantuntijuuden yhteistä arvostamista kaoottisessa informaatiotulvassa, yhdessä oppimista ja asioiden kehittämistä. (nainen, 35-44 v)
- Oman epätäydellisyyden hyväksyminen ja nöyränä uuden tiedon vastaanottaminen ja sitoutuminen elinikäiseen oppimiseen, kollegoiden tietojen ja taitojen arvostaminen. (nainen, 45-54 v)
- Korkean ammatillisen tason ylläpitoa, koulutusmyönteisyyttä. (nainen, 55-65 v)
- Ammattitaito, sen ylläpitäminen ja kehittäminen. (sp?, 65-74 v)

Täydennyskoulutus

- Täydennyskoulutuksesta huolehtiminen. (mies, 55-65 v)
- Eri erikoisalojen yhteiset tapaamiset esim. koulutuksen merkeissä ylläpitävät kollegiaalisuutta. (nainen, 55-65 v)
- Yhteisiä tilaisuuksia, koulutusta yms. (nainen, 65-74 v)
- Sana, sanonta. Toisaalta jopa eurooppalainen yhteistyö ja koulutus, työpaikan yhteisyys saman ammattialan omaavilla. (nainen, 55-65 v)
- Samaa kuin aina huolimatta siitä, että se koki valtavan iskun, kun täydennyskoulutus kaupallistettiin, jolloin se lähes loppui. Ehkä lääkäriseuran merkitys nousee? Yhteiskunta on oleellisesti vaikeuttanut lääkäreiden välistä kommunikointia ja siten kollegiaalisuuden säilymistä toimillaan. Täydennyskoulutuksen kaupallistaminen hävitti foorumin, jossa lääkärit tapasivat ja keskustelivat ammattiin liittyvistä asioista. (mies, 55-65 v)

Lääketiede, koulutus, lääketieteen kehitys

- Näyttöön pohjautuvan lääketieteen asettaminen omien taloudellisten intressien edelle. (mies, 35-44 v)
- Lääketieteellisen tiedon määrä on niin suuri, ettei kukaan voi tietää jokaisesta sairaudesta uusimpia uutuuksia. (mies, 35-44 v)
- Lääketiede fragmentoituu. Lääkäriyhteisö ja hoitoyhteisö ei saa fragmentoitua. Tukea, avoimuutta, tiedon jakamista. (mies, 45-54 v)
- Ymmärretään yksilön rajallisuus. Lääketiede on räjähtänyt viimeisen 20 vuoden aikana. Kukaan ei voi hallita täydellisesti kuin omaa sektoriaan. Ymmärrystä! (mies, 55-65 v)
- Lääketieteen ymmärryksen mukaan toimiminen. Talouden ja politiikan vaikutuksen ymmärtäminen. Potilas etusijalle tärkeysjärjestyksessä. (mies, 65-74 v)
- Koko termi vaikuttaa koulutuksen aikana puhutulta asialta, joka tuntuu aika vitsiltä todellisuudessa. (nainen, 35-44 v)
- Kollegiaalisuus on lääkärinkunnan tärkein asia, vuosien kuluessa se on heikentynyt ja pelkään suurten opiskelijamäärien vuoksi sen edelleen rapautuvan. Koulutuksen suuri haaste on kiinnittää huomiota eettisyyteen ja kollegiaalisuuteen. (nainen, 55-65 v)
- Kollegiaalisuus on katoamassa, nuorella polvella ei ole usein halua pätevoityä ennen suurempia ansioita. Tarkoitin hyvin kokemattomien lääkärin päivystämistä ilman senioria. (sp?, ikä?)

Ammattitaito, osaaminen, asiantuntijuus, ammatillisuus, kokemus

- Tuetaan toisiamme laadukkaaseen työhön ja pidetään puoliamme poliitikkoja vastaan. (mies, 45-54 v)
- Tuntee olevansa osa arvostettua asiantuntijajoukkoa. (mies, 55-65 v)
- Kollegan ammattitaidon ja työpanoksen arvostusta. (mies, 55-65 v)
- Hyvä ammattitaito ja osaaminen. (mies, 65-74 v)
- Hyvä ammattitaito yhdistettynä henkilökohtaisen vastuun kantamiseen. (mies, 65-74 v)
- Kollegoiden arvostus asiantuntijana työssään. (nainen, alle 35 v)
- Kollegoiden ammattitaitoon luottamista, avoimuutta. (nainen, alle 35 v)
- Tehdään yhdessä asiantuntevasti työtä potilaiden parhaaksi ottaen huomioon jokaisen osaamisen vahvuudet. (nainen, 35-44 v)
- Omien tietojen ja taitojen rajojen hahmottamista. (nainen, 45-54 v)
- Ammattitaitoa edistävä keskustelu, jatkokoulutuksen suosiminen, pyrkimys hyvään ammattitaitoon. (nainen, 55-65 v)
- Arvostamme toistemme ammattitaitoa ja kokemusta. (nainen, 55-65 v)
- Ammatillisuuden ylläpitäminen ja toisen mielipiteen kuunteleminen. (nainen, 65-74 v)
- Tuemme toisiamme mahdollisimman hyvän ammattitaidon ja toimintaetiikan ylläpidossa ja hyvässä työtoveruudessa. (nainen, 65-74 v)

Hoitolinjat, hoitoratkaisut, työtavat, toimintatavat

- Kollegiaalisuus tukee työkaverin toimintaa tarvittaessa, keskustelua hyvässä hengessä potilasasioista, tehdyistä hoitopäätöksistä sekä muista työyhteisöön liittyvistä asioista. (mies, alle 35 v)
- Uudenlaisten työtapojen hyväksyminen. (mies alle 35 v)
- Yhdessä pohtiminen ja päättäminen mitä, ketä ja miten hoidetaan. Pyritään vahvistamaan lääkäriyttä, ei erikoisaloja. (mies, 35-44 v)
- Pidetään yhtä lääkärikuntana, ei keksitä omia hoitolinjoja vaan toimitaan yleisesti hyväksytysti. (nainen, alle 35 v)
- Kollegan ammatillisten ja hoidollisten päätösten tukeminen ja ohjaus tarvittaessa. (nainen, alle 35 v)
- Hoitolinjavalinnan tukeminen/jatkaminen hyvässä hengessä. (nainen, 35-44 v)
- Hyvät käytöstavat ja kollegoiden eri olosuhteista johtuvien toimintatapojen ymmärtäminen, kuitenkin potilaiden etu etusijalle. (nainen, 35-44 v)
- Pitäisi puolustaa lääkäreiden yhteistä hoitolinjaa, mutta toisaalta on vaikea olla kollegiaalinen, jos hoito ei ole käypähoitosuosituksen mukaista ja sovitun kaltaista, esimerkiksi ulkomaalaiset (jos ei osaa kieltä) tai osa vanhemmista kollegoista, jotka eivät halua seurata uusia tietoja/taitoja. (nainen, 45-54 v)
- Kopin ottoa ilman rajoja, eri toimintatapojen ymmärtämistä, sulavien ja sujuvien potilaan polkujen rakentamista, arvostamista ja auttamista - yhdessä kasvamista ja oppimista. (nainen, 45-54 v)

Hoitosuositukset

- Avoimuutta ja erilaisuuden hyväksymistä, mutta myös yhteisten pelisääntöjen/standardien luomista. (mies, alle 35 v)
- Yhteisten, tasapuolisten hoitosuosituksen rakentamista ja käyttöönottamista. (mies, 45-54 v)
- Kollegan hoitopäätösten komppaaminen, mikäli se ei ole sitten täysin hoitosuosituksen vastainen. (nainen, 35-44 v)
- Yhteisiin suosituksiin sitoutuminen. (nainen, 35-44 v)
- Rehellinen sääntöjen mukaan toiminta, konsultointi, tiedon tarjoaminen/opettaminen, yhdessä tekeminen, hoitopolkujen yms. luominen. (nainen, 55-65 v)

Uskomushoidot

- Hölönpölyhoitojen (uskomus-) ja tutkimusten pitäminen erillään lääkärin työstä. (mies, 55-65 v)
- Noudatetaan tieteellisesti todistettuja hoitokäytäntöjä, puoskaroinnin välttäminen. (nainen, 55-65 v)
- Pysytään tutkitussa tiedossa, ei puoskaroida luontaistuotteilla tai revitetä rasvadieettiasioissa epätieteellisesti vaan yhdessä potilaiden parhaaksi. (mies, 45-54 v)
- Monipuolisuus ja laaja kollegiaalisuus koskien myös "vaihtoehtohoitoja" ja ihmisten auttamiskeinoja. Kuvitelma koululääketieteen ainoasta totuudesta ei kuulu 2000-luvulle. (nainen, 55-65 v)

Tutkimus, oppiarvot, akateemiset ansiot

- Jotain muuta kuin pelkästään johtajien ja väitöskirjojen tehneiden arvostus. (nainen, 65-74 v)
- Kehittymistä ja kehittämistä. Tutkimuksen ja arjen hoidon yhdistämistä. (nainen, alle 35 v)
- Vaikka tiedostetaan työtoverin erityisasema esim. hierarkian tai oppiarvon perusteella, niin pystytään lähestymään häntä työtoveruuden (kollegiaal.) hengessä. (mies, 55-65 v)
- Kliinisen työn ja akateemisten ansioiden tunnustamista ja arvostamista. (mies, 45-54 v)
- Ottaa mukaan tutkimusryhmiin, jos sama kiinnostus. (nainen, 45-54 v)
- Kliinisen työn ohella kiinnostuneille tulisi antaa mahdollisuus tutkimustyöhön, jonka kautta voimme viedä lääketiedettä eteenpäin. (nainen, alle 35 v)
- Kollegiaalisuus livahtaa ikkunasta ulos heti kun taloudelliset tai tiedemaailman intressit törmäävät. (mies, 55-65 v)

Kollegiaalisuus negatiivinen

Itsekkyyks, omien etujen ajaminen, epätasa-arvo

- Sitä, että asetetaan potilaiden ja muiden lääkäreiden etu oman edun edelle. (mies, alle 35 v)
- Omien etuisuuksien puolustelua joukolla. (mies, 35-44 v)
- Kollegiaalisuus lokeroituu. Kunta-alan lääkärit vs. yksityislääkärit -> oman edun tavoittelu syö kollegiaalisuutta. (mies, 35-44 v)
- Alati heikkenevä luonnonvara. Lähinnä kollegiaalisuutta riittää oman erikoisalalan sisällä, jos enää sielläkään. Kollegiaalisuutta löytyy jos siitä on tod näk hyötyä itselle. (mies, 45-54 v)
- Osalla nuorista kollegoista ahneutta ja oman edun häikäilemätöntä tavoittelua. (mies, 55-65 v)
- Hiipuva jäännös. Lähinnä korusana tai -termi muun höpinän seassa. Oman edun ajaminen on aikoja ajanut ohi. (mies, 65-74 v)
- Onko sitä enää? Omien etujen ajaminen tuntuu olevan pääasia, ei haluta sitoutua työpaikkaan/-yhteisöön. Potilaat ovat jäämässä sivuraiteille. (nainen, 35-44 v)
- Huonontunut vrt. mitä se oli nuorena. Ihmisten itsekkyyks ja ahneus, myös lääkäreiden, on lisääntynyt. (nainen, 55-65 v)
- Hakusessa on! Oman edun tavoittelu on monella ainut motiivi. (sp?, 45-54 v)

Kateus

- Huonompaa kuin 1970-80-luvuilla, mukaan tullut kateus. (mies, 65-74 v)
- Kateus tuhoaa kollegiaalisuutta. Katoavaa "kansanperinnettä". (mies, 55-65 v)
- Kaikenlaisen kateuden unohtaminen. (mies, 45-54 v)
- Liiallisen itsekkyyden aikakausi taitaa valitettavasti näkyä myös kollegiaalisuuteen liittyvissä asioissa, kadehtimista ym. (nainen, alle 35 v)
- Eikä oltaisi silmittömän kateellisia, jos joku osaa hommansa hyvin, vaan oltaisiin siitä iloisia! (mies, 65-74 v)

Itsensä korottaminen

- Se ettei korosta itseään ja ylivertaisuuttaan. (mies, alle 35 v)
- Pitkän linjan arvostusta, aitoa lisäarvoa potilaan hoitoon tuoden, ilman oman egon pönkittämistä. (mies, 35-44 v)
- Tulee välttää oman ammattitaitonsa korostamista toisen kollegan kustannuksella. (mies, 65-74 v)
- Kollegiaalisuus on yhteisten tavoitteiden eteen toimimista ja yhdessä potilaan ja yhteisön kannalta parhaaseen mahdolliseen tulokseen pyrkimistä. Tämän tulisi toteutua riippumatta kunkin toimijan omista intresseistä, kuten halusta päteä muiden silmissä ja halusta korostaa itseään/omaa erikoisalaa muiden kustannuksella. (nainen, alle 35 v)
- Jos konsultaatioihin saa edes pääsääntöisesti ystävällisen vastauksen ilman vähättelevää asennetta. (nainen, alle 35 v)
- Ei piilotella ongelmia isojen egojen taakse. Erikoislääkärinäkin voi oppia parhaita toimintatapoja kollegoilta. (nainen, 45-54 v)
- Nykyään on enemmän kollegoita, jotka korottavat itseään muiden erikoisalojen edustajien silmissä väheksymällä oman alan kollegoja (oman hännän nosto, joka ei perustu aidosti objektiiviseen lääketieteelliseen faktaan). (nainen, 45-54 v)
- Konsultointi ja avunanto ilman tavanomaista ylenkatsetta. (nainen, 55-65 v)
- Kaikenlaisen syrjinnän välttämistä lääkärikunnan keskuudessa, esim. iän perusteella. (nainen, 65-74 v)

Riitely

- Sitä että säästöpainetta ei aleta riitelemään keskenään. (nainen, 45-54 v)
- Jakaa yhdessä tietoisuus työmme todellisesta luonteesta ja siitä mikä siinä on tärkeintä. Yhtenäinen rintama, ei tapella keskenämme. (nainen, 35-44 v)
- Tehdään annetut työt porukalla niin hyvin kuin osataan. Ei tapella. Ei tehdä kiusaa periaatteen vuoksi. (mies, 35-44 v)

Kilpailu

- Ei enää samaa kuin edellisinä vuosikymmeninä. Lisääntynyt kilpailu syynä? (mies, 55-65 v)
- Vähenemässä. Liikaa kilpailua. Sooloilua julkisuudessa, oman edun ja maineen tavoittelua. (mies, 65-74 v)
- Huonontunut kaikissa suhteissa. Lääkärien lisääntyvänä tavoitteena on vauraus, keskinäinen kilpailu voittaa entistä enemmän kollegiaalisuuden. (mies, 65-74 v)
- Yksityissektorilla varsin heikosti esiintyvä, lähinnä kilpailuasetelma. (nainen, 35-44 v)
- Ei epätervettä kilpailua. (nainen, 35-44 v)
- Heikentynyt 1990-luvulta selvästi, kilpailu ja eriarvoisuus vähentää kollegiaalisuutta, sama työ - eri palkka, erilaiset työehdot. (nainen, 45-54 v)
- Kollegiaalisuus vähentynyt kilpailun myötä. (nainen, 55-65 v)
- Hukassa. Kova kilpailu yksityispuolella. (nainen, 55-65 v)

Raha, taloudellinen etu

- Rahan ja vallan tavoittelu ei kuulu lääkäriyteen ja tuhoaa kollegiaalisuuden. (mies, alle 35 v)
- Oman taloudellisen aseman ja muun statuksen pönkittämistä ja kehittämistä tukeva kuvitteellinen ilmiö. (mies, 45-54 v)
- Kuoleva käsite, keskinäinen kilpailu ja taistelu rahasta ja statuksesta tuhoavat sen. Tilalle juristivetoinen, yksityistetty terveystavaratalo-malli. (mies, 55-65 v)
- Tuntuu, että kollegiaalisuus on häviämässä, oman edun ja rahan tavoittelu rehottaa. (mies, 55-65 v)
- Nykyään liikaa määrää raha ja oma tienesti, sekä kiire. Ennen oli enemmän vilpittömästi kollegiaalisuutta ja toista autettiin mäessä. (nainen, 35-44 v)
- Ei enää oikein nähtävissä. Talouden tullessa vaikuttavaksi asiaksi, kollegiaalisuus on jäänyt jotenkin taka-alalle. (nainen, 55-65 v)
- Jos jokainen hoitaa oman nurkkansa itsensä takia, rahan, maineen tms. innoittamana ja kadotetaan visio, että tämä on palveluammatti, peli on menetetty. (nainen, 65-74 v)

Töykeys

- Vielä joskus työasioita hoitaessa törmää hieman nuivaan asenteeseen konsultaatioita tai kysymyksiä kohtaan, mutta työasioiden ulkopuolella lääkärit ovat aina huomaavaisia ja kohtelevat toisiaan arvostavasti. (mies, alle 35 v)
- Kollegan auttamista, kollegakateuden kitkemistä, kollegoiden välisen työpaikkakiusaamisen hävittämistä. (mies, 45-54 v)
- Sitä että lyödään puukolla selkään. Ei-työsuhteisen erikoislääkärin asema yksityisissä lääkärikeskusketjuissa huonompi kuin thaimaalaisten marjastajien. (mies, 65-74 v)
- Jokaisen kollegan työn arvostusta, sitä, että muistetaan nuoren lääkärin epävarmuus eikä anneta tylyjä vastauksia. (nainen, 35-44 v)
- Yleislääkärin konsultoidessa erikoislääkärinä (kuten esim silmälääkärinä klinikassa), hän saa asiallisen vastauksen huutamisen ja aiheettoman halventamisen sijaan. (nainen, 45-54 v)
- Lääketieteen ainakin operatiivisilla aloilla olen nähnyt myös sen tason "simputusta" (itse en onneksi ole joutunut kokemaan), että nykypäivänä se ei ole enää hyväksyttävää. (nainen, 45-54 v)
- Yhteisiin tavoitteisiin pyrkimistä "tallaamatta" muita. (nainen, 55-65 v)
- Menossa huonoon suuntaan. Nuoret kollegat liian itsevarmoja tai peittävät epävarmuuttaan käyttäytymällä hyökkäävästi, eivät halua ottaa neuvoja vastaan. (nainen, 55-65 v)

Kielteiset määritteet

- Sievistellään toisten virheet. Kukaan ei oikeasti puutu ongelmallisten kollegoiden tekemisiin. Katsellaan ja ymmärretään aivan liian pitkään sairaalan johdon ja kollegojen toimesta. Ei saavuta töihin ajoissa, hujataan päivätystunteja ja pahimmillaan peitellään omia komplikaatioita selitellen ne parhain päin. (mies, 35-44 v)
- Olen syvästi pettynyt kollegiaalisuuteen. (mies, 45-54 v)
- Se ei ainakaan ole epäkelvon kollegan suojelua potilaiden kustannuksella. (mies, 45-54 v)
- Kollegiaalisuus on kuolemaisillaan, raha ratkaisee. (mies, 55-65 v)
- Kollegojen tukeminen vaikeassa tilanteessa, ei vain toimi. (mies, 55-65 v)
- Hukassa, koska osa omistautunut oman edun tavoitteluun järjestelmän kustannuksella ja potilaat/asiakkaat toissijaisia. (mies, 65-74 v)
- Käytännössä ongelmiin ei puututa, vaikka olisi aihettakin. (nainen, 35-44 v)
- Hukassa, oma napa tärkein. (nainen, 45-54 v)
- Oman edun ensisijainen tavoittelu kollegiaalisuuden kustannuksella. (nainen, 55-65 v)
- Erilaisten työehtosopimusten, vuokralääkäreiden jne. esiinmarssi on koetellut kollegiaalisuutta. (nainen, 55-65 v)
- Ei ole johtajakollegiaalisuutta enää. (nainen, 55-65 v)
- En osaa sanoa, vaikuttaisi olevan paremmin viidakon laki. (nainen, 65-74 v)
- Ei kovin hyvin esillä / toimiva, raha on alkanut tulla tärkeäksi. (nainen, 65-74 v)

Kollegiaalisuutta ei ole, ei toimi. Onko sitä?

- En ole vielä törmännyt siihen... (mies, 35-44 v)
- Koko lääkärikunnan kollegiaalisuus on kadonnut. Vain rahanahnetta porukkaa. Tunne päällimmäisenä lääkärikunnassa. (mies, 55-65 v)
- Kollegiaalisuutta ei ole olemassa. On vain kauniita sanoja, miten asioiden pitäisi olla. (nainen, 45-54 v)
- Lääkärikunnalla on hävinnyt yhteinen tavoite, koko kansan terveyden edistäminen ja sen eteen yhteinen ponnistelu ja samalla kollegiaalisuus on kadoksissa. (nainen, 55-65 v)
- Ei sellaista ole. Onko ollutkaan koskaan? Ei minun elinaikanani. (nainen, 55-65 v)
- Ei ole ainakaan lainkaan Suomessa. (nainen, ikä?)

Merkitys rivien välissä

- Tietotekniikan yhdessä haukkuminen. (mies, 45-54 v)
- Samaa kuin aina ennenkin. Me medisiinarit ollaan kuin yhtä perhettä. (nainen, 55-65 v)
- Snobit lääkärit saadaan kohtelevaan edes kollegoitaan siten, kuin kaikkia ihmisiä pitäisi kohdella, kutsumalla sitä kollegiaalisuudeksi. (mies, 35-44 v)
- Koko lääkärikunnan kesken? Sitä että ajetaan oman ammattialan etua kirkasotsaisesti ja laput silmillä haluamatta nähdä sitä mitä yhteiskunnassa tapahtuu. (nainen, 45-54 v)
- Selviydyn itse, älä kerro toiselle eduista, lue Fimnetistä, tee työtä, kuulu yhdistykseen ja aja omaa asiaasi, pyri yllilääkäriksi. (nainen, 45-54 v)
- Näyttää toteutuvan ystävydensukuisena kirjoittamattomana sääntönä, että korppi ei korpin silmää noki ja kaveria ei jätetä. (nainen, 45-54 v)
- Yhteinen taistelu parempien työolosuhteiden ja palkan puolesta. Hölmöjen poliittisten päätösten yhteinen vastustaminen. Lääkärien vallan edistäminen terveydenhuollossa ja yhteiskunnassa. (sp ?, 45-54 v)
- Yhdessä koettu ylemmydentunne. (nainen, 65-74 v)

Mennyt huonompaan suuntaan

- Huonontunut huomattavasti edellisistä kymmenlukuista. (nainen, 65-74 v)
- Katoavaa kansanperinnettä. (mies, 55-65 v)
- Kollegiaalisuuden tunne vähentynyt, osasyynä epätasa-arvo työpaikalla (vakinaiset vs. ostopalvelulääkärit), ulkomailta tulleiden lääkäreiden erilaiset kulttuurit, hoitokäytännöt, kieliongelmat. (nainen, 45-54 v)
- Kollegiaalisuus oman alan seniorien kesken on mielestäni vähäisempää kuin aikaisemmin. Itsekkyyys on lisääntynyt. (nainen, 55-65 v)
- Kollegiaalisuus on huonontunut, valitettavasti. (mies, 55-65 v)
- Määrä korvaa valitettavasti laadun. Visionäärit ja hengenluojat harvenevat. (mies, 45-54 v)
- Näköala vuosien saatossa kaventunut, kilpailuhenkisyys! (mies, 65-74 v)
- Ehkä ei niin tervehenkistä kuin aikaisempina vuosikymmeninä. (nainen, 55-65 v)

Mennyt huonompaan suuntaan tietystä ajasta

- Heikompi kuin 1970-luvulta 2000-luvulle. (nainen, 55-65 v)
- Kylmäkiskoisempaa kuin esim. 1950-luvulla. (mies, 55-65 v)
- Ei ole yhtä tiivistä ja kiinteää kuin 1970-luvulla. (mies, 55-65 v)
- Ei ole enää samanlaista kuin ennen. On vähemmän kollegiaalisuutta kuin esim. 80-luvulla. (nainen, 55-65 v)
- Erilaista kuin 80- ja 90-luvulla, vähäisempää. (mies, 45-54 v)
- Nuorilla ei ole, 90-luvulla valmistuneet pitää ja jelpii toisiaan. (nainen, 45-54 v)
- Heikompi kuin ennen 2000-lukua, arvelen. (mies, 55-65 v)
- Kollegat eivät ole kollegoita kuten ennen (40 v. kokemus). (mies, 65-74 v)
- Minusta sitä esiintyi eniten aivan 2000-luvun alussa, jolloin olin juuri valmistumassa/valmistunut lääkäriksi. Tuolloin terveyskeskuksessa kolmikymppisenä työskennellessäni, koin kuuluvani vanhaan sukuun, jossa kaikkia kunnioitettiin ja kaikista pidettiin huolta omasta persoonasta huolimatta kaikkine vikoineen päivineen. (nainen, 35-44 v)

Mitä pitäisi tai ei pitäisi tehdä kollegiaalisuuden kannalta

- Vanhasta arnejankaltaisesta sairaalahierarkiasta, sekä erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon välisestä vastakkainasettelusta luopumista. Valitettavasti en usko kummankaan toteutuvan. (mies, alle 35 v)
- Sitä että eri alojen ja subspecialiteettien kollegat eivät linnoittaudu omiin asemiinsa ja aja oman alan etua muita vastaan. (mies, 45-54 v)
- Siinä on vähemmän itsekeskeisyyttä ja itsekkyyttä ja taloudellisen edun tavoittelua kuin niitä on todellisuudessa. Siinä on vähemmän sukupolvien välistä juopaa kuin on todellisuudessa. Siinä on enemmän nuorten kollegoiden kuuntelua, opastusta ja huomioimista kuin on. Siinä on enemmän toisen kollegan tiedon ja osaamisen arvostamista. (mies, 55-65 v)
- Toinen toisensa kunnioittaminen. Tämä on ideaali, josta olemme vielä kaukana. (mies, 65-74 v)
- Kollegiaalisuus on sitä, että potilaan etu on kaikkein tärkein. Kaikkien terveyshuollossa työskentelevien tulisi työskennellä tällä asenteella, niin silloin erilaiset ammattikuntien sekä ammattiryhmien sisällä olevat ristiriidat menettäisivät merkityksensä. (nainen, alle 35 v)
- Yhteistyö ja avunanto, potilaan hyväksi toimiminen. Sitä, ettei muodosteta kuppikuntia joiden sisällä ajetaan omien etuja muiden kustannuksella. (nainen, 35-44 v)
- Kaikilla sektoreilla toimivien kollegoiden työn arvostusta tulisi lisätä. (nainen, 45-54 v)
- Kollegiaalisuus ei saa mennä potilaan edun edelle - ei tueta kollegiaalisuuden nimissä resurssien väärinkäyttöä. (nainen, 45-54 v)
- Väärästä kollegiaalisuudesta luopumista; ongelmien esiinnostamista peittelyn sijaan (erityisesti huonot johtamistaidot, puutteellinen kielitaito tai ammatillinen osaaminen). (nainen, 45-54 v)
- Pitää voida avata virheitä ja osaamattomuutta eikä peitellä sitä. Osaamaton yksintuseeraus pitää loppua. (nainen, 55-65 v)
- Sen pitäisi olla samaa vuosituhannesta riippumatta. (nainen, 55-65 v)
- Firmalaisilla samat velvollisuudet kuin virassaolijoilla. Ettei porukka jakautuisi kolmeen: virka, yksityis, firmalaiset. (nainen, ikä?)

Kollegiaalisuus positiivinen tai vaihteleva

Yleisiä määritteitä

- Se on sitä, että kaikkien lääkäreiden tulisi muistaa olla kollegiaalisia, se on professiomme peruskysymyksiä. (mies, 55-65 v)
- Järjen äänellä tarvittaessa kyseenalaistaen. (mies, 35-44 v)
- Lääkärikunta on tullut heterogeeniseksi, samoin kollegiaalisuus, joka edelleen on kuitenkin toimivaa. (mies, 65-74 v)
- Aiempaa vapaa- ja monimuotoisempaa. (nainen, alle 35 v)
- Voisi olla parempikin. (nainen, alle 35 v)
- Arjessa kollegiaalisuus kunniaan. (nainen, 35-44 v)
- Perusteiltaan ennallaan. SOME ja vuokralääkäritoiminta tuovat uusia haasteita. (nainen, 35-44 v)
- Vähemmän tärkeää kuin lojaalius potilaita kohtaan. (nainen, 45-54 v)
- Haaste on lääkärimäärän kasvu. Erilaisia yksilöitä, erilaiset taustat, erilaiset tavoitteet. (nainen, 55-65 v)
- Kollegiaalisuus on samaa aina, kollegan auttaminen, ymmärtäminen. Vain lääkäri ymmärtää toista lääkäriä. Kollegiaalisuus on äärimmäisen tärkeää. (nainen, 65-74 v)

Myönteiset määritteet

- Keskeinen arvo edelleen. (mies, 65-74 v)
- Loistava omassa toimintaympäristössäni. (mies, 55-65 v)
- Lääkärien kollegiaalisuus on edelleen tosi hyvä. (nainen, 55-65 v)
- Melko hyvä, mutta enemmän yhteistyötä voisi olla. (nainen, alle 35 v)

Vaihteleva kollegiaalisuus

- Kollegiaalisuutta enemmän oman erikoisalalan sisällä. Toisaalta kyllä esim. sairaalassa arvostetaan muita kollegoja. (mies, 35-44 v)
- Heikompaa kuin ennen, näkyy hyvinä konsultaatioina, mutta muuten lääkärikunta on ulospäin epäyhtenäisempi kuin ennen. (mies, 45-54 v)
- Harvoin tulee vastaan epäkollegiaalisuutta, mutta aina silloin tällöin jonkun pitää yrittää omaa asemaa pönkittää muiden kustannuksella. (mies, 55-65 v)
- Ei erityisen tiivistä, ainakin vaihtelevaa. (mies, 55-65 v)
- Mustavalkoista. Osa on rakentavalla tavalla kollegiaalisia, osa ei ole lainkaan sitä. (mies, 65-74 v)
- Kateissa. Jatkuvaa "keikkalääkäreiden" ja yksityislääkäreiden syrjimisestä. Sairaalan sisällä sentään kollegoiden välillä on kollegiaalisuutta. (nainen, alle 35 v)
- Ikävä kyllä sanahelinää toisten osalta, toiset ymmärtävät vastuunsa ja tekojensa seuraukset. (nainen, alle 35 v)
- Kollegiaalisuutta esiintyy ystävien välillä. Tuntematon kollega ei aina saa kovinkaan kollegiaalista kohtelua. (nainen, 35-44 v)
- Parhaimmillaan hyviä konsultaatioita ja yhteistyötä pti:n hoitamisessa ja hankalien tilanteiden jakamista ja tukemista. Huonoimmillaan kollegan mustamaalaamista, epäkohteliaisuutta ja tyylyttä. (nainen, 35-44 v)
- 2000-luvun kollegiaalisuus on parhaimmillaan yhteen hiileen puhaltamista rajallisten resurssien puitteissa toinen toistamme tukien. Käytännössä se valitettavan usein on keskinäistä kyräilyä ja potilaiden sysimistä erikoisalalta toiselle. (nainen, 45-54 v)
- Onko sitä? Ehkä pienissä piireissä olevaa yhteisöllisyyttä, mutta ei koko ammattikunnan yhteistä yhteenkuuluvuutta. (nainen, 55-65 v)
- Melko heikko linkki yksityispuolella toimiessa. Satunnaisesti siihen kyllä törmää. (nainen, 55-65 v)
- Tiedon jakamista, yhteistä pohtimista parhaimmillaan. Huonoimmillaan esimiehen harrastamaa ikävää, julkista simputtamista. (nainen, 65-74 v)

Mennyt parempaan suuntaan

- Toisen kunnioittamista enemmän kuin aikaisemmin. (nainen, 55-65 v)
- Demokraattisempaa, ei "auktoriteetti" asetelmaa samassa mittakaavassa kuin aiemmin. (mies, 55-65 v)
- Hierarkian himmentyminen ja yhdenvertaisuus, mahdollisuus vuorovaikuttaa aidosti "seniori-juniori"-kuvioista huolimatta. (nainen, 35-44 v)
- Näen tämän hetken kollegiaalisuuden paljon aiempaa avoimempana, lähinnä kollegojen keskinäisenä tukemisena, sparraamisena, paineiden purkuväylänä. En pidä vanhaa "salaseuramaista" kollegiaalisuutta ollenkaan hyvänä. (nainen, 45-54 v)

Mennyt parempaan suuntaan tietystä ajasta

- Ehkä parempi kuin 1900-luvun? (mies, 45-54 v)
- 2000-luvun alussa ehkä enemmän kadoksissa ollut, nyt pikkuhiljaa löytymässä uudelleen. (nainen, 45-54 v)
- Jäsentyneempi ja ohjatumpi nuoremman kollegan työnohjaus/mentorointi kuin 90-luvulla, esim. oma ohjaaja nimettynä nuorelle kollegalle/erikoistuvulle. (nainen, 45-54 v)
- Paljon hyvää, parempaan suuntaan kuin 80-90-luvuilla. (nainen, 55-65 v)
- Tasa-arvoisempaa kuin 80-luvulla (tai ennen). Nyt nuoria kollegoita kannustetaan ja tuetaan (ennen katsottiin ylhäältä alas). (nainen, 55-65 v)
- Ystävällisiä vastauksia puhelinkonsultaatioissa. Tilanne on parempi kuin 1980-luvulla, jolloin aloitin työn terveyskeskuslääkärinä. (nainen, 55-65 v)

Pysynyt samanlaisena

- Samaa kuin ennenkin. (mies, alle 35 v)
- Samaa kuin aina ennenkin, mutta sormien läpi ei pidä katsoa huuhaata, päihteitä eikä tahallista huolimattomuutta (täydennyskoulutuksen/kielitaidon puutteet). (mies, 35-44 v)
- Samaa kuin aiemminkin: lääkärinvala viitoittaa tien. (mies, 45-54 v)
- No kun se potilaan järkevä paras on tavoitteena, ei se kollegiaalisuus mihinkään ajan funktiona muutu. (mies 55-65 vk ryhmä 3)
- Sama kuin aina, henkilökohtainen ja työn arvostus. (mies, 65-74 v)
- Ei juuri ole muuttunut ajan kuluessa, nuorien lääkärin tukemista. Kollegan työn, panoksen ja osaamisen arvostamista. (nainen, alle 35 v)
- Samaa kuin aina ennenkin, keskustelua, konsultointia, samaan hiileen puhaltamista, kollegan tukea. (nainen, 45-54 v)
- Sama entinen kunnioittava, auttava, ystävällinen suhtautuminen. (nainen, 55-65 v)

Pysynyt samanlaisena verrattuna tiettyyn aikaan

- Sama kuin 1990-luvulla. (mies, 45-54 v)
- Samaa kuin 1980-luvulla, hienoja puheita, mutta oma napa tule aina ensin. (mies, 45-54 v)
- Sama kuin Hippokrateen aikana, se ei kuuluisi olla muuttunut. (mies, 55-65 v)
- Samaa kuin 1900-luvun kollegiaalisuus. (nainen, 45-54 v)
- Ei oleellista muutosta edelliseen vuosituhanteen. (nainen, 55-65 v)
- Samanlaista kuin on ollut 1970-luvulta lähtien. (nainen, 55-65 v)
- Se mitä se on ollut satoja vuosia. (sp?, 55-65 v)
- Sama kuin 1900-luvun kollegiaalisuus: vilpittömästi yhdessä toistaan auttaen selviytymistä. (nainen, 65-74 v)

LÄÄKÄRILIITTO
LÄKARFÖRBUNDET